EUROPOS
KOMISIJA

Strasbūras, 2025 03 11
COM(2025) 101 final/2

2025/0059 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

kuriuo nustatoma bendra Sąjungoje neteisėtai esančių trečiųjų valstybių piliečių grąžinimo sistema ir panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/115/EB, Tarybos direktyva 2001/40/EB ir Tarybos sprendimas 2004/191/EB

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Europos Sąjunga įgyvendina integruotą, tvarią ir visapusišką ES migracijos politiką, kuri yra teisinga ir tvirta. Migracijos ir prieglobsčio paktu[1] (toliau – Paktas), dėl kurio Europos Parlamentas ir Taryba susitarė 2024 m., ES sukuriama teisinė sistema ir suteikiama priemonių, kuriomis siekiama toliau stiprinti veiksmingą jos išorės sienų valdymą ir nustatyti sparčias ir efektyvias prieglobsčio procedūras. Darbas vyksta visu pajėgumu, kad iki 2026 m. vidurio būtų užtikrintas visapusiškas Pakto įgyvendinimas.

Veiksmingos ir bendros ES grąžinimo sistemos sukūrimas yra vienas iš pagrindinių Migracijos ir prieglobsčio pakto ramsčių. Kad bet kuri migracijos valdymo sistema veiktų, turi būti vykdoma patikima ir veiksminga grąžinimo politika. Kai ES lieka teisės joje būti neturintys asmenys, diskredituojama visa migracijos ir prieglobsčio sistema. Tai nesąžininga asmenų, kurie laikėsi taisyklių, atžvilgiu, dėl to sumažėja Europos galimybės pritraukti ir išlaikyti talentus ir galiausiai susilpnėja visuomenės parama atvirai ir tolerantiškai visuomenei. Taip skatinamas neteisėtas atvykimas ir neteisėtai pasiliekantys asmenys susiduria su neužtikrintomis sąlygomis ir nusikaltėlių tinklų išnaudojimu. Šiuo metu tik apie 20 % trečiųjų valstybių piliečių, kuriems nurodyta išvykti iš Sąjungos, iš tikrųjų išvyksta. Asmenys, kuriems nurodyta išvykti, neretai pabėga nuo valdžios institucijų ir dažnai persikelia į kitas valstybes nares. Be to, dėl dabartinės 27 skirtingų nacionalinių grąžinimo sistemų, kurioms būdingas savas požiūris ir procedūros, įvairovės sumažėja grąžinimo veiksmingumas Sąjungos lygmeniu. Todėl reikia iš esmės pertvarkyti tai, kaip ES kuriama grąžinimo politika.

Pirmininkės U. von der Leyen 2024–2029 m. politinėse gairėse[2] išdėstytas ketinimas pateikti naują bendrą požiūrį į grąžinimą ir naują teisės aktų sistemą, kuria siekiama paspartinti ir supaprastinti grąžinimo procesą.

Europos Vadovų Taryba nuolat pabrėžė, kad reikia vieningos, išsamios ir veiksmingos grąžinimo ir readmisijos politikos[3]. 2024 m. spalio mėn. ji paragino Komisiją skubiai pateikti naują pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl grąžinimo[4]. Pagal Paktą prieglobsčio prašymai bus nagrinėjami greičiau ir veiksmingiau. Kad tai būtų tvaru, grąžinimas turi būti vykdomas greitai, kad mūsų sistemos nebūtų perpildytos, kad žmonės neliktų nežinioje ir kad būtų trukdoma bandymams toliau judėti ES viduje.

ES lygmeniu grąžinimo politika reglamentuojama Direktyva 2008/115/EB[5] (toliau – Grąžinimo direktyva). Šiuo metu grąžinimo veiksmingumui ir efektyvumui kenkia keletas iššūkių, pradedant neveiksmingomis nacionalinio lygmens procedūromis ir baigiant nepakankamu trečiųjų valstybių bendradarbiavimu priimant savo piliečius atgal. Grąžinimo

---

1 Naujasis migracijos ir prieglobsčio paktas paskelbtas adresu https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0609.

2 2024–2029 m. kadencijos Europos Komisijos politinės gairės „Daugiau siekianti Sąjunga. Mano Europos darbotvarkė“.

3 2023 m. vasario 9 d. Europos Vadovų Tarybos išvados, EUCO 1/23; 2024 m. spalio 17 d. Europos Vadovų Tarybos išvados, EUCO 25/24.

4 2023 m. vasario 9 d. Europos Vadovų Tarybos išvados, EUCO 1/23; 2024 m. spalio 17 d. Europos Vadovų Tarybos išvados, EUCO 25/24.

5 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/115/EB dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse.

procese neretai dalyvauja daug valdžios institucijų ir subjektų ir daugelyje valstybių narių jis tapo labai sudėtingas. Dabartinėje Grąžinimo direktyvoje paliekama daug galimybių nacionalinės teisės aktais įgyvendinti ES taisykles, o nacionaliniams teismams – jas aiškinti. Valstybės narės praneša apie problemas, susijusias su nepakankamu taisyklių aiškumu ir ilgomis administracinėmis procedūromis, kurios trukdo tinkamam procesui. Dėl to atitinkami trečiųjų valstybių piliečiai, taip pat grąžinimą valdančios institucijos atsiduria neaiškioje ir neapibrėžtoje padėtyje. Kadangi trečiųjų valstybių piliečiai gali nebendradarbiauti – jie gali priešintis, bėgti ar kitaip trikdyti grąžinimo pastangas – sunku užtikrinti sprendimų grąžinti vykdymą. Valstybėms narėms sunku vykdyti trečiųjų valstybių piliečių stebėseną įvairiais grąžinimo procedūrų etapais, o tai lėtina pažangą arba užkerta jai kelią.

Nors savanoriško grįžimo srityje padaryta pažanga, šioms pastangoms trukdo tai, kad nėra patikimos priverstinio grąžinimo politikos. Be to, trečiųjų valstybių piliečiams, kuriems nurodyta išvykti iš vienos valstybės narės ir kurie pabėga į kitą valstybę narę, šiuo metu kyla mažai pasekmių: daugumoje valstybių narių grąžinimo procesas pradedamas iš naujo priimant naują sprendimą grąžinti. Taip diskredituojami sprendimai, priimti laikantis tinkamo proceso pirmojoje valstybėje narėje, o grąžinimo sistema praktiškai apeinama.

Nacionalinėms sistemoms ir praktikai trūksta nuoseklumo ir šiuo metu nėra sistemingo struktūrizuoto proceso, kuriuo būtų galima nustatyti ir paspartinti saugumo riziką keliančių trečiųjų valstybių piliečių grąžinimą.

Tarp daugelio valstybių narių praktikos skirtumų – be kita ko, skirtingi požiūriai į readmisijos procesą. Tai daro tiesioginį poveikį ES ir valstybių narių požiūrio į readmisiją į trečiąsias valstybes darnai.

ES grąžinimo taisyklių reforma yra esminė Sąjungos dedamų pastangų reformuoti migracijos valdymo taisykles dalis. Be to, veiksmingos šiuolaikiškos prieglobsčio prašytojų, kurių prieglobsčio prašymai buvo atmesti, ir pasibaigus vizos galiojimo laikui užsibuvusių asmenų grąžinimo procedūros yra labai svarbios siekiant apsaugoti ES laisvo judėjimo erdvę be vidaus sienų.

Nuo tada, kai 2008 m. buvo priimta Grąžinimo direktyva, laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė ir Sąjungos migracijos politika buvo iš esmės reformuotos. Migracijos srities ES teisėje nuo teisės aktų, kuriuose nustatyti minimalieji standartai, pereita prie valstybių narių praktikos suartinimo, įskaitant operacinių ir praktinių veiksmų rengimą ir konkrečią paramą siekiant darnesnio ES lygmens požiūrio. Komisija ėmėsi iniciatyvos supaprastinti praktiką, kad grąžinimo procesas bus veiksmingesnis, be kita ko, 2017 m.[6] ir 2023 m.[7] pateikdama rekomendacijas, o 2021 m. – ES savanoriško grįžimo ir reintegracijos strategiją[8]. Komisija paskyrė grąžinimo koordinatorių, kuriam padeda Aukšto lygio tinklas grąžinimo klausimams.

Grąžinimo taisyklių reforma yra politinis prioritetas ir tikslas nuo 2018 m., kai Komisija pateikė pasiūlymą esamą Grąžinimo direktyvą išdėstyti nauja redakcija[9]. Nors naujasis

---

6 2017 m. lapkričio 16 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2017/2338 dėl bendro „Grąžinimo vadovo“, skirto valstybių narių kompetentingoms institucijoms, vykdančioms su grąžinimu susijusias užduotis, C(2017) 6505, OL L 339, 2017 12 19, p. 83–159.

7 2023 m. kovo 16 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2023/682 dėl sprendimų grąžinti tarpusavio pripažinimo ir grąžinimo paspartinimo įgyvendinant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/115/EB, C(2023) 1763, OL L 86, 2023 3 24, p. 58–64.

8 Komisijos komunikatas „ES savanoriško grįžimo ir reintegracijos strategija“. Briuselis, 2021 4 27, COM(2021) 120 *final*.

9 Pasiūlymas dėl direktyvos dėl bendrų neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse (nauja redakcija), Briuselis, 2018 9 12, COM(2018) 634 *final*, 2018/0329 (COD).

Grąžinimo pasienio procedūros reglamentas[10] įsigaliojo kaip Pakto teisės aktų dalis, bendrosios grąžinimo taisyklės vis dar reglamentuojamos 2008 m. Grąžinimo direktyva, kuri nebeatitinka savo paskirties. Šiuo pasiūlymu pakeičiamas 2018 m. rugsėjo 12 d. Komisijos priimtas pasiūlymas dėl direktyvos dėl bendrų neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse (COM(2018) 634 *final*, 2018/0329 (COD)), kuris buvo atsiimtas. Likusios 2018 m. iniciatyvos dalys nesulaukė pakankamos paramos, kad teisėkūros institucijos galėtų sėkmingai tęsti derybas, todėl jos turėjo būti atšauktos.

Šiuo pasiūlymu siekiama padidinti grąžinimo proceso veiksmingumą valstybėms narėms nustatant aiškias, modernias, supaprastintas ir bendras veiksmingo grąžinimo valdymo taisykles. Juo siekiama užtikrinti trečiųjų valstybių piliečių bendradarbiavimą su valdžios institucijomis derinant pareigas, paskatas ir pasekmes nebendradarbiavimo atveju. Pasiūlymu taip pat siekiama užkirsti kelią taisyklių apėjimui ir sustabdyti neteisėtą tolesnį judėjimą Šengeno erdvėje. Pasiūlymu siekiama užtikrinti, kad, kai asmeniui nurodoma išvykti iš ES, jis priverstinai arba savanoriškai, jei tai įmanoma atsižvelgiant į sąlygas, išvyktų iš ES, kartu gerbiant pagrindines teises. Be to, pasiūlymu siekiama valstybėms narėms nustatyti bendras saugumo riziką keliančių trečiųjų valstybių piliečių tapatybės nustatymo ir grąžinimo paspartinimo taisykles. Be to, juo pirmą kartą siūloma padaryti readmisiją grąžinimo proceso dalimi. Pasiūlymu taip pat užtikrinamos grąžinamų asmenų pagrindinės teisės taikant aiškias procedūrines garantijas, užtikrinant, kad sprendimai grąžinti būtų tikrinami, įskaitant apskundimo teisę ir prievolę laikytis negrąžinimo principo, deramą dėmesį skiriant pažeidžiamiems asmenims ir vaiko interesams. Pašalinus proceso spragas, pasiūlymu bus užkirstas kelias situacijoms, kai vienoje valstybėje narėje priimtas sprendimas grąžinti gali būti apeitas arba jo vykdymas gali būti gerokai užvilkintas persikeliant į kitą valstybę narę. Šį tikslą padės pasiekti pasiūlyme nustatytas sprendimų grąžinti pripažinimo mechanizmas.

Griežta ir šiuolaikiška teisinė sistema, kuri būtų tvirta, bet sąžininga ir kurioje būtų gerbiamos pagrindinės teisės bei kuri suteiktų Sąjungai ir valstybėms narėms būtinas priemones, kad jos galėtų veiksmingai grąžinti teisės pasilikti neturinčius trečiųjų valstybių piliečius, yra būtina tikrosios europinės migracijos sistemos dalis.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Šis pasiūlymas yra Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamente[11] nustatyto visapusiško požiūrio į migracijos valdymą dalis ir juo papildoma 2024 m. gegužės mėn. priimto Pakto teisės aktų sistema. Vienas iš labai svarbių Pakto teisės aktų aspektų – prieglobsčio ir grąžinimo procedūrų suartinimas taikant Prieglobsčio procedūros reglamentą ir Grąžinimo pasienio procedūros reglamentą. Šiuo pasiūlymu papildoma reforma, į Sąjungos teisės aktų sistemą įtraukiant bendras trečiųjų valstybių piliečių, neturinčių teisės pasilikti, grąžinimo taisykles.

Šis pasiūlymas suderinamas su kai kuriomis pagrindinėmis naujovėmis, numatytomis Paktą sudarančiuose teisės aktuose. Taip siekiama užtikrinti sąžiningą ir skaidrų procesą tiek trečiųjų valstybių piliečiams, tiek nacionalinėms valdžios institucijoms. Pavyzdžiui, šiame pasiūlyme nepilnamečių amžiaus vertinimas atitinka Prieglobsčio procedūros reglamente numatytą sprendimą. Pasiūlyme taip pat numatyta paskirti atstovą nelydimiems nepilnamečiams, siekiant užtikrinti, kad su nepilnamečiais būtų tinkamai elgiamasi per visą

[10] 2024 m. gegužės 14 d. Reglamentas (ES) 2024/1349, kuriuo nustatoma grąžinimo pasienio procedūra ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/1148, PE/17/2024/REV/1, OL L, 2024/1349, 2024 5 22.

[11] 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1351 dėl prieglobsčio ir migracijos valdymo, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2021/1147 ir (ES) 2021/1060 bei panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 604/2013, OL L, 2024/1351, 2024 5 22.

migracijos procesą ir kad jiems būtų teikiama tinkama parama. Be to, trečiosios valstybės piliečio pareiga bendradarbiauti, taip pat nebendradarbiavimo pasekmės yra suderintos su atitinkamo trečiosios valstybės piliečio teise būti informuotam apie šias pareigas. Taip sukuriamas trečiųjų valstybių piliečiams ir nacionalinėms valdžios institucijoms aiškus ir teisingas procesas.

Šis pasiūlymas taip pat dera su sugriežtintomis Paktą sudarančių teisės aktų taisyklėmis dėl teisės pasilikti neturinčių trečiųjų valstybių piliečių, keliančių saugumo riziką, siekiant užtikrinti, kad visos Sąjungos lygmens priemonės būtų kuo geriau naudojamos siekiant teisingai nustatyti tokių trečiųjų valstybių piliečių tapatybę ir užtikrinti greitą ir veiksmingą jų grąžinimą.

Kalbant apie pasislėpimą, šis pasiūlymas grindžiamas kai kuriais teisėkūros sprendimais, įtrauktais į naująją Priėmimo sąlygų direktyvą[12], pritaikytais prie grąžinimo sąlygų, kad būtų užtikrintas nuoseklesnis požiūris į kovą su pasislėpimu.

Pasiūlyme numatyta daugiau galimybių valstybėms narėms bendrai valdyti neteisėtą judėjimą tarp valstybių narių, kad būtų apsaugota erdvė be vidaus sienų kontrolės.

Šiuo pasiūlymu siekiama užtikrinti, kad grąžinimo taisyklės būtų tokio pat užmojo, kaip ir likusi migracijos ir sienų valdymo teisinė sistema, kad Sąjungoje būtų užtikrinta sklandi įvairių migracijos valdymo proceso etapų sąsaja ir tęstinumas.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Šiuo pasiūlymu taip pat įgyvendinamos 2024 m. gruodžio 12 d. Teisingumo ir vidaus reikalų tarybos priimtos teisėkūros ir veiksmų planavimo laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje strateginės gairės. Pagal tas strategines gaires Europos Sąjunga ir jos valstybės narės turi užtikrinti, kad asmenys, neturintys teisės pasilikti, būtų veiksmingai sugrąžinami. Šiuo tikslu strateginėse gairėse raginama plėtoti ir įgyvendinti ryžtingesnį ir visapusiškesnį požiūrį į grąžinimą, skubiai atnaujinant teisinę sistemą ir pajėgumus, kartu naudojant turimas vidaus ir išorės priemones. Galiausiai strateginėse gairėse primenama, kad sėkminga grąžinimo politika yra vienas iš pagrindinių visapusiškos ir patikimos ES prieglobsčio ir migracijos sistemos, kurią siekiama įgyvendinti šiuo reglamentu, ramsčių.

Šis pasiūlymas taip pat dera su Sąjungos veiksmais, kuriais siekiama užkirsti kelią neteisėtai imigracijai ir su ja kovoti, valdyti Sąjungos išorės sienas ir išsaugoti Šengeno erdvę be vidaus sienų kontrolės.

Šis pasiūlymas atitinka ES požiūrį, pagal kurį kuriamos subalansuotos ir visapusiškos partnerystės su trečiosiomis valstybėmis, kuriose migracija turėtų būti vienas iš pagrindinių klausimų, ir siekiama glaudžiai bendradarbiauti su trečiosiomis valstybėmis grąžinimo, readmisijos ir reintegracijos srityse. Didindama savo grąžinimo sistemos veiksmingumą, ES galės geriau pasinaudoti patobulintu bendradarbiavimu readmisijos srityje, kuris skatinamas naudojant visų atitinkamų sričių politiką ir priemones, įskaitant vizų politiką, prekybą, vystymąsi ir diplomatiją.

[12] 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1346, kuria nustatomos normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo, PE/69/2023/REV/1, OL L, 2024/1346, 2024 5 22.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Atsižvelgiant į pasiūlymo turinį, jo teisinis pagrindas yra Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 79 straipsnio 2 dalies c punktas.

Kalbant apie kintamąją geometriją, šis pasiūlymas panašus į dabartinę Grąžinimo direktyvą.

Pagal prie Sutarčių pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 4 straipsnį per šešis mėnesius po to, kai Taryba nusprendžia dėl siūlomo reglamento, Danija nusprendžia, ar šį Šengeno *acquis* grindžiamą pasiūlymą įtraukti į savo nacionalinę teisę.

Kalbant apie Airiją, dabartinė Grąžinimo direktyva yra mišraus pobūdžio, kaip matyti iš jos konstatuojamųjų dalių. Šiame pasiūlyme laikantis tokio paties požiūrio, šiam pasiūlymui taikomas ir prie Sutarčių pridėtas Protokolas Nr. 19 dėl į Europos Sąjungos sistemą integruotos Šengeno *acquis* ir prie Sutarčių pridėtas Protokolas Nr. 21 dėl Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės.

Tiek, kiek siūlomu reglamentu plėtojama Šengeno *acquis*, jo nuostatos turi būti taikomos Islandijai, Norvegijai, Šveicarijai ir Lichtenšteinui pagal atitinkamus susitarimus, pagal kuriuos šios šalys dalyvauja įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis*.

- **Subsidiarumas**

Šio pasiūlymo tikslas – nustatyti bendrą grąžinimo procedūrą ir pašalinti pagrindinius trūkumus bei spręsti iššūkius, su kuriais susiduria valstybės narės, grąžindamos trečiųjų valstybių piliečius, neturinčius teisės likti Sąjungoje. Neteisėtos imigracijos prevencija ir kova su ja bei teisėtos teisės pasilikti neturinčių asmenų grąžinimo užtikrinimas yra bendras valstybių narių interesas, kurio jos vienos pasiekti negali. Šiuo metu daugelis trūkumų įgyvendinant grąžinimo politiką atsiranda dėl nepakankamos nacionalinių sistemų sąveikos, o tai galima veiksmingai pašalinti tik ES lygmeniu.

Siekiama visoms valstybėms narėms užtikrinti sklandžią ir veiksmingą procedūrą ir išvengti grąžinimo procesą trikdančio judėjimo iš vienos valstybės narės į kitą.

Naujajai procedūrai turėtų būti taikomos tos pačios taisyklės, neatsižvelgiant į tai, kuri valstybė narė jas taiko, kad būtų užtikrinta lygybė ir vienodas požiūris į teisės pasilikti neturinčių trečiųjų valstybių piliečių traktavimą bei aiškumas ir teisinis tikrumas asmenims.

Be to, jei taisyklės, kuriomis siekiama sumažinti neteisėto judėjimo tarp valstybių narių, kurio tikslas – sutrikdyti grąžinimą, paskatas, būtų nustatytos nacionaliniu lygmeniu, ši problema nebūtų veiksmingai išspręsta. Todėl valstybės narės vienos negali pakankamai įgyvendinti šio pasiūlymo tikslų – dėl šio reglamento apimties ir poveikio juos galima geriau pasiekti Sąjungos lygmeniu. Todėl Sąjunga privalo imtis veiksmų ir gali patvirtinti priemones, vadovaudamasi subsidiarumo principu, nustatytu Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje.

- **Proporcingumas**

Pagal Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina jo tikslams pasiekti.

Kalbant apie tikslą nustatyti bendrą grąžinimo procedūrą, įskaitant sprendimo grąžinti pripažinimo ir vykdymo užtikrinimo mechanizmą, griežtesnes taisykles dėl saugumo riziką keliančių asmenų ir procedūrinių garantijų aiškumą, visi pasiūlymo elementai apsiriboja tuo, kas būtina siekiant sukurti tokią bendrą procedūrą ir sudaryti sąlygas jai taikyti, ją racionalizuoti ir supaprastinti, užtikrinti vienodą požiūrį į trečiųjų valstybių piliečių teises ir garantijas pagal ES ir tarptautinę teisę ir išvengti nacionalinių procedūrų neatitikimų, kurių

nepageidaujama pasekmė yra neteisėto judėjimo skatinimas. Šių pakeitimų tikslas – rasti tinkamą pusiausvyrą tarp sąžiningo trečiųjų valstybių piliečių traktavimo ir užtikrinimo, kad trečiųjų valstybių piliečiai, siekdami išvengti savo išsiuntimo iš Sąjungos, negalėtų šios sistemos apeiti. Nustatytos visos būtinos apsaugos priemonės siekiant užtikrinti, kad su trečiųjų valstybių piliečiais būtų elgiamasi humaniškai ir teisingai, visapusiškai laikantis Chartijos.

- **Priemonės pasirinkimas**

Komisija siūlo reglamentą. Nepaisant 2017 m. ir 2023 m. pateiktų rekomendacijų ir periodinių Šengeno vertinimų, kuriais valstybės narės skatinamos naudotis visomis Grąžinimo direktyvos lankstumo priemonėmis, tebėra didelių procedūrinių kliūčių.

Paaiškėjo, kad pastangų gerinti įgyvendinimo veiksmingumą nepakanka, kad būtų pašalinti taikomų procedūrų rūšių, trečiųjų valstybių piliečių teisių ir procedūrinių garantijų skirtumai ir užtikrintas nuoseklus valstybių narių požiūris.

Reglamentu, kuriuo Sąjungoje sukuriama bendra grąžinimo sistema ir kurio nuostatos taikomos tiesiogiai, užtikrinamas būtinas vienodumo ir veiksmingumo lygis, reikalingas naujam bendram požiūriui į grąžinimą. Reglamentu užtikrinama, kad visose valstybėse narėse būtų nuosekliai sprendžiami klausimai, susiję su pagrindinėmis naujovėmis, nustatytomis siekiant padidinti veiksmingumą, pavyzdžiui, procedūrinėmis taisyklėmis, trečiųjų valstybių piliečių pareigomis ir tarpusavio pripažinimu, o tai padės išvengti ES grąžinimo sistemos veikimo iškreipiamojo poveikio ir spragų. Be to, taip neteisėtai esančių trečiųjų valstybių piliečių grąžinimo taisyklės būtų suderintos su konkrečiomis taisyklėmis, nustatytomis Grąžinimo pasienio procedūros reglamente.

3. *EX POST* VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Nuo tada, kai įsigaliojo Grąžinimo direktyva, ekspertų lygmens diskusijose Grąžinimo direktyvos ryšių grupėje, kuriai pirmininkauja Komisija ir kurioje susiburia valstybių narių ekspertai, Pagrindinių teisių agentūros ir Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros (FRONTEX) atstovai, buvo analizuojamas konkrečių Direktyvos elementų aiškinimas. Ilgainiui tai leido Komisijai aiškiai apžvelgti sudėtingiausius elementus, susijusius su Grąžinimo direktyvos aiškinimu ir taikymu. Readmisijos ekspertų grupė ir specialios šalių darbo grupės, kurias organizuoja FRONTEX, reguliariai aptarė ir analizavo readmisijos proceso iššūkius.

Periodiniai Šengeno vertinimai ir 2024 m. teminis Šengeno vertinimas grąžinimo srityje[13] padėjo susidaryti išsamų dabartinės grąžinimo sistemos vaizdą. Laikantis tarpusavio vertinimo požiūrio, iš valstybių narių ir Komisijos ekspertų sudaryta grupė, padedama ES agentūrų, bent kartą per septynerius metus vertina kiekvieną valstybę narę ir Šengeno asocijuotąją šalį, visapusiškai taikančią Šengeno *acquis*. Šiuose vertinimuose dažnai nurodomos konkrečios problemos nacionalinės teisės akte, kuriuo perkeliama Grąžinimo direktyva, ir jais remdamasi Komisija gali susidaryti bendrą vaizdą apie pagrindines problemas, susijusias su dabartinės direktyvos įgyvendinimu.

[13] Šengeno teminio vertinimo ataskaita „Nacionalinių spragų šalinimas. Veiksmingos ES grąžinimo sistemos kūrimas“.

Pasiūlymas taip pat grindžiamas preliminariais Migracijos ir vidaus reikalų generalinio direktorato užsakyto tyrimo „ES teisės spragos ir poreikiai grąžinimo srityje“ rezultatais. Atlikus tyrimą, kuriam vadovavo ICF konsorciumas, bendradarbiaudamas su Migracijos politikos institutu (MPI Europe), Europos politikos centru (EPC) ir tinklu „Odysseus“, pateikta aukštos kokybės naujos grąžinimo teisės aktų sistemos galimybių analizė, pagrįsta išsamiomis konsultacijomis rengiant apklausas, praktinius seminarus ir pokalbius su pagrindinėmis suinteresuotosiomis šalimis. Nors tyrimas bus baigtas tik 2025 m., šiuo metu vykstantis konsultacijų procesas, susijęs su tyrimu, ir preliminarūs rezultatai buvo labai svarbūs rengiant pasiūlymą.

Komisija reguliariai konsultuojasi su valstybių narių specialistais, tarptautinėmis organizacijomis ir nevyriausybinėmis organizacijomis per Europos migracijos tinklo grąžinimo ekspertų grupę (EMN-REG). EMN-REG vykdomas darbas suteikė vertingų praktinių įrodymų, užtikrinant, kad pasiūlymas būtų pagrįstas realia patirtimi. EMN-REG atlieka labai svarbų vaidmenį sudarydamas palankesnes sąlygas nuolatiniam bendradarbiavimui ir dalydamasis geriausios praktikos pavyzdžiais grąžinimo ir reintegracijos srityje. Rengdamas reguliarius praktinius ir kitus seminarus, EMT-REG nagrinėja tokias pagrindines temas kaip konsultavimas grąžinimo klausimais, savanoriškas grįžimas ir reintegracija, pažeidžiamų grupių grąžinimas ir sulaikymo alternatyvos. Dėl EMN-REG struktūros patogu nuolat teikti grįžtamąją informaciją, kuria remtasi rengiant šio pasiūlymo politikos galimybes.

Pasiūlymas parengtas remiantis keliais ES finansuojamais (vykdomais) mokslinių tyrimų projektais grąžinimo ir neteisėtos migracijos srityje. Visų pirma projektais „Neteisėtos migracijos vertinimas ir susijusi politika (MIrreM) neteisėtos migracijos srityje apskritai“ ir „Migrantų grąžinimo ir readmisijos politikos Europoje ir už jos ribų tyrimo decentralizavimas“ (GAPS), „Grąžinimo ir readmisijos politikos motyvavimas, patirtis ir pasekmės: veiksmingų alternatyvų atskleidimas ir plėtojimas“ (MORE) ir „Susitarimas grąžinimo srityje (FAIR) grąžinimo, reintegracijos ir readmisijos klausimais“. Šie mokslinių tyrimų projektai suburia akademinės bendruomenės atstovus, pilietinę visuomenę, vyriausybes ir tarptautines organizacijas, kad jie, be kita ko, svarstytų įteisinimą, tarptautinio bendradarbiavimo grąžinimo srityje kliūtis ir įgalinančias priemones, grąžinimo ir readmisijos politikos pagrindimą, patirtį ir pasekmes bei žmogaus teisių aspektus savanoriško grįžimo ir priverstinio grąžinimo srityse.

Rengiant naują pasiūlymą buvo atidžiai apsvarstytas Europos Parlamento pateiktas pasiūlymas dėl pakaitinio naujos redakcijos Grąžinimo direktyvos[14] poveikio vertinimo ir Europos Parlamento parengta Grąžinimo direktyvos įgyvendinimo ataskaita[15].

Išsami konsultacijų proceso apžvalga ir įrodymai, kuriais grindžiamas šis pasiūlymas, išdėstyti Komisijos tarnybų darbiniame dokumente, kuris netrukus bus paskelbtas.

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Pasiūlymas parengtas konsultuojantis su įvairiomis suinteresuotosiomis šalimis, įskaitant valstybes nares, Europos institucijas, tarptautines organizacijas, nevyriausybines organizacijas (NVO), pilietinę visuomenę, mokslinių tyrimų subjektus ir trečiąsias valstybes.

2024 m. spalio mėn. – 2025 m. vasario mėn. Komisija suintensyvino jau ir taip glaudžiai vykdomas konsultacijas su pagrindinėmis suinteresuotosiomis šalimis – valstybėmis narėmis, ekspertais ir specialistais grąžinimo srityje bei pilietine visuomene. Konsultacijos vyko

[14] https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_STU(2019)631727.

[15] Priimti tekstai. Grąžinimo direktyvos įgyvendinimo ataskaita, 2020 m. gruodžio 17 d., ketvirtadienis.

politiniu, strateginiu ir techniniu lygmenimis, siekiant užtikrinti, kad būtų atsižvelgta į visų susijusių šalių realijas ir poreikius. Tame kontekste suinteresuotosios šalys su Komisija pasidalijo atitinkamais ištekliais ir tiksline informacija.

EMN-REG vykdomas darbas suteikė vertingų praktinių įrodymų, užtikrinant, kad pasiūlymas būtų pagrįstas konkrečia patirtimi ir praktika. Rengdamas reguliarius praktinius ir kitus seminarus, pastaraisiais metais EMN-REG nagrinėjo tokias temas kaip tarpusavio pripažinimas, konsultavimas grąžinimo klausimais, savanoriškas grįžimas ir reintegracija, pažeidžiamų grupių grąžinimas ir sulaikymo alternatyvos. Nuo 2024 m. lapkričio mėn. EMN-REG taip pat tikslingai naudojamas siekiant išreikšti grupės nuomonę, visų pirma apie pažeidžiamus asmenis grąžinimo procese.

Aukšto lygio tinklas grąžinimo klausimams, kuriam pirmininkauja ES grąžinimo koordinatorius, 2024 m. rugsėjo mėn. ir 2025 m. sausio mėn. taip pat surengė tikslines diskusijas, visų pirma apie įvairias politikos galimybes ir pasiūlymo svarstymus.

2024 m. lapkričio mėn. Europos migracijos forume Komisija surengė kelias specialias sesijas dėl būsimų grąžinimo srities teisės aktų, kurios sudarė sąlygas toliau reikšti nuomones ir idėjas, visų pirma pilietinės visuomenės.

2025 m. sausio 15 d. Komisijos ekspertų grupė migrantų klausimais taip pat surengė specialią diskusiją dėl būsimų grąžinimo srities teisės aktų.

Praėjusiais metais Taryba, vadovaujama rotacijos tvarka pirmininkaujančių valstybių narių, techniniu, strateginiu ir ministrų lygmenimis surengė daug diskusijų dėl būsimų grąžinimo srities teisės aktų.

Atliekant Migracijos ir vidaus reikalų generalinio direktorato užsakytą tyrimą „ES teisės spragos ir poreikiai grąžinimo srityje“, nuo 2024 m. lapkričio mėn. iki 2025 m. vasario mėn. vyko intensyvus konsultacijų procesas. Atliekant tyrimą, kuriam vadovavo ICF konsorciumas, bendradarbiaudamas su Migracijos politikos institutu (MPI Europe), Europos politikos centru (EPC) ir tinklu „Odysseus“, pavyko organizuoti išsamias konsultacijas rengiant apklausas, praktinius seminarus ir pokalbius su pagrindinėmis suinteresuotosiomis šalimis.

Galiausiai, su pasiūlymu susijusiam darbui intensyvėjant, Komisija gavo daug dokumentų dėl pozicijos, pastabų ir analizių, kuriuose nurodomi iššūkiai, problemos ir siūlomi sprendimai; visi šie dokumentai buvo tinkamai apsvarstyti ir į juos atsižvelgta rengiant pasiūlymą.

Išsami konsultacijų proceso apžvalga ir įrodymai, kuriais grindžiamas šis pasiūlymas, išdėstyti Komisijos tarnybų darbiniame dokumente, kuris netrukus bus paskelbtas.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Komisija pasinaudojo patirtimi, surinkta iš daugelio tinklų ir ekspertų grupių, veikiančių grąžinimo srityje, įskaitant Europos migracijos tinklo grąžinimo ekspertų grupę (EMN-REG), Grąžinimo direktyvos ryšių grupę, Readmisijos ekspertų grupę, Aukšto lygio tinklą grąžinimo klausimams, kuriam pirmininkauja ES grąžinimo koordinatorius, ekspertus, dirbančius atliekant tyrimą „ES teisės spragos ir poreikiai grąžinimo srityje“.

Be to, Komisija atsižvelgė į daugelį dokumentų, dokumentų dėl pozicijos ir mokslinių tyrimų medžiagos, kurie buvo perduoti Komisijai ypač pastaraisiais mėnesiais, kai su pasiūlymu susijęs darbas suintensyvėjo.

- **Poveikio vertinimas**

Nors poveikio vertinimas nebuvo atliktas, kadangi reikia skubiai pasiūlyti naujas grąžinimo srities taisykles, pasiūlymas grindžiamas įvairiomis konsultacijomis, tyrimais ir vertinimais, kaip nurodyta pirmiau.

Netrukus bus paskelbtas Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, kuriame bus apibūdintas konsultacijų procesas, po kurio buvo parengtas pasiūlymas, taip pat pateikta kai kurių pagrindinių svarstytų politikos galimybių analizė.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Pasiūlymu siekiama supaprastinti ir racionalizuoti dabartinę teisinę sistemą, kuri buvo toliau plėtojama Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudencijoje ir nacionalinių teismų praktikoje, be kita ko, dėl to tapo labai sudėtinga įgyvendinti taisykles.

Pareiga bendradarbiauti sumažins valstybėms narėms tenkančią administracinę naštą, nes trečiųjų valstybių piliečiai privalės aktyviai dalyvauti grąžinimo procese teikdami visą būtiną informaciją ir nuolatos būti pasiekiami. Sprendimų grąžinti pripažinimo ir vykdymo užtikrinimo mechanizmas padės išvengti valstybių narių pastangų dubliavimo ir daugkartinio to paties trečiosios valstybės piliečio vertinimo. Be to, ES grąžinimo orderis palengvins keitimąsi informacija, būtina tam, kad būtų pripažinti kitų valstybių narių sprendimai grąžinti.

- **Pagrindinės teisės**

Šiuo pasiūlymu gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, pripažintų, visų pirma, Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje[16], taip pat įsipareigojimų, kylančių iš tarptautinės teisės, ypač Ženevos konvencijos dėl pabėgėlių statuso[17], Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos[18], Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto, Jungtinių Tautų konvencijos prieš kankinimą[19] ir Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos[20].

Šiuo pasiūlymu užtikrinama, kad grąžinimas būtų vykdomas gerbiant žmogaus orumą, teisę į gyvybę, kankinimo ir nežmoniško ar žeminančio elgesio arba baudimo uždraudimą, teisę į laisvę ir saugumą, teisę į šeimos ir privatų gyvenimą, įskaitant asmens duomenų apsaugą, apsaugą išvežimo ar išvesdinimo ir išsiuntimo atveju, visų pirma *negrąžinimo* principą *ir apsaugą nuo kolektyvinio išsiuntimo*, nediskriminavimą ir teisę į veiksmingą teisinę gynybą.

Teisė į laisvę saugoma griežtai apibūdinant numatytus sulaikymo atvejus: sulaikymas pateisinamas tik konkrečiais reglamente aiškiai apibrėžtais pagrindais, kai paaiškėja, kad jis yra būtinas ir proporcingas, remiantis individualiu kiekvienos bylos, kuriai taikoma teisminė peržiūra, vertinimu. Reglamente taip pat apibrėžiamas sulaikymo alternatyvų naudojimas, nes, nors sulaikymo alternatyvos yra mažiau invazinės nei sulaikymas, tokios priemonės vis dėlto apima laisvės apribojimus. Pasiūlymu užtikrinama, kad taikant šį reglamentą pirmiausia būtų atsižvelgiama į vaiko interesus. Grąžinimo procese nepilnamečiams taikomos specialios taisyklės, visų pirma susijusios su sulaikymo sąlygomis. Be to, šiuo reglamentu į grąžinimo procedūrą taip pat įtrauktos kai kurios pagrindinės Pakto teisės aktų naujovės, visų pirma susijusios su nepilnamečių amžiaus įvertinimu ir atstovo, kuris teiktų pagalbą nelydimam nepilnamečiui, paskyrimo praktika. Pasiūlymu taip pat numatyta, kad nelydimiems nepilnamečiams ir šeimoms su nepilnamečiais taikoma išimtis dėl grąžinimo į valstybes, su kuriomis yra sudarytas susitarimas arba tvarka. Sugriežtinant saugumo riziką keliantiems trečiųjų valstybių piliečiams taikomas taisykles, pasiūlymu taip pat skatinama teisė į saugumą.

---

16 Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija, OL C 326, 2012 10 26, p. 391–407.

17 1951 m. Ženevos konvencija dėl pabėgėlių statuso, Jungtinių Tautų sutarčių rinkinys.

18 1950 m. Europos žmogaus teisių konvencija, Europos Taryba.

19 1966 m. Tarptautinis pilietinių ir politinių teisių paktas, Jungtinės Tautos.

20 1989 m. Vaiko teisių konvencija , Jungtinės Tautos.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Kaip nurodyta pridedamoje teisės akto pasiūlymo finansinio poveikio ir skaitmeninių aspektų pažymoje, ES ir valstybių narių lygmeniu reikalingos investicijos yra suderinamos su 2021–2027 m. daugiamete finansine programa (DFP) ir gali būti finansuojamos pagal 2021–2027 m. DFP, skirtą vidaus reikalų fondams, pasinaudojant Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondu (PMIF)[21]. Finansavimas po 2027 m. bus svarstomas derantis dėl kitos DFP. Siūloma prireikus 2025, 2026 ir 2027 m. padidinti FRONTEX grąžinimo biudžetą, atliekant vidinį FRONTEX biudžeto išteklių paskirstymą, atsižvelgiant į faktinį panaudojimą.

Valstybės narės galės pasinaudoti pagal jų nacionalines programas iš Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo skirtomis lėšomis, kad paremtų visas investicijas, kurių reikia šio reglamento įgyvendinimo infrastruktūrai ir procedūroms įgyvendinti. FRONTEX savo kompetencijos srityje gali padėti valstybėms narėms siųsdama darbuotojus ir vykdydama veiklą, pavyzdžiui, koordinuoti grąžinimo operacijas, be kita ko, tuo pačiu tikslu padengti išlaidas, susijusias su grąžinimo operacijomis, užsakomųjų skrydžių arba bilietų užsakymu, kad asmenys galėtų grįžti komerciniais skrydžiais.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėsena, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Komisija reguliariai stebės, kaip taikomas reglamentas, be kita ko, taikydama Šengeno vertinimo mechanizmą. Praėjus penkeriems metams nuo reglamento įsigaliojimo Komisija turėtų pateikti reglamento įgyvendinimo ataskaitą.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Pagrindinis pasiūlymo tikslas – supaprastinti grąžinimo procesą ir užtikrinti, kad jis būtų aiškesnis nacionalinėms valdžios institucijoms ir atitinkamiems trečiųjų valstybių piliečiams.

Pasiūlymas pateikiamas kaip reglamentas ir taip užtikrinama, kad taisyklės būtų tiesiogiai taikomos valstybėse narėse ir kad grąžinimas būtų valdomas vienodai visoje Sąjungoje. Tai suteikia aiškumo ir nuspėjamumo ir sumažina galimybes apeiti grąžinimo sistemą vienoje valstybėje narėje persikeliant į kitą valstybę narę.

Bendros su grąžinimu susijusių sprendimų priėmimo procedūrinės taisyklės: į pasiūlymą įtrauktos bendros sprendimų grąžinti priėmimo ir draudimų atvykti nustatymo taisyklės. Taip užtikrinama, kad su trečiųjų valstybių piliečiais visose valstybėse narėse būtų elgiamasi vienodai, ir padedama užtikrinti, kad nebūtų galima išnaudoti valstybių narių sistemų skirtumų. Apibrėžtys atnaujintos atsižvelgiant į praktiką nuo Grąžinimo direktyvos priėmimo ir, kai taikytina, suderintos su naujuose priimtuose Pakto teisės aktuose pateiktomis apibrėžtimis, taip užtikrinant migracijos proceso vienodumą, aiškumą ir nuspėjamumą. Grąžinamų asmenų pagrindinės teisės užtikrinamos taikant aiškias procedūrines garantijas, užtikrinant, kad sprendimai grąžinti būtų tikrinami, įskaitant apskundimo teisę ir prievolę laikytis negrąžinimo principo, deramą dėmesį skiriant nelydimiems nepilnamečiams ir vaiko interesams.

Priverstinio grįžimo stiprinimas ir savanoriško grįžimo skatinimas: pasiūlyme paaiškinama, kada sprendimas grąžinti turėtų būti vykdomas išsiunčiant, ir apibrėžiamas savanoriškas grįžimas, taip užtikrinant aiškumą ir nuspėjamumą tiek atsakingoms institucijoms, tiek trečiųjų valstybių piliečiams. Tai savo ruožtu sustiprina savanorišką

[21] Tiek, kiek veikla bus finansuojama PMIF teminės priemonės lėšomis, ji gali būti įgyvendinama taikant tiesioginį, netiesioginį arba pasidalijamąjį valdymą.

grįžimą, nes priverstinis grąžinimas tampa aiškia ir patikima priemone. Pasiūlyme paaiškinamos nuostatos dėl priverstinio grąžinimo stebėsenos.

Procedūrinės garantijos: šio pasiūlymo taisyklės visada įgyvendinamos visapusiškai laikantis Pagrindinių teisių chartijos, įskaitant negrąžinimo principo, teisės į laisvę, teisės į veiksmingą teisinę gynybą ir vaiko interesų laikymąsi. Skundų dėl sprendimų grąžinti pateikimo terminai valstybėse narėse labai skiriasi – nuo kelių dienų iki vieno mėnesio ar daugiau. Laikantis pagrindinių teisių, terminas turi būti toks, kad pakaktų laiko užtikrinti galimybei pasinaudoti veiksminga teisine gynyba ir nebūtų vilkinamos grąžinimo procedūros. Pasiūlymu taip pat suderinamos taisyklės, pagal kurias paprašius teikiama nemokama teisinė pagalba ir (arba) atstovavimo paslaugos, laikantis naujų priimtų Pakto taisyklių. Galiausiai pasiūlymas suderinamas su prieglobsčio *acquis* taisyklėmis dėl nepilnamečių amžiaus įvertinimo, taip pat dėl atstovo, kuris teiktų pagalbą nelydimiems nepilnamečiams grąžinimo proceso metu, skyrimo. Pasiūlymu užtikrinant sąsają su prieglobsčio procesu garantuojamas tinkamas ir nuoseklus nepilnamečių traktavimas visose Sąjungos migracijos valdymo taisyklėse, užtikrinant aiškumą, supaprastinimą ir nuspėjamumą.

Pareiga bendradarbiauti ir teisė į informaciją: nepakankamas trečiosios valstybės piliečio bendradarbiavimas vykdant grąžinimo procedūras yra pagrindinė problema, trukdanti grąžinimui. Todėl šiuo pasiūlymu nustatoma aiški trečiųjų valstybių piliečių pareiga bendradarbiauti su nacionalinėmis institucijomis visais grąžinimo procedūros etapais, visų pirma, kad būtų galima nustatyti ir patikrinti jų tapatybę siekiant gauti galiojantį kelionės dokumentą, pateikti asmens duomenis, informaciją apie kelionę ir biometrinę informaciją. Siūlomose taisyklėse išdėstoma, kaip vykdomas bendradarbiavimas ir kokios būtų pasekmės nebendradarbiavimo atveju, kartu aprašant paskatas, kuriomis siekiama užtikrinti bendradarbiavimą, įskaitant konsultavimą grąžinimo klausimais ir paramą savanoriškam grįžimui. Siekiant užtikrinti, kad trečiosios valstybės pilietis būtų tinkamai informuojamas apie tai, ko iš jo tikimasi grąžinimo procese, į pasiūlymą įtraukta trečiosios valstybės piliečio teisė į informaciją, remiantis tam tikra valstybių narių praktika, ir jis atspindi panašias Prieglobsčio procedūros reglamente įtvirtintas nuostatas. Sistema suteikia galimybę apskųsti tam tikrus sprendimus ir pasinaudoti teisių gynimo priemonėmis.

Pasislėpimo ir neteisėto judėjimo tarp valstybių narių valdymas ir prevencija: pasiūlymu valstybėms narėms nustatomos griežtesnės taisyklės, kuriomis siekiama užtikrinti, kad grąžinami trečiųjų valstybių piliečiai būtų pasiekiami, sukuriant sistemą, kuri būtų pajėgesnė įvertinti ir valdyti pasislėpimo riziką. Jame pateikiamas išsamus pasislėpimo pavojaus vertinimo sąrašas, kuriuo užtikrinamas nuoseklus ir vienodas požiūris valstybėse narėse, ir išsamus sulaikymo pagrindų sąrašas. Taisyklės, kuriomis papildoma pareiga bendradarbiauti, siekiant užtikrinti, kad grąžinamas asmuo liktų pasiekiamas per visą grąžinimo procesą, iš dalies atspindi sprendimus, dėl kurių susitarta prieglobsčio tikslais, numatytus Paktą sudarančiuose teisės aktuose, pavyzdžiui, galimybę reikalauti, kad trečiosios valstybės pilietis liktų konkrečioje geografinėje vietovėje, pavyzdžiui, tam tikrame regione.

Saugumo riziką keliančių trečiųjų valstybių piliečių grąžinimas: trečiųjų valstybių piliečiai, neturintys teisės likti Sąjungoje ir keliantys saugumo riziką, turi būti greitai nustatyti ir sparčiai grąžinti. Todėl pasiūlyme numatyta bendra atsakingų institucijų pareiga ankstyvame grąžinimo proceso etape atlikti būtinus patikrinimus, kad būtų lengviau nustatyti ir patikrinti bet kokią galimą saugumo riziką. Pasiūlyme apibrėžtos tam tikros trečiųjų valstybių piliečių kategorijos, kurioms taikomos specialios procedūrinės taisyklės, skirtos saugumo riziką keliantiems asmenims, pavyzdžiui, kai padaromas tam tikro sunkumo nusikaltimas. Šiems trečiųjų valstybių piliečiams bus taikomas priverstinis grąžinimas, ilgesni draudimai atvykti ir atskiras sulaikymo pagrindas. Šios taisyklės atspindi grąžinimo taisykles ir jas suderina su naujais priimtais Pakto teisės aktais, taip pat su Šengeno sienų kodeksu; jie

visi apima taisykles, skirtas konkrečiai kovoti su saugumo riziką keliančiais migrantais. Pasiūlyme taip pat numatytos aiškios pagrindinių teisių apsaugos priemonės.

Europos grąžinimo orderis: nors valstybės narės vis tiek priims savo sprendimus grąžinti, pasiūlymu nustatomas Europos grąžinimo orderis, kuris papildys valstybių narių sprendimus grąžinti, kad būtų užtikrintas aiškumas visose valstybėse narėse. Europos grąžinimo orderis, kuris yra bendra forma, į kurią bus įtraukti pagrindiniai sprendimo grąžinti elementai, bus prieinamas per Šengeno informacinę sistemą. Dėl visų techninių pakeitimų, reikalingų siekiant sudaryti palankesnes sąlygas greitai susipažinti su Europos grąžinimo orderiu, bus sprendžiama atsižvelgiant į būsimus Reglamento (ES) 2018/1860 dėl Šengeno informacinės sistemos naudojimo neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimui pakeitimų svarstymus. Europos grąžinimo orderis bus nustatytas įgyvendinimo aktu.

Kitos valstybės narės priimtų sprendimų pripažinimo ir vykdymo užtikrinimo mechanizmas: šiuo pasiūlymu nustatomas svarbus procedūrinis supaprastinimas numatant mechanizmą, kuriuo tiesiogiai užtikrinamas kitos valstybės narės priimto sprendimo grąžinti vykdymas. Pagal dabartines taisykles dauguma valstybių narių privalo priimti naują sprendimą grąžinti dėl asmens, net jei kita valstybė narė jau yra priėmusi sprendimą grąžinti. Šiuo pasiūlymu valstybėms narėms sukuriamas būdas užtikrinti kitos valstybės narės anksčiau priimto sprendimo grąžinti vykdymą. Taip būtų panaikintas vienas iš proceso etapų ir išvengta dubliavimosi. Iki 2027 m. liepos 1 d. Komisija įvertins, ar valstybės narės yra nustačiusios tinkamas teisines ir technines priemones, kad Europos grąžinimo orderiai būtų veiksmingai tvarkomi per Šengeno informacinę sistemą, ir priims įgyvendinimo sprendimą, pagal kurį bus privaloma pripažinti kitos valstybės narės priimtą sprendimą grąžinti ir užtikrinti jo vykdymą. Pasiūlymas papildomas ribotomis nukrypti leidžiančiomis nuostatomis. Sprendimą grąžinti priimančios valstybės narės yra atsakingos už jo vykdymo užtikrinimą ir privalo naudoti visas tinkamas priemones veiksmingam grąžinimui užtikrinti. Kitos valstybės narės priimtų sprendimų grąžinti pripažinimo mechanizmas grindžiamas ir palengvinamas pirmiau aprašytu Europos grąžinimo orderiu. Pasiūlyme taip pat paaiškinamas procesas ir atitinkamos procedūrinės apsaugos priemonės bei teisių gynimo priemonės, grindžiamos patirtimi, įgyta įgyvendinant 2023 m. Komisijos rekomendaciją dėl sprendimų grąžinti tarpusavio pripažinimo.

Grąžinimas į valstybę, su kuria sudarytas susitarimas dėl grąžinimo ar grąžinimo tvarka: pasiūlymu nustatoma galimybė grąžinti trečiųjų valstybių piliečius, dėl kurių priimtas sprendimas grąžinti į trečiąją valstybę, su kuria yra sudarytas susitarimas dėl grąžinimo ar grąžinimo tvarka, (toliau – grąžinimo centrai). Galimybei grąžinti neteisėtus migrantus į tas valstybes turėtų būti taikomos specialios sąlygos, kad būtų užtikrintas atitinkamų asmenų pagrindinių teisių gerbimas. Susitarimas ar tvarka su trečiąja valstybe gali būti sudaryti tik tuo atveju, jei laikomasi tarptautinių žmogaus teisių standartų ir principų pagal tarptautinę teisę, įskaitant negrąžinimo principą. Tokiame susitarime ar tvarkoje turi būti nustatytos perdavimo sąlygos, taip pat trečiosios valstybės piliečio buvimo šalyje laikotarpio, kuris gali būti trumpalaikis ar ilgesnis, sąlygos. Toks susitarimas ar tvarka įgyvendinami kartu taikant stebėsenos mechanizmą, skirtą įvertinti įgyvendinimą ir atsižvelgti į kintančias aplinkybes trečiojoje valstybėje. Nelydimiems nepilnamečiams ir šeimoms su nepilnamečiais taikoma išimtis dėl grąžinimo į valstybę, su kuria yra sudarytas susitarimas dėl grąžinimo arba grąžinimo tvarka.

Readmisija kaip neatsiejama grąžinimo proceso dalis: pasiūlyme readmisija įtvirtinama kaip neatsiejama grąžinimo proceso dalis. Nustatomas bendras procedūrinis požiūris į readmisijos prašymų teikimą, be kita ko, naudojant standartinę readmisijos prašymų formą ir sistemingai vykdant tolesnius veiksmus, susijusius su sprendimais grąžinti, prie kurių pridėti readmisijos prašymai. Taip padidinamas požiūrio į trečiąsias valstybes readmisijos srityje

skaidrumas ir koordinavimas, kartu išlaikant lankstumą valstybėms narėms. Pasiūlymu nustatomi darnesnio požiūrio į trečiąsias valstybes elementai, suteikiamas aiškus duomenų perdavimo trečiosioms valstybėms readmisijos tikslais teisinis pagrindas. Jame paaiškinama, kad bendravimas su nepripažintais trečiųjų valstybių subjektais vykdant readmisijos procedūrą nereiškia pripažinimo.

2025/0059 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

kuriuo nustatoma bendra Sąjungoje neteisėtai esančių trečiųjų valstybių piliečių grąžinimo sistema ir panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/115/EB, Tarybos direktyva 2001/40/EB ir Tarybos sprendimas 2004/191/EB

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 79 straipsnio 2 dalies c punktą,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę[22],

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę[23],

laikydamiesi įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

(1) Sąjunga, kurdama laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, turėtų vykdyti bendrą trečiųjų valstybių piliečių, neturinčių teisės likti Sąjungoje, grąžinimo politiką. Veiksminga grąžinimo politika yra viena iš pagrindinių patikimos migracijos valdymo sistemos sudedamųjų dalių;

(2) šiuo reglamentu nustatoma bendra trečiųjų valstybių piliečių, neturinčių teisės likti Sąjungoje, grąžinimo sistema, grindžiama bendra grąžinimo ir readmisijos procedūra, taip pat pasislėpimo pavojaus prevencijos ir valdymo bei valstybių narių tarpusavio pasitikėjimu grindžiamo bendradarbiavimo sistema;

(3) siekiant prisidėti prie Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2024/1351[24] nustatyto visapusiško požiūrio įgyvendinimo, turėtų būti sukurta bendra veiksmingo neteisėtai esančių trečiųjų valstybių piliečių grąžinimo valdymo sistema. Ta sistema turėtų būti grindžiama integruotu politikos formavimu, kad būtų užtikrintas veiksmų ir priemonių, kurių imasi Sąjunga ir jos valstybės narės, veikdamos savo atitinkamose kompetencijos srityse, nuoseklumas ir veiksmingumas;

(4) Europos Vadovų Taryba nuolat pabrėžė ryžtingų veiksmų visais lygmenimis svarbą siekiant palengvinti, padidinti ir paspartinti grąžinimą iš Europos Sąjungos. 2024 m. spalio mėn. Europos Vadovų Taryba paragino Komisiją skubiai pateikti naują pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto;

---

22 OL C [...], [...], p. [...].

23 OL C [...], [...], p. [...].

24 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1351 dėl prieglobsčio ir migracijos valdymo, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2021/1147 ir (ES) 2021/1060 bei panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 604/2013, (OL L 222, 2024 5 22, p. 1).

(5) 2024 m. gruodžio 12 d. Teisingumo ir vidaus reikalų tarybos priimtose teisėkūros ir veiksmų planavimo laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje strateginėse gairėse primenama, kad sėkminga grąžinimo politika yra vienas iš pagrindinių visapusiškos ir patikimos ES prieglobsčio ir migracijos sistemos ramsčių. Šiuo tikslu strateginėse gairėse raginama plėtoti ir įgyvendinti ryžtingesnį ir visapusiškesnį požiūrį į grąžinimą, skubiai atnaujinant teisinę sistemą;

(6) veiksminga grąžinimo politika turėtų užtikrinti suderinamumą su Migracijos ir prieglobsčio paktu ir prisidėti prie jo vientisumo, padėti valdyti neteisėtą imigraciją į Sąjungą ir užkirsti kelią neteisėtai esančių trečiųjų valstybių piliečių neteisėtam judėjimui tarp valstybių narių, kad būtų apsaugota erdvė be vidaus sienų kontrolės, kartu gerbiant pagrindines teises;

(7) Sąjunga ir jos valstybės narės deda vis daugiau pastangų, kad grąžinimo politika būtų veiksmingesnė. Nepaisant šių pastangų, esama teisinė sistema, kurią sudaro Tarybos direktyva 2001/40/EB[25] ir Direktyva 2008/115/EB[26], nebeatitinka Sąjungos migracijos politikos poreikių. Nuo tada, kai 2008 m. buvo priimta Direktyva 2008/115/EB, laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė ir Sąjungos migracijos politika gerokai pasikeitė. ES teisėje migracijos srityje nuo teisės aktų, kuriuose nustatyti minimalieji standartai, pereita prie valstybių narių praktikos suartinimo. 2018 m. Komisija siekė reformuoti grąžinimo taisykles pateikdama pasiūlymą dėl Grąžinimo direktyvos išdėstymo nauja redakcija[27]. Komisija taip pat siekė padėti valstybėms narėms naudotis Direktyvos 2008/115/EB lankstumo priemonėmis, pateikdama rekomendacijas (ES) 2017/2338[28] ir (ES) 2023/682[29]. Tačiau dabartinės teisinės sistemos ribos jau pasiektos;

(8) siekiant užtikrinti, kad trečiųjų valstybių piliečiai, kurie neatitinka arba nebeatitinka atvykimo, buvimo ar gyvenimo valstybių narių teritorijoje sąlygų, būtų grąžinami humaniškai, kartu visapusiškai gerbiant pagrindines teises ir tarptautinę teisę, turėtų būti nustatyta tvirta ir teisinga bendra grąžinimo procedūra. Aiškios ir skaidrios taisyklės, taikomos visose valstybėse narėse, turėtų suteikti tikrumo atitinkamam trečiosios valstybės piliečiui ir kompetentingoms institucijoms. Svarbu supaprastinti, palengvinti ir paspartinti grąžinimo procedūras ir užtikrinti, kad grąžinimui netrukdytų neteisėtas judėjimas į kitas valstybes nares;

(9) taisyklių taikymas pagal šį reglamentą neturėtų daryti poveikio taisyklėms dėl galimybės gauti tarptautinę apsaugą pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą

---

25 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1351 dėl prieglobsčio ir migracijos valdymo, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2021/1147 ir (ES) 2021/1060 bei panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 604/2013, (OL L 222, 2024 5 22, p. 1).

26 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/115/EB dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse (OL L 348, 2008 12 24, p. 98, ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32008L0115).

27 Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl bendrų neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse (nauja redakcija), Briuselis, 2018 9 12, COM(2018) 634 *final*, 2018/0329 (COD).

28 2017 m. lapkričio 16 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2017/2338 dėl bendro „Grąžinimo vadovo“ valstybių narių kompetentingoms institucijoms, vykdančioms su grąžinimu susijusias užduotis (OL L 339, 2017 12 19, p. 83, ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32017H2338).

29 2023 m. kovo 16 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2023/682 dėl sprendimų grąžinti tarpusavio pripažinimo ir grąžinimo paspartinimo įgyvendinant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/115/EB, C(2023) 1763, OL L 86, 2023 3 24, p. 58, ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32023H0682.

(ES) 2024/1348[30]. Kai aktualu, šio reglamento taisyklės papildomos konkrečiomis taisyklėmis, kuriomis susiejami neigiami sprendimai dėl prieglobsčio ir sprendimai grąžinti, kiek tai susiję su jų priėmimu ir teisių gynimo priemonėmis Reglamente (ES) 2024/1348, ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2024/1349[31] nustatyta grąžinimo pasienio procedūra;

(10) šiuo reglamentu gerbiamos trečiųjų valstybių piliečių pagrindinės teisės ir laikomasi principų, pripažintų visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje (toliau – Chartija) ir 1951 m. liepos 28 d. Ženevos konvencijoje dėl pabėgėlių statuso, papildytoje 1967 m. sausio 31 d. Niujorko protokolu (toliau – Ženevos konvencija). Jis turėtų būti taikomas laikantis Chartijos, bendrųjų Sąjungos teisės principų ir atitinkamos tarptautinės teisės;

(11) taikant šį reglamentą turėtų būti laikomasi negrąžinimo principo ir kolektyvinio išsiuntimo uždraudimo, numatyto Chartijos 19 straipsnyje. Niekas negali būti perkeltas, išsiųstas ar išduotas į trečiąją valstybę, kurioje jam gresia mirties bausmė arba kurioje jis gali patirti kankinimų ar kitokį nežmonišką ar žeminantį elgesį arba būti taip baudžiamas;

(12) valstybė narė, kurios teritorijoje aptinkamas neteisėtai joje esantis trečiosios valstybės pilietis, yra atsakinga už jo grąžinimo užtikrinimą. Nustačiusios neteisėtą buvimą, valstybės narės turėtų greitai nustatyti trečiosios valstybės piliečio tapatybę ir patikrinti galimą saugumo riziką, pateikdamos užklausas atitinkamose Sąjungos ir nacionalinėse duomenų bazėse. Valstybės narės turėtų patikrinti bet kokį pažeidžiamumą ir, kai aktualu, atlikti sveikatos patikrinimą;

(13) kompetentingos institucijos turėtų patikrinti, ar laikomasi negrąžinimo principo, remdamosi individualiu vertinimu, kurį atliekant atsižvelgiama į visas svarbias aplinkybes. Atitinkamas trečiosios valstybės pilietis turėtų kuo greičiau pateikti įrodymus, susijusius su jo asmeninėmis aplinkybėmis. Turėtų būti galima remtis esamu išsamiu visų svarbių aplinkybių vertinimu, atliktu ankstesniuose procedūros etapuose. Reikėtų išnagrinėti visus aplinkybių pasikeitimus ir visus naujus riziką įrodančius elementus;

(14) būtina, kad valstybės narės galėtų bendradarbiauti lanksčiau, be kita ko, sudarydamos naujus dvišalius susitarimus ar tvarką, ir tikslingiau, kad būtų sumažintas neteisėtai esančių trečiųjų valstybių piliečių judėjimas per bendras vidaus sienas, kartu apsaugant Šengeno erdvę be vidaus sienų kontrolės;

(15) nustačius, kad trečiosios valstybės pilietis neatitinka arba nebeatitinka atvykimo, buvimo ar gyvenimo valstybių narių teritorijoje sąlygų, sprendimas grąžinti turėtų būti greitai priimtas remiantis individualiu vertinimu, atsižvelgiant į visus faktus ir aplinkybes;

(16) būtina užtikrinti, kad esminiai valstybės narės priimto sprendimo grąžinti elementai būtų įvedami konkrečia forma kaip Europos grąžinimo orderis ir pateikiami Šengeno informacinėje sistemoje kartu su perspėjimu dėl grąžinimo arba vykdant dvišalį

---

30 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1348, kuriuo Sąjungoje nustatoma bendra tarptautinės apsaugos tvarka ir panaikinama Direktyva 2013/32/ES, (OL L 222, 2024 5 22, p. 1, ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32024R1348).

31 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1349, kuriuo nustatoma grąžinimo pasienio procedūra ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/1148, (OL L, 2024/1349, 2024 5 22, ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32024R1349).

keitimąsi informacija su kita valstybe nare. Europos grąžinimo orderis savo ruožtu turėtų padėti pripažinti kitos valstybės narės priimtus sprendimus grąžinti ir užtikrinti jų vykdymą, jei trečiosios valstybės pilietis neteisėtai persikelia į kitą valstybę narę;

(17) dažnai, ypač tais atvejais, kai trečiosios valstybės pilietis nebendradarbiauja, kompetentingoms institucijoms priimant sprendimą grąžinti sunku nustatyti valstybę, į kurią grąžinama. Tokiais atvejais kompetentingos institucijos, remdamosi turima informacija, turėtų nustatyti valstybę, į kurią grąžinama, ir sprendime grąžinti nurodyti labiausiai tikėtiną valstybę ar valstybes;

(18) kai valstybės narės teritorijoje esančiam trečiosios valstybės piliečiui taikomas vykdytinas kitos valstybės narės sprendimas grąžinti, tas sprendimas turėtų būti pripažįstamas ir turėtų būti užtikrinamas jo vykdymas. Sprendimų grąžinti pripažinimas ir vykdymo užtikrinimas turėtų palengvinti ir paspartinti grąžinimo procesą remiantis tvirtesniu valstybių narių bendradarbiavimu ir tarpusavio pasitikėjimu. Tai taip pat gali padėti atgrasyti nuo neteisėtos migracijos ir neskatinti neteisėto antrinio judėjimo Sąjungoje, taip pat apriboti grąžinimo proceso vėlavimą. Teisių gynimo priemone dėl sprendimų grąžinti turėtų būti naudojamasi išduodančiojoje valstybėje narėje;

(19) nuo šio reglamento taikymo pradžios dienos valstybės narės turėtų nustatyti teisines ir technines priemones, kuriomis būtų užtikrinta, kad Europos grąžinimo orderis galėtų būti prieinamas per Šengeno informacinę sistemą. Ne vėliau kaip 2027 m. liepos 1 d., praėjus šiek tiek daugiau nei vieniems metams po Reglamento (ES) 2024/1351 taikymo pradžios dienos, Komisija turėtų įvertinti, ar valstybės narės yra nustačiusios tinkamas teisines ir technines priemones, kad Europos grąžinimo orderiai būtų veiksmingai tvarkomi per Šengeno informacinę sistemą. Remdamasi ta peržiūra, Komisija turėtų priimti įgyvendinimo sprendimą, kuriuo būtų privaloma pripažinti vykdytinus sprendimus grąžinti, paremtus Europos grąžinimo orderiu;

(20) su grąžinimu susijusioms nacionalinėms priemonėms turėtų būti ir toliau suteiktas Sąjungos masto poveikis nustatant draudimą atvykti, kuriuo uždraudžiama atvykti į visų valstybių narių teritoriją ir būti joje. Draudimo atvykti laikotarpis turėtų būti nustatomas kiekvienu atveju tinkamai atsižvelgiant į visas susijusias aplinkybes ir paprastai neturėtų būti ilgesnis nei dešimt metų. Kai neteisėtai esantis trečiosios valstybės pilietis nustatomas prie išorės sienų atliekant patikrinimus išvykstant, gali būti tikslinga nustatyti draudimą atvykti, kad būtų išvengta pakartotinio atvykimo ateityje ir taip būtų sumažinta neteisėtos imigracijos rizika;

(21) trečiųjų valstybių piliečiai gali būti grąžinami taikant prievartos priemones juos išsiunčiant arba jie gali savanoriškai įvykdyti prievolę išvykti. Abi grąžinimo rūšys turėtų būti susietos, kad būtų išvengta sistemos spragų. Kadangi bendradarbiaujantys trečiųjų valstybių piliečiai ir toliau turėtų būti grąžinami visų pirma savanoriško grįžimo būdu, sugriežtintomis išsiuntimo taisyklėmis siekiama užtikrinti tiesiogines ir neatidėliotinas pasekmes, kurios kiltų tuo atveju, jei trečiosios valstybės pilietis nesilaikytų termino, iki kurio jis turi išvykti. Taikant prievartos priemones turėtų būti laikomasi proporcingumo ir veiksmingumo principų, atsižvelgiant į priemones, kurių imamasi, ir siekiamus tikslus;

(22) siekiant užtikrinti, kad trečiųjų valstybių piliečiai, kurie kelia saugumo riziką ir neturi teisės likti Sąjungoje, būtų veiksmingai nustatyti ir greitai grąžinti, būtinos bendros taisyklės. Būtina užtikrinti, kad būtų atliekami atitinkami patikrinimai siekiant nustatyti saugumo riziką keliančius trečiųjų valstybių piliečius ir apie juos pranešti, be kita ko, remiantis tikrinimo procesu, kaip nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos

reglamente (ES) 2024/1356[32]. Saugumo riziką keliančių trečiųjų valstybių piliečių išsiuntimas turėtų būti taikomas kaip taisyklė ir turėtų būti galima nukrypti nuo bendrųjų taisyklių siekiant numatyti ilgesnius draudimus atvykti, ilgesnius sulaikymo laikotarpius, taip pat nukrypti nuo taisyklių dėl naudojimosi specializuotais sulaikymo centrais, kad asmenys, keliantys grėsmę Sąjungos saugumui, būtų greitai išsiųsti;

(23) naujomis taisyklėmis turėtų būti išplėstos valstybių narių galimybės užtikrinti grąžinimą į trečiąsias valstybes papildomomis priemonėmis. Turėtų būti įmanoma su trečiosiomis valstybėmis sudaryti konkrečius susitarimus ar tvarką, kad valstybėms narėms būtų suteikta daugiau grąžinimo galimybių, su sąlyga, kad atitinkama trečioji valstybė laikosi tarptautinių žmogaus teisių standartų ir negrąžinimo principo. Visų pirma susitarime ar tvarkoje turėtų būti nustatytos perdavimo sąlygos, buvimo šalyje sąlygos, tolesnio grąžinimo į kilmės valstybę sąlygos, pažeidimų arba didelių pokyčių, darančių neigiamą poveikį padėčiai trečiojoje valstybėje, pasekmės ir nepriklausoma stebėsenos įstaiga ar mechanizmas susitarimo arba tvarkos įgyvendinimui įvertinti. Sudarius tokius susitarimus ar tvarką, Chartijos 51 straipsnio 1 dalies tikslais Sąjungos teisė bus laikoma įgyvendinta;

(24) gerai veikianti Šengeno erdvė be vidaus sienų priklauso nuo to, ar valstybės narės veiksmingai ir efektyviai taiko atitinkamą *acquis*. Tarybos reglamentu (ES) 2022/922 nustatomas vertinimo ir stebėsenos mechanizmas, skirtas tikrinti, kaip taikoma Šengeno *acquis*, atliekant periodinius, neprogramuotus ir teminius vertinimus, be kita ko, susijusius su veiksmingu trečiųjų valstybių piliečių, neturinčių teisės pasilikti, grąžinimu ir pagarba pagrindinėms teisėms. Šis mechanizmas leidžia greitai nustatyti trūkumus, kurie galėtų sutrikdyti tinkamą Šengeno erdvės veikimą, ir užtikrina, kad tie trūkumai būtų tinkamai šalinami;

(25) taikydamos grąžinimo procedūras pagal Chartijos 24 straipsnį ir 1989 m. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją valstybės narės visų pirma turėtų atsižvelgti į vaiko interesus. Vertindamos konkretaus vaiko interesus, valstybės narės turėtų visų pirma deramai atsižvelgti į nepilnamečio gerovę ir socialinę raidą trumpuoju, vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiais, saugumo ir apsaugos aspektus bei nepilnamečio pažiūras, atsižvelgdamos į jo amžių ir brandą, įskaitant jo patirtį. Nelydimas nepilnametis visais grąžinimo proceso etapais turėti atstovą;

(26) jei yra pagrindo abejoti, ar trečiosios valstybės pilietis yra nepilnametis, turėtų būti atliekamas amžiaus įvertinimas. Siekiant užtikrinti migracijos valdymo Sąjungoje nuoseklumą, turėtų būti laikomasi tos pačios procedūros, kuri numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2024/1348[33]. Atlikdamos amžiaus įvertinimus, valstybės narės visų pirma turėtų atsižvelgti į atitinkamas Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros gaires;

(27) siekiant padidinti grąžinimo procedūros veiksmingumą, turėtų būti nustatyta aiški trečiųjų valstybių piliečių atsakomybė. Trečiųjų valstybių piliečiai turėtų bendradarbiauti su valdžios institucijomis visais grąžinimo procedūros etapais. Trečiųjų valstybių piliečiai turėtų likti pasiekiami ir teikti būtiną informaciją, kad būtų

---

[32] 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1356, kuriuo nustatomas trečiųjų šalių piliečių tikrinimas prie išorės sienų ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 767/2008, (ES) 2017/2226, (ES) 2018/1240 ir (ES) 2019/817, (OL L, 2024/1356, 2024 5 22, ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32024R1356).

[33] 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1348, kuriuo Sąjungoje nustatoma bendra tarptautinės apsaugos tvarka ir panaikinama Direktyva 2013/32/ES, (OL L 222, 2024 5 22, p. 1).

pasirengta grąžinimui. Jei nesilaikoma pareigos bendradarbiauti, turėtų kilti veiksmingos ir proporcingos pasekmės, įskaitant, pavyzdžiui, mažesnes išmokas ir pašalpas, skiriamas pagal nacionalinę teisę, kelionės dokumentų konfiskavimą arba draudimo atvykti laikotarpio pratęsimą. Kompetentingos institucijos turėtų informuoti trečiosios valstybės pilietį apie įvairius grąžinimo procedūros etapus, jų pareigas ir tų pareigų nevykdymo pasekmes;

(28) šiuo reglamentu neturėtų būti daromas poveikis valstybių narių galimybei taikyti, kai taikytina, baudžiamąsias sankcijas pagal nacionalinę baudžiamąją teisę trečiųjų valstybių piliečiams, patenkantiems į šio reglamento taikymo sritį;

(29) turėtų būti nustatytos teisinės apsaugos priemonės, taikomos sprendimams, susijusiems su grąžinimu, siekiant užtikrinti veiksmingą atitinkamų asmenų interesų apsaugą. Asmenims, kurie neturi pakankamai išteklių, sprendimo apskundimo arba peržiūros teisminėje institucijoje atveju jų prašymu turėtų būti suteikta būtinoji teisinė pagalba;

(30) siekiant padidinti grąžinimo procedūrų veiksmingumą, kartu užtikrinant, kad būtų gerbiama teisė į veiksmingą teisinę gynybą pagal Chartijos 47 straipsnį, skundai dėl su grąžinimu susijusių sprendimų turėtų būti, kiek įmanoma, užginčijami vienu teisminiu lygmeniu. Šio reglamento taisyklės, susijusios su skundais ir stabdomuoju poveikiu, turėtų atitikti Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje numatytą teisę į veiksmingą teisinę gynybą;

(31) valstybėms narėms turėtų būti suteiktos reikiamos pasislėpimo pavojaus vertinimo, valdymo ir prevencijos priemonės. Bendromis taisyklėmis turėtų būti racionalizuotas šios rizikos vertinimas konkrečiais atvejais ir siekiama padidinti veiksmingų sulaikymo alternatyvų naudojimą valstybėse narėse, kad grąžinimo procesas būtų valdomas veiksmingai;

(32) taikyti sulaikymą turėtų būti įmanoma, kai tai proporcinga ir būtina, atlikus individualų kiekvieno atvejo vertinimą, be kita ko, apsvarsčius bet kokią pažeidžiamą padėtį, tik siekiant pasirengti grąžinimui. Šiuo tikslu sulaikymas galėtų būti taikomas, kai esama rizikos, kad trečiųjų valstybių piliečiai pasislėps, kai trečiųjų valstybių piliečiai trukdo grąžinimui ar jo vengia arba kai jie kelia saugumo riziką ar nesilaiko sulaikymo alternatyvų, arba sulaikymas yra būtinas tapatybei ar pilietybei nustatyti ar patikrinti. Institucijos turėtų veikti deramai stropiai, o sulaikymas turėtų būti taikomas tik kuo trumpiau ir ne ilgiau kaip 24 mėnesius. Tais atvejais, kai nacionalinėje teisėje numatytas nepilnamečių sulaikymas, pirmiausia turėtų būti atsižvelgiama į vaiko interesus. Kitos švelnesnės sulaikymui alternatyvios priemonės turėtų būti taikomos, kai jas galima veiksmingai taikyti neteisėtai esantiems trečiųjų valstybių piliečiams;

(33) grįžtantiems trečiųjų valstybių piliečiams, kurie kelia saugumo riziką, reikalingos specialios priemonės, kuriomis siekiama apsaugoti kitų asmenų teises ir laisves. Todėl tokius trečiųjų valstybių piliečius turėtų būti galima sulaikyti ilgesniam laikotarpiui, tačiau bet koks toks sulaikymas turi atitikti proporcingumo principą;

(34) su sulaikytais trečiųjų valstybių piliečiais turėtų būti elgiamasi humaniškai ir oriai, gerbiant jų pagrindines teises ir laikantis tarptautinės bei nacionalinės teisės, atsižvelgiant į Europos Tarybos komiteto prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ir baudimą praktines gaires. Paprastai turėtų būti sulaikoma specializuotuose sulaikymo centruose arba specialiuose kitų įstaigų padaliniuose. Įkalinimo įstaigų patalpose gali būti sulaikoma tais atvejais, kai valstybė narė neturi

galimybių sulaikyti tokiuose centruose, užtikrinant, kad trečiųjų valstybių piliečiai tokiose patalpose būtų atskirti nuo kalinių;

(35) šiame reglamente nustatyti sulaikymo pagrindai nedaro poveikio kitiems sulaikymo pagrindams, įskaitant baudžiamosiose bylose taikomus sulaikymo pagrindus, kurie taikytini pagal nacionalinę teisę ir nėra susiję su neteisėtu trečiosios valstybės piliečio buvimu šalyje;

(36) bet kurios valstybės pareiga priimti savo piliečius yra pagrindinis valstybės suverenumo ir tarptautinio bendradarbiavimo principas. Valstybių pareiga priimti savo piliečius laikoma paprotinės tarptautinės teisės principu. Tokios pareigos buvimą taip pat patvirtina nuosekli valstybių praktika įgyvendinant readmisijos susitarimus ir tvarką, taip pat jų pripažinimas, kad šis principas yra būtinas tarptautinio bendradarbiavimo migracijos valdymo srityje aspektas;

(37) sistemingas ir koordinuotas valstybių narių požiūris į readmisiją yra labai svarbus siekiant palengvinti trečiųjų valstybių piliečių grąžinimą. Nepakankami tolesni veiksmai, susiję su vykdytinais sprendimais grąžinti, gali pakenkti bendro požiūrio į grąžinimą veiksmingumui. Po vykdytinų sprendimų grąžinti turėtų būti sistemingai imamasi visų būtinų priemonių grąžinimui įgyvendinti, įskaitant readmisijos prašymų pateikimą trečiųjų valstybių valdžios institucijoms tais atvejais, kai kyla abejonių dėl pilietybės arba kai reikia gauti kelionės dokumentą;

(38) nors readmisija taip pat priklauso nuo trečiųjų valstybių bendradarbiavimo, valstybės narės turėtų laikytis nuoseklaus požiūrio, kad padidintų readmisijos procedūrų veiksmingumą ir efektyvumą ir užtikrintų vieningą valstybių narių požiūrį. Turėtų būti užtikrintas bendradarbiavimo su trečiosiomis valstybėmis skaidrumas ir koordinavimas, be kita ko, derybų dėl readmisijos priemonių kontekste, kad Sąjungos požiūris taptų nuoseklesnis. Siekiant užtikrinti veiksmingą grąžinimą, bendravimas su atitinkamais trečiųjų valstybių subjektais readmisijos procedūros tikslais neturėtų prilygti atitinkamų trečiųjų valstybių subjektų diplomatiniam pripažinimui;

(39) veiksmingos grąžinimo procedūros grindžiamos veiksmingu valstybių narių administraciniu bendradarbiavimu ir dalijimusi informacija. Keitimasis informacija, įskaitant dalijimąsi duomenimis apie trečiųjų valstybių piliečių tapatybę ir pilietybę, jų kelionės dokumentus ir kitą susijusią informaciją, turėtų būti grindžiamas aiškiomis taisyklėmis, įskaitant nustatytąsias Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2018/1860[34]. Šiose taisyklėse turėtų būti laikomasi duomenų apsaugos principų ir gerbiamos atitinkamo asmens teisės, užtikrinant, kad tokia informacija būtų tiksli, būtų naudojama tik grąžinimo, readmisijos ir reintegracijos tikslais ir būtų apsaugota nuo neteisėtos prieigos, atskleidimo ar naudojimo;

(40) valstybės narės turėtų imtis būtinų priemonių siekdamos užtikrinti, kad kompetentingos institucijos laikytųsi Direktyvos [...], kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/29/ES, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai, siekiant paskatinti pranešti apie nusikaltimus ir skatinti pasitikėjimą teisingumo sistema;

[34] 2018 m. lapkričio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1860 dėl Šengeno informacinės sistemos naudojimo neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimui (OL L 312, 2018 12 7, ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32018R1860).

(41) pagal šį reglamentą valstybių narių vykdomam asmens duomenų tvarkymui taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679[35]. Šio reglamento tikslais Sąjungos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1725. Atsižvelgiant į svarbias su readmisija susijusias viešojo intereso priežastis, readmisijos ir reintegracijos tikslais galėtų būti būtina perduoti trečiųjų valstybių piliečių, dėl kurių priimtas sprendimas grąžinti, asmens duomenis, įskaitant duomenis, susijusius su jų tapatybe, kelionės dokumentus, kitus atitinkamus duomenis, taip pat tinkamai pagrįstais atvejais duomenis apie jų apkaltinamuosius nuosprendžius ir sveikatą. Toks perdavimas turi būti vykdomas atitinkamai pagal Reglamento (ES) 2016/679 V skyrių ir Reglamento (ES) 2018/1725[36] V skyrių, taip pat laikantis negrąžinimo, proporcingumo ir būtinumo principų ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos;

(42) valstybių narių institucijų, atsakingų už prieglobstį ir grąžinimo procedūras, bendradarbiavimo ir komunikacijos kliūtys yra pagrindinis struktūrinis uždavinys siekiant veiksmingesnio grąžinimo proceso. Įvairiuose grąžinimo proceso etapuose dalyvaujančios kompetentingos institucijos turėtų glaudžiai bendradarbiauti ir koordinuoti veiksmus. Kai valstybės narės pagal šį reglamentą kompetentingomis institucijomis paskiria teisėsaugos institucijas, turėtų būti suprantama, kad tokių paskirtų institucijų veikla yra susijusi tik su sprendimų grąžinti vykdymo užtikrinimo funkcija. Tokiomis kompetentingomis institucijomis neturėtų būti skiriamos teisėsaugos institucijos, veikiančios kaip tyrimo institucijos baudžiamajame procese;

(43) bendroje grąžinimo sistemoje turėtų būti visapusiškai naudojamasi skaitmeninėmis sistemomis, padedančiomis valdyti grąžinimą, readmisiją ir reintegraciją, kurios operatyviai valdomos Sąjungos lygmeniu arba kurias valdo valstybės narės, daugiausia dėmesio skiriant veiksmingoms administracinėms procedūroms, bendradarbiavimui, dalijimuisi informacija ir sąveikumui;

(44) Sąjunga teikia finansinę ir operacinę paramą, kad šis reglamentas būtų veiksmingai įgyvendintas. Tiek, kiek veikla turėtų būti finansuojama Prieglobsčio ir migracijos fondo teminės priemonės lėšomis, ji gali būti įgyvendinama taikant tiesioginį, netiesioginį arba pasidalijamąjį valdymą. Valstybės narės turėtų kuo geriau pasinaudoti turimomis Sąjungos finansinėmis priemonėmis, programomis ir projektais grąžinimo srityje, visų pirma pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1147[37], taip pat Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros operacine pagalba pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2019/1896[38]. Tokia

---

35 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1, ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32016R0679).

36 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1725 dėl fizinių asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ir Sprendimas Nr. 1247/2002/EB (OL L 295, 2018 11 21, p. 39, ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32018R1725).

37 2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1147, kuriuo nustatomas Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas (OL L 251, 2021 7 15, p. 1, ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32021R1147).

38 2019 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1896 dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų, kuriuo panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1052/2013 ir (ES) 2016/1624 (OL L 295, 2019 11 14, p. 1, ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32019R1896).

parama visų pirma turėtų būti naudojama kuriant grąžinimo valdymo sistemas ir programas, pagal kurias teikiama logistinė, finansinė ir kita materialinė ar nepiniginė pagalba neteisėtai esančių trečiųjų valstybių piliečių grąžinimui remti;

(45) patikimų ir palyginamų statistinių duomenų apie grąžinimą, readmisiją ir reintegraciją rinkimas ir analizė yra labai svarbūs siekiant stebėti šio reglamento veiksmingumą ir nustatyti tobulintinas sritis, nes tie duomenys suteikia vertingų įžvalgų apie grąžinimo procedūrų veiksmingumą, trečiųjų valstybių bendradarbiavimą ir reintegracijos pastangų rezultatus. Turėtų būti nustatyti bendri atitinkamų duomenų rinkimo ir teikimo standartai ir apibrėžtys, kad Komisija ir valstybės narės galėtų įvertinti šio reglamento poveikį ir prisidėti priimant pagrįstus sprendimus dėl būsimų politikos pakeitimų;

(46) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai nustatyti Europos grąžinimo orderį ir bendrą readmisijos prašymų formą. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamasi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011[39];

(47) Direktyvos 2001/40/EB ir 2008/115/EB bei Tarybos sprendimas 2004/191/EB turėtų būti panaikinti;

(48) kadangi šio reglamento tikslų padidinti grąžinimo veiksmingumą siekiant apsaugoti erdvę be vidaus sienų valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl veiksmų, kuriais siekiama užtikrinti bendrą ir nuoseklų valstybių narių požiūrį, masto ar poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;

(49) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį reglamentą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas. Kadangi šis reglamentas, tiek, kiek jis taikomas trečiųjų valstybių piliečiams, neatitinkantiems arba nebeatitinkantiems atvykimo sąlygų, kaip nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2016/399[40], grindžiamas Šengeno *acquis*, remdamasi to protokolo 4 straipsniu, per šešis mėnesius po to, kai Taryba nusprendžia dėl šio reglamento, Danija turi nuspręsti, ar jį įtrauks į savo nacionalinę teisę;

(50) šiuo reglamentu, tiek, kiek jis taikomas trečiųjų valstybių piliečiams, neatitinkantiems arba nebeatitinkantiems atvykimo sąlygų, kaip nustatyta Reglamente (ES) 2016/399, plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kurias įgyvendinant Airija nedalyvauja pagal Tarybos sprendimą 2002/192/EB[41]; todėl Airija nedalyvauja priimant šį reglamentą ir, taikant prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo

---

[39] 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13, ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32011R0182).

[40] 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/399 dėl taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Sąjungos kodekso (Šengeno sienų kodeksas), OL L, 2016/399, 2016 3 15, p. 1, ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32016R0399).

[41] 2002 m. vasario 28 d. Tarybos sprendimas 2002/192/EB dėl Airijos prašymo dalyvauti įgyvendinant kai kurias Šengeno *acquis* nuostatas (OL L 64, 2002 3 7, p. 20, ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32002D0192).

pridėto Protokolo Nr. 19 dėl į Europos Sąjungos sistemą integruotos Šengeno *acquis* 4 straipsnį, jis nėra jai privalomas ar taikomas. [Vis dėlto tiek, kiek šiuo reglamentu nėra plėtojama Šengeno *acquis*, pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 3 straipsnį Airija [... m. ... ... d. raštu] pranešė apie savo pageidavimą dalyvauti priimant ir taikant šį reglamentą;]

[arba]

[Be to, tiek, kiek šiuo reglamentu nėra plėtojama Šengeno *acquis*, pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 1 ir 2 straipsnius ir nedarant poveikio to protokolo 4 straipsniui Airija nedalyvauja priimant šį reglamentą ir todėl jis nėra jai privalomas ar taikomas;]

(51) Islandijos ir Norvegijos atžvilgiu šiuo reglamentu, tiek, kiek jis taikomas trečiųjų valstybių piliečiams, neatitinkantiems arba nebeatitinkantiems atvykimo sąlygų pagal Reglamentą (ES) 2016/399, plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kaip tai suprantama pagal Europos Sąjungos Tarybos ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės susitarimą dėl pastarųjų asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis*[42], kurios patenka į Tarybos sprendimo 1999/437/EB 1 straipsnio C punkte nurodytą sritį;

(52) Šveicarijos atžvilgiu šiuo reglamentu, tiek, kiek jis taikomas trečiųjų valstybių piliečiams, neatitinkantiems arba nebeatitinkantiems atvykimo sąlygų pagal Reglamentą (ES) 2016/399, plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kaip tai suprantama pagal Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis*[43], kurios patenka į Sprendimo 1999/437/EB 1 straipsnio C punkte nurodytą sritį, minėtą sprendimą taikant kartu su Tarybos sprendimo 2008/146/EB[44] 3 straipsniu;

(53) Lichtenšteino atžvilgiu šiuo reglamentu, tiek, kiek jis taikomas trečiųjų valstybių piliečiams, neatitinkantiems arba nebeatitinkantiems atvykimo sąlygų pagal Reglamentą (ES) 2016/399, plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kaip tai suprantama pagal Europos Sąjungos, Europos bendrijos, Šveicarijos Konfederacijos ir Lichtenšteino Kunigaikštystės protokolą dėl Lichtenšteino Kunigaikštystės prisijungimo prie Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis*, kurios patenka į Sprendimo 1999/437/EB 1 straipsnio C punkte nurodytą sritį, minėtą sprendimą taikant kartu su Tarybos sprendimo 2011/350/ES[45] 3 straipsniu;

---

42 OL L 176, 1999 7 10, p. 36, ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:21999A0710(02)&qid=1743768678120.

43 OL L 53, 2008 2 27, p. 52.

44 2008 m. sausio 28 d. Tarybos sprendimas 2008/146/EB dėl Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* sudarymo Europos bendrijos vardu (OL L 53, 2008 2 27, p. 1, ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32008D0146).

45 2011 m. kovo 7 d. Tarybos sprendimas 2011/350/ES dėl Europos Sąjungos, Europos bendrijos, Šveicarijos Konfederacijos ir Lichtenšteino Kunigaikštystės protokolo dėl Lichtenšteino Kunigaikštystės prisijungimo prie Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis*

(54) kai šiame reglamente nurodoma prievolė išvykti iš Europos Sąjungos, tai turėtų būti suprantama kaip prievolė išvykti iš visų valstybių narių, kurioms taikomas šis reglamentas, teritorijos, be kita ko, atsižvelgiant į pirmesnes konstatuojamąsias dalis;

(55) vadovaujantis Reglamento (ES) 2018/1725 42 straipsnio 2 dalimi buvo konsultuojamasi su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu ir jis pateikė nuomonę [... m. ... ... d.],

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I skyrius
BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis
Dalykas

1. Šiuo reglamentu nustatoma bendra neteisėtai Sąjungoje esančių trečiųjų valstybių piliečių grąžinimo sistema, laikantis visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje (toliau – Chartija) pripažintų pagrindinių teisių ir taikytinų įsipareigojimų pagal tarptautinę teisę, be kita ko, dėl pabėgėlių apsaugos ir žmogaus teisių.
2. Šio reglamento tikslas – užtikrinti veiksmingą neteisėtai esančių trečiųjų valstybių piliečių grąžinimą ir readmisiją, laikantis visapusiško požiūrio, nustatyto Reglamento (ES) 2024/1351 3 straipsnyje, 4 straipsnio h punkte ir 5 straipsnio e punkte**.**

2 straipsnis
Taikymo sritis

1. Šis reglamentas taikomas trečiųjų valstybių piliečiams, neteisėtai esantiems valstybių narių teritorijoje.
2. Šis reglamentas netaikomas asmenims, kurie naudojasi laisvo judėjimo teise pagal Sąjungos teisę, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2016/399 2 straipsnio 5 punkte.

3 straipsnis
Nukrypti leidžiančios nuostatos

1. Valstybės narės gali nukrypti nuo šio reglamento nuostatų dėl šių trečiųjų valstybių piliečių:
   a. asmenų, kuriems prie išorės sienų atsisakoma leisti atvykti pagal Reglamento (ES) 2016/399 14 straipsnį;
   b. asmenų, kuriuos kompetentingos institucijos sulaikė ar suėmė dėl neteisėto valstybės narės išorės sienos kirtimo sausuma, jūra ar oru, ir kurie po to nėra gavę leidimo ar teisės būti toje valstybėje narėje.
2. Taikydamos nukrypti leidžiančias nuostatas pagal šio straipsnio 1dalį, valstybės narės, siekdamos užtikrinti šių kategorijų trečiųjų valstybių piliečių grąžinimą ir laikytis negrąžinimo principo, remiasi nacionaline teise. Taikomos šios nuostatos: 12 straipsnio

---

sudarymo Europos Sąjungos vardu, kiek tai susiję su patikrinimų prie vidaus sienų panaikinimu ir asmenų judėjimu (OL L 160, 2011 6 18, p. 19, ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32011D0350).

4 ir 5 dalys, 14 straipsnio 2 dalis, 14 straipsnio 6 dalies c punktas, 14 straipsnio 6 dalies e punktas, 34 straipsnis ir 35 straipsnis.

4 straipsnis
Apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

1) trečiosios valstybės pilietis – asmuo, kuris nėra Sąjungos pilietis, kaip tai suprantama pagal SESV 20 straipsnį, ir kuris nėra asmuo, besinaudojantis laisvo judėjimo teise pagal Sąjungos teisę, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2016/399 2 straipsnio 5 punkte;

2) neteisėtas buvimas – trečiosios valstybės piliečio, kuris neatitinka arba nebeatitinka Reglamento (ES) 2016/399 6 straipsnyje nustatytų atvykimo sąlygų ar kitų atvykimo, buvimo ar gyvenimo valstybėje narėje sąlygų, buvimas tos valstybės narės teritorijoje;

3) valstybė, į kurią grąžinama, – viena iš šių valstybių:

   a) trečioji valstybė, kuri yra trečiosios valstybės piliečio kilmės valstybė;

   b) trečioji valstybė, kuri yra trečiosios valstybės piliečio oficialios įprastinės gyvenamosios vietos valstybė;

   c) trečioji tranzito valstybė, per kurią vykta į Sąjungą, kaip nustatyta Sąjungos arba valstybių narių readmisijos susitarimuose ar tvarkoje;

   d) trečioji valstybė, išskyrus nurodytąją a, b ir g punktuose, į kurią trečiosios valstybės pilietis turi teisę atvykti ir gyventi;

   e) saugi trečioji valstybė, kurios atžvilgiu trečiosios valstybės piliečio tarptautinės apsaugos prašymas buvo atmestas kaip nepriimtinas pagal Reglamento (ES) 2024/1348 59 straipsnio 8 dalį;

   f) pirmoji prieglobsčio valstybė, kurios atžvilgiu trečiosios valstybės piliečio tarptautinės apsaugos prašymas buvo atmestas kaip nepriimtinas pagal Reglamento (ES) 2024/1348 58 straipsnio 4 dalį;

   g) trečioji valstybė, su kuria yra sudarytas susitarimas ar tvarka, kuriais remiantis trečiosios valstybės pilietis yra priimamas pagal šio reglamento 17 straipsnį;

4) sprendimas grąžinti – administracinis ar teismo sprendimas, kuriuo konstatuojama arba paskelbiama, kad trečiosios valstybės piliečio buvimas yra neteisėtas, ir nustatoma ar nurodoma prievolė išvykti iš Europos Sąjungos;

5) išsiuntimas – kompetentingų institucijų vykdomas sprendimo grąžinti vykdymo užtikrinimas fiziškai išvežant iš valstybės narės teritorijos;

6) savanoriškas grįžimas – neteisėtai esančio trečiosios valstybės piliečio prievolės išvykti iš valstybių narių teritorijos iki sprendime grąžinti pagal šio reglamento 13 straipsnį nustatytos dienos įvykdymas;

7) pasislėpimas – veiksmai, dėl kurių trečiosios valstybės pilietis tampa nepasiekiamas kompetentingoms administracinėms ar teisminėms institucijoms, pavyzdžiui, išvykimas iš valstybės narės teritorijos be kompetentingų institucijų leidimo dėl priežasčių, kurias trečiosios valstybės pilietis gali kontroliuoti;

8) draudimas atvykti – administracinis ar teismo sprendimas ar aktas, kuriuo uždraudžiama nustatytą laiką atvykti į valstybių narių teritoriją ir būti joje;

9) readmisijos procedūra – visi kompetentingos institucijos arba, kai aktualu, Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros (FRONTEX) atliekami veiksmai, susiję su trečiosios valstybės piliečio pilietybės patvirtinimu, trečiosios valstybės piliečio kelionės dokumento išdavimu ir grąžinimo operacijos organizavimu;

10) readmisijos prašymas – kompetentingos institucijos trečiosios valstybės kompetentingai institucijai readmisijos tikslu pateiktas prašymas, kurį sudaro atitinkamai prašymas patvirtinti pilietybę ir prašymas išduoti kelionės dokumentą;

11) grąžinimo operacija – kompetentingos institucijos organizuojama arba koordinuojama operacija, kurią vykdant iš vienos ar kelių valstybių narių grąžinami trečiųjų valstybių piliečiai;

12) readmisijos priemonė – teisiškai privalomas arba neprivalomas dokumentas, į kurį įtrauktos nuostatos dėl valstybės narės arba Sąjungos ir trečiosios valstybės bendradarbiavimo readmisijos procedūros, pavyzdžiui, readmisijos ar kitų tarptautinių susitarimų ir tvarkos, klausimais;

13) kitas leidimas gyventi šalyje – bet koks valstybės narės trečiosios valstybės piliečiui išduodamas dokumentas, kuriuo leidžiama būti jos teritorijoje ir kuris nėra leidimas gyventi, kaip tai suprantama pagal Reglamento (ES) 2016/399 2 straipsnio 16 punktą, arba ilgalaikė viza, kaip tai suprantama pagal Reglamento (ES) 2018/1860 2 straipsnio 14 punktą, taip pat išskyrus Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2024/1346[46] 6 straipsnyje nurodytą dokumentą.

5 straipsnis
Pagrindinės teisės

Taikydamos šį reglamentą, valstybės narės veikia visapusiškai laikydamosi atitinkamos Sąjungos teisės, įskaitant Chartiją, atitinkamos tarptautinės teisės, pareigų, susijusių su galimybe gauti tarptautinę apsaugą, visų pirma, negrąžinimo principo, ir pagrindinių teisių.

II skyrius
GRĄŽINIMO PROCEDŪRA

1 SKIRSNIS
GRĄŽINIMO PROCEDŪROS PRADŽIA

6 straipsnis
Nustatymas ir pirminiai patikrinimai

1. Valstybės narės nustato veiksmingas ir proporcingas priemones, kuriomis siekiama nustatyti trečiųjų valstybių piliečius, neteisėtai esančius jų teritorijoje, kad būtų galima atlikti grąžinimo procedūrą, ir atlikti reikiamus papildomus patikrinimus, įskaitant visus pažeidžiamumo ir saugumo patikrinimus.

[46] 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1346, kuria nustatomos normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo, (OL L, 2024/1346, 2024 5 22, ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32024L1346).

2. 1 dalies tikslais kompetentingos institucijos remiasi ankstesniais trečiųjų valstybių piliečių patikrinimais, įskaitant tikrinimą pagal Reglamentą (ES) 2024/1356 arba lygiaverčius patikrinimus pagal nacionalinę teisę.

3. Prireikus papildomi saugumo patikrinimai grąžinimo procedūros vykdymo pagal šį reglamentą tikslais gali būti atliekami remiantis rizikos vertinimu ir objektyviais kriterijais, nustatytais nacionalinėje teisėje.

2 SKIRSNIS
GRĄŽINIMO NURODYMO PROCEDŪRA

7 straipsnis
Sprendimo grąžinti priėmimas

1. Sprendimą grąžinti trečiųjų valstybių piliečius, neteisėtai esančius valstybių narių teritorijoje, priima tų valstybių narių kompetentingos institucijos, nedarant poveikio 8 straipsnyje nurodytoms išimtims.

2. Sprendimas grąžinti priimamas raštu, jame nurodomos faktinės ir teisinės priežastys, taip pat informacija apie galimas teisių gynimo priemones ir terminus, per kuriuos galima pasinaudoti tomis teisių gynimo priemonėmis. Apie sprendimą grąžinti trečiosios valstybės piliečiui pranešama nepagrįstai nedelsiant.

3. Kompetentingos institucijos gali nuspręsti neteikti informacijos arba ją apriboti dėl faktinių priežasčių, kai nacionalinėje teisėje numatyta apriboti teisę į informaciją arba kai tai būtina viešajai tvarkai, visuomenės saugumui ar nacionaliniam saugumui ir nusikalstamų veikų prevencijai, tyrimui, atskleidimui ir baudžiamajam persekiojimui už jas užtikrinti. Tokiais atvejais trečiosios valstybės pilietis informuojamas apie pagrindų, kuriais remiantis priimtas sprendimas grąžinti, esmę, kad jis galėtų pasinaudoti veiksminga teisių gynimo priemone.

4. Kai valstybės, į kurią grąžinama, negalima nustatyti remiantis informacija, kurią kompetentingos institucijos turi sprendimo grąžinti priėmimo metu, sprendime grąžinti gali būti preliminariai nurodyta viena ar daugiau valstybių, į kurias grąžinama.

5. Trečiosios valstybės piliečiui paprašius, jam pateikiamas sprendimo grąžinti pagrindinių elementų, kaip nurodyta 2 dalyje, įskaitant informaciją dėl galimų teisinių teisių gynimo priemonių, vertimas raštu ar žodžiu į kalbą, kurią trečiosios valstybės pilietis supranta arba, kaip pagrįstai manoma, turėtų suprasti.

6. Sprendimas grąžinti pagal 2 dalį priimamas tuo pačiu aktu arba tuo pačiu metu ir kartu su sprendimu nutraukti trečiosios valstybės piliečio teisėtą buvimą, nedarant poveikio IV skyriuje numatytoms procedūrinėms garantijoms ir kitoms atitinkamoms Sąjungos ir tarptautinės teisės nuostatoms.

7. Priėmus sprendimą grąžinti, jo pagrindiniai elementai įtraukiami į formą (toliau – Europos grąžinimo orderis), nustatytą pagal 8 dalį, ir pateikiami per Šengeno informacinę sistemą pagal Reglamentą (ES) 2018/1860 arba keičiantis informacija pagal 38 straipsnį.

8. Komisija priima įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatoma 7 dalyje nurodyto Europos grąžinimo orderio forma. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 49 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

9. Šis straipsnis nedaro poveikio valstybių narių sprendimams atsižvelgiant į asmenines, humanitarines ar kitas priežastis bet kuriuo metu suteikti atskirą leidimą gyventi,

ilgalaikę vizą ar kitokį leidimą, suteikiantį teisę pasilikti neteisėtai jų teritorijoje esančiam trečiosios valstybės piliečiui. Tokiais atvejais priimtas sprendimas grąžinti panaikinamas arba sustabdomas leidimo gyventi, ilgalaikės vizos arba kito leidimo gyventi galiojimo laikotarpiu.

10. Valstybė narė, kuri priima sprendimą grąžinti pagal šį straipsnį, imasi visų būtinų priemonių veiksmingam grąžinimui užtikrinti pagal šį reglamentą.

8 straipsnis

Pareigos priimti sprendimą grąžinti išimtys

1. Kompetentingos valstybių narių institucijos gali nuspręsti nepriimti sprendimo grąžinti vienu iš šių atvejų, kai trečiosios valstybės pilietis yra:

   a. perkeliamas į kitą valstybę narę taikant Reglamento (ES) 2016/399 23a straipsnyje numatytą procedūrą;

   b. perkeliamas į kitą valstybę narę pagal dvišalius susitarimus ar tvarką arba remiantis valstybių narių bendradarbiavimu pagal 44 straipsnį;

   c. asmuo, kurio neteisėtas buvimas nustatytas atliekant patikrinimus kertant sieną jam išvykstant prie išorės sienos pagal Reglamento (ES) 2016/399 8 straipsnį arba lygiaverčius patikrinimus pagal nacionalinę teisę, kai tai pateisinama atsižvelgiant į konkrečias konkretaus atvejo aplinkybes ir laikantis proporcingumo principo bei teisių į gynybą, ir kuo labiau vengiant atidėti atitinkamo trečiosios valstybės piliečio išvykimą.

2. Sprendimas grąžinti nepriimamas tais atvejais, kai trečiosios valstybės pilietis turi kitos valstybės narės išduotą galiojantį leidimą gyventi, ilgalaikę vizą ar kitą leidimą gyventi šalyje arba dėl jo vyksta leidimo gyventi, ilgalaikės vizos ar kito leidimo gyventi šalyje pratęsimo procedūra kitoje valstybėje narėje.

3. 2 dalyje nurodytais atvejais valstybė narė reikalauja, kad trečiosios valstybės pilietis nedelsdamas išvyktų į tos kitos valstybės narės teritoriją. Jei trečiosios valstybės pilietis nesilaiko reikalavimų arba jei trečiosios valstybės piliečio neatidėliotinas išvykimas būtinas dėl viešosios tvarkos, visuomenės saugumo ar nacionalinio saugumo priežasčių, valstybės narės gali prašyti kitų valstybių narių bendradarbiauti pagal 44 straipsnį arba priimti sprendimą grąžinti pagal 7 straipsnį.

4. Sprendimas grąžinti nepriimamas tais atvejais, kai kita valstybė narė dėl trečiosios valstybės piliečio yra priėmusi vykdytiną sprendimą grąžinti. Šiuo atveju taikoma 9 straipsnyje aprašyta procedūra.

9 straipsnis

Kitos valstybės narės priimtų sprendimų grąžinti pripažinimas ir vykdymo užtikrinimas

1. Valstybė narė, kurioje trečiosios valstybės pilietis yra neteisėtai (toliau – vykdančioji valstybė narė), gali pripažinti kitos valstybės narės (toliau – išduodančioji valstybė narė) tam trečiosios valstybės piliečiui pagal 7 straipsnio 1 dalį priimtą vykdytiną sprendimą grąžinti, grindžiamą 7 straipsnio 7 dalyje nurodytu Europos grąžinimo orderiu, ir tuo remdamasi nurodo jį išsiųsti pagal 12 straipsnį.

2. Ne vėliau kaip 2027 m. liepos 1 d. Komisija priima įgyvendinimo sprendimą dėl 3 dalies taikymo, remdamasi vertinimu, ar valstybių narių nustatytos teisinės ir techninės priemonės, skirtos 7 straipsnio 7 dalyje nurodytam Europos grąžinimo orderiui pateikti

per Šengeno informacinę sistemą, yra veiksmingos. Komisija informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą apie savo vertinimo rezultatus. Įgyvendinimo sprendimas priimamas laikantis 49 straipsnio 2 dalyje nurodytos procedūros.

3. Paskelbus pagal 2 dalį priimtą įgyvendinimo sprendimą, valstybės narės pripažįsta kitų valstybių narių pagal 7 straipsnio 1 dalį priimtus vykdytinus sprendimus grąžinti neteisėtai jų teritorijoje esančius trečiųjų valstybių piliečius pagal 7 straipsnio 7 dalyje nurodytą Europos grąžinimo orderį ir nurodo juos išsiųsti pagal 12 straipsnį.

4. Taikant 3 dalį, valstybė narė gali nuspręsti nepripažinti arba nevykdyti išduodančiosios valstybės narės sprendimo grąžinti, jei vykdymo užtikrinimas akivaizdžiai prieštarauja vykdančiosios valstybės narės viešajai tvarkai arba jei trečiosios valstybės pilietis turi būti išsiųstas į kitą trečiąją valstybę, nei nurodyta išduodančiosios valstybės narės sprendime grąžinti.

5. Jei valstybė narė nepripažįsta ar nevykdo sprendimo grąžinti pagal 1 arba 3 dalį, ta valstybė narė priima sprendimą grąžinti pagal 7 straipsnį.

6. Vykdančioji valstybė narė sustabdo grąžinimo vykdymo užtikrinimą, jei sprendimo grąžinti galiojimas išduodančiojoje valstybėje narėje sustabdomas.

7. Jei išduodančioji valstybė narė panaikina sprendimą grąžinti arba kai sprendimą grąžinti panaikina teisminė institucija, vykdančioji valstybė narė priima sprendimą grąžinti laikydamasi 7 straipsnyje nustatytų sąlygų.

8. Išduodančioji valstybė narė vykdymą užtikrinančiai valstybei narei pateikia visus turimus duomenis ir dokumentus, būtinus sprendimo grąžinti vykdymui užtikrinti pagal Reglamentą (ES) 2018/1860 arba remiantis valstybių narių keitimusi informacija pagal 38 straipsnį.

9. Vykdančioji valstybė narė gali paprašyti FRONTEX padėti užtikrinti sprendimo grąžinti vykdymą pagal Reglamento (ES) 2019/1896 II skyriaus 8 skirsnį. Jei FRONTEX nepadeda užtikrinti sprendimo grąžinti vykdymo, vykdančiosios valstybės narės prašymu išduodančioji valstybė narė vykdančiajai valstybei narei kompensuoja sumą, kuri negali viršyti vykdančiosios valstybės narės faktiškai patirtų išlaidų. Komisija priima įgyvendinimo sprendimą, kuriuo nustatomi tinkami kompensacijos dydžio nustatymo kriterijai ir praktinė tvarka. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 49 straipsnio 2 dalyje nurodytos procedūros.

10. 2 dalyje nurodytas Komisijos sprendimas paskelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

3 SKIRSNIS
DRAUDIMAS ATVYKTI

10 straipsnis
Draudimo atvykti išdavimas

1. Sprendimai grąžinti priimami kartu su draudimu atvykti, kai:

   a. trečiosios valstybės pilietis turi būti išsiųstas pagal 12 straipsnį;

   b. prievolė grįžti neįvykdoma per pagal 13 straipsnį nustatytą laikotarpį;

   c. trečiosios valstybės pilietis kelia saugumo riziką pagal 16 straipsnį.

2. Kitais nei 1 dalyje išvardytais atvejais kompetentingos institucijos nustato, ar sprendimas grąžinti priimamas kartu su draudimu atvykti, atsižvelgdamos į atitinkamas aplinkybes, visų pirma į trečiosios valstybės piliečio bendradarbiavimo lygį.

3. Draudimas atvykti išduodamas kaip sprendimo grąžinti dalis arba atskirai raštu. Apie jį trečiosios valstybės piliečiui pranešama ta kalba, kurią jis supranta arba, kaip pagrįstai manoma, turėtų suprasti.

4. Kompetentingos institucijos gali nustatyti draudimą atvykti nepriėmusios sprendimo grąžinti trečiosios valstybės pilietį, kuris neteisėtai buvo valstybių narių teritorijoje ir kurio neteisėtas buvimas nustatomas atliekant patikrinimus kertant sieną jam išvykstant pagal Reglamento (ES) 2016/399 8 straipsnį, kai tai pateisinama atsižvelgiant į konkrečias konkretaus atvejo aplinkybes ir laikantis proporcingumo principo bei teisių į gynybą, ir kuo labiau vengiant atidėti atitinkamo trečiosios valstybės piliečio išvykimą.

5. Kompetentingos institucijos gali neišduoti draudimo atvykti konkrečiais atvejais dėl humanitarinių priežasčių arba jei trečiosios valstybės pilietis tinkamai bendradarbiauja su kompetentingomis institucijomis, be kita ko, dalyvaudamas grąžinimo ir reintegracijos programoje.

6. Draudimo atvykti trukmė nustatoma tinkamai atsižvelgiant į visas su konkrečiu atveju susijusias aplinkybes ir neviršija 10 metų.

7. Draudimo atvykti trukmė pagal 6 dalį gali būti pratęsta vienas po kito einančiais ne ilgesniais kaip 5 metų laikotarpiais. Toks pratęsimas grindžiamas individualiu vertinimu, atliekamu tinkamai atsižvelgiant į visas svarbias aplinkybes ir visų pirma į tinkamai pagrįstas kompetentingų institucijų priežastis, dėl kurių būtina toliau užkirsti kelią trečiosios valstybės piliečiui atvykti į valstybių narių teritoriją.

8. Draudimo atvykti laikotarpis prasideda tą dieną, kurią trečiosios valstybės pilietis išvyko iš valstybių narių teritorijos.

11 straipsnis

Draudimo atvykti panaikinimas, sustabdymas ar trukmės sutrumpinimas

1. Draudimas atvykti gali būti panaikintas ar sustabdytas arba jo trukmė gali būti sutrumpinta, jei:

   a. trečiosios valstybės pilietis įrodo, kad jis savanoriškai grįžo laikydamasis sprendimo grąžinti;

   b. dėl jo anksčiau dar nebuvo priimtas sprendimas grąžinti arba sprendimas dėl išsiuntimo;

   c. jis neatvyko į valstybės narės teritoriją, kol tebegaliojo draudimas atvykti.

2. Draudimas atvykti taip pat gali būti panaikintas ar sustabdytas arba jo trukmė gali būti sutrumpinta pagrįstais konkrečiais atvejais, be kita ko, dėl humanitarinių priežasčių, atsižvelgiant į visas svarbias aplinkybes.

3. Trečiosios valstybės piliečiui suteikiama galimybė prašyti panaikinti ar sustabdyti draudimą atvykti arba sutrumpinti jo trukmę.

4 SKIRSNIS
GRĄŽINIMO VYKDYMO UŽTIKRINIMAS

12 straipsnis
Išsiuntimas

1. Trečiosios valstybės pilietis, dėl kurio priimtas sprendimas grąžinti, išsiunčiamas, kai:
   a. trečiosios valstybės pilietis atsisako bendradarbiauti su valdžios institucijomis grąžinimo proceso metu;
   b. trečiosios valstybės pilietis be leidimo persikelia į kitą valstybę narę, be kita ko, pagal 13 straipsnį nustatytu laikotarpiu;
   c. trečiosios valstybės pilietis patenka į 16 straipsnio taikymo sritį;
   d. trečiosios valstybės pilietis neišvyko iš valstybių narių teritorijos iki pagal 13 straipsnį nustatytos datos.
2. Valstybių narių kompetentingos institucijos gali priimti atskirą rašytinį administracinį ar teismo sprendimą, nurodantį išsiųsti.
3. Kompetentingos institucijos įvertina, ar laikomasi negrąžinimo principo, atsižvelgdamos į valstybę, į kurią grąžinama. Jos gali remtis esamu išsamiu visų svarbių aplinkybių vertinimu, atliktu ankstesniuose procedūros etapuose. Turi būti tinkamai išnagrinėti aplinkybių pasikeitimai ir nauji riziką įrodantys elementai. Atitinkamas trečiosios valstybės pilietis kuo greičiau pateikia visus svarbius duomenis, susijusius su jo asmeninėmis aplinkybėmis.
4. Prievartos priemonės, kurių imamasi siekiant užtikrinti išsiuntimą, turi būti būtinos ir proporcingos ir bet kuriuo atveju neviršija pagrįstos jėgos ribos. Jos įgyvendinamos pagal nacionalinę teisę gerbiant pagrindines teises ir deramai gerbiant atitinkamo trečiosios valstybės piliečio orumą ir fizinį neliečiamumą.
5. Valstybės narės, išsiųsdamos asmenis oro transportu, atsižvelgia į Bendrąsias gaires dėl jungtinio išsiuntimo oro transportu saugos nuostatų, nustatytas Tarybos sprendimo 2004/573/EB[47] priede.
6. Tinkamai pagrįstais atvejais ir kai trečiosios valstybės pilietis akivaizdžiai bendradarbiauja, kompetentingos institucijos gali nuspręsti nurodyti datą, iki kurios trečiosios valstybės pilietis turi išvykti iš valstybių narių teritorijos pagal 13straipsnį. Tokiais atvejais kompetentingos institucijos atidžiai stebi, kaip trečiosios valstybės pilietis laikosi reikalavimų, be kita ko, organizuodamos pagalbą jam nuvežti į atitinkamą išvykimo iš Sąjungos vietą.

[47] 2004 m. balandžio 29 d. Tarybos sprendimas 2004/573/EB dėl jungtinių skrydžių organizavimo, iš dviejų ar daugiau valstybių narių teritorijos išsiunčiant trečiųjų šalių piliečius, kurių atžvilgiu priimti atskiri įsakymai dėl išsiuntimo, (OL L 261, 2004 8 6, p. 28, ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32004D0573).

13 straipsnis
Savanoriškas grįžimas

1. Kai trečiosios valstybės pilietis nėra išsiunčiamas pagal 12 straipsnį, sprendime grąžinti nurodoma data, iki kurios trečiosios valstybės pilietis turi išvykti iš valstybių narių teritorijos, ir nurodoma galimybė trečiosios valstybės piliečiui išvykti anksčiau.
2. 1 dalyje nurodyta data nustatoma tinkamai atsižvelgiant į konkrečias konkretaus atvejo aplinkybes. Data, iki kurios trečiosios valstybės pilietis turi išvykti, negali būti vėlesnė nei 30 dienų nuo pranešimo apie sprendimą grąžinti dienos.
3. Valstybės narės gali numatyti ilgesnį laikotarpį arba pratęsti išvykimo iš jų teritorijos laikotarpį pagal 1 dalį, atsižvelgdamos į konkrečias konkretaus atvejo aplinkybes, pavyzdžiui, šeimos ryšius, mokyklą lankančių vaikų buvimą, dalyvavimą programoje, kuria remiamas grąžinimas ir reintegracija pagal 46 straipsnio 3 dalį, ir 21 straipsnyje nustatytos pareigos bendradarbiauti laikymąsi. Apie bet kokį išvykimo laikotarpio pratęsimą trečiosios valstybės piliečiui pranešama raštu.
4. Trečiosios valstybės pilietis išvyksta iš valstybių narių teritorijos iki datos, nustatytos pagal 1 dalį. To nepadarius, trečiosios valstybės pilietis turi būti išsiųstas pagal 12 straipsnį.

14 straipsnis
Išsiuntimo atidėjimo sąlygos

1. Išsiuntimas pagal 12 straipsnį atidedamas šiomis aplinkybėmis:
   a. tuo atveju, jei jis pažeistų negrąžinimo principą, arba
   b. kai ir tol, kol galioja sprendimo grąžinti sustabdymas pagal 28 straipsnį.
2. Išsiuntimas pagal 12 straipsnį gali būti atidėtas atitinkamam laikotarpiui, atsižvelgiant į konkrečias konkretaus atvejo aplinkybes.
3. Jei trečiosios valstybės pilietis prašo atidėti išsiuntimą, prašymas turi būti tinkamai pagrįstas.
4. Priimdamos sprendimą pagal 1 arba 2 dalį, valstybės narės atitinkamam trečiosios valstybės piliečiui pateikia rašytinį patvirtinimą, kuriame nurodo atidėjimo laikotarpį ir jo teises tuo laikotarpiu.
5. Sprendimas atidėti išsiuntimą pagal 1 arba 2 dalį reguliariai ir ne rečiau kaip kas 6 mėnesius peržiūrimas.
6. Dėl trečiosios valstybės piliečio padėties tais laikotarpiais, kuriems buvo atidėtas išsiuntimas, atsižvelgiama į:
   a. pagrindinius poreikius;
   b. valstybės narės teritorijoje esančių šeimos narių vienovę;
   c. neatidėliotiną medicinos pagalbą ir būtiną ligų gydymą;
   d. nepilnamečiams sudaromas sąlygas dalyvauti pagrindinio švietimo sistemoje, atsižvelgiant į jų buvimo trukmę;
   e. specialius pažeidžiamų asmenų poreikius.
7. Jei išsiuntimas atidedamas, 31 straipsnyje nustatytos priemonės gali būti taikomos, kai įvykdomos nustatytos sąlygos.

15 straipsnis

Išsiuntimo stebėsena

1. Valstybės narės numato nepriklausomą mechanizmą, skirtą stebėti, kaip vykdant išsiuntimo operacijas gerbiamos pagrindinės teisės. Valstybės narės nepriklausomam stebėsenos mechanizmui suteikia tinkamų priemonių.
2. Taikant nepriklausomą stebėsenos mechanizmą stebėsimos išsiuntimo operacijos atrenkamos remiantis rizikos vertinimu ir veikla pagal jį vykdoma vadovaujantis dokumentų peržiūra ir patikromis vietoje, apie kurias gali būti nepranešama. Valstybės narės iš anksto informuoja stebėsenos įstaigą apie būsimas išsiuntimo operacijas ir užtikrina prieigą prie atitinkamų vietų.
3. Taikant stebėsenos mechanizmą kompetentinga nacionalinė institucija informuojama apie pagrįstus įtarimus, kad vykdant išsiuntimo operacijas nesilaikoma pagrindinių teisių. Kompetentingos institucijos tokius įtarimus nagrinėja veiksmingai ir nepagrįstai nedelsdamos.

16 straipsnis

Saugumo riziką keliančių trečiųjų valstybių piliečių grąžinimas

1. Šis straipsnis taikomas trečiųjų valstybių piliečiams, jei:
   a. jie kelia grėsmę viešajai tvarkai, visuomenės saugumui arba nacionaliniam saugumui;
   b. yra rimtų priežasčių manyti, kad jie padarė Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR[48] 2 straipsnio 2 dalyje nurodytą sunkią nusikalstamą veiką;
   c. yra aiškių požymių, kad jie ketina padaryti šios dalies b punkte nurodytą nusikalstamą veiką valstybės narės teritorijoje.
2. Trečiųjų valstybių piliečiai, kuriems taikomas šis straipsnis, turi būti išsiųsti pagal 12 straipsnį.
3. Nukrypstant nuo atitinkamų šio reglamento nuostatų, trečiųjų valstybių piliečių, kuriems taikomas šis straipsnis, atžvilgiu gali:
   a. būti išduotas pagal 10 straipsnį taikomas draudimas atvykti, kuris 10 straipsnio 6 dalyje nurodytą ilgiausią laikotarpį viršija papildomą ne ilgesnį kaip 10 metų laikotarpį;
   b. būti taikomas sulaikymas pagal 29 straipsnio 3 dalies c punktą;
   c. būti taikomas sulaikymas įkalinimo įstaigose, juos atskiriant nuo kalinių;
   d. būti taikomas sulaikymas laikotarpiu, viršijančiu 32 straipsnio 3 dalyje nurodytą ilgiausią laikotarpį, kurį nustato teisminė institucija, atsižvelgdama į konkrečios bylos aplinkybes, ir kurį teisminė institucija peržiūri ne rečiau kaip kas tris mėnesius.

[48] 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimas 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos. Tam tikrų valstybių narių pareiškimai dėl pagrindų sprendimo priėmimo (OL L 190, 2002 7 18, p. 1, ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32002F0584).

4. Nukrypstant nuo 28 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatų, sprendimo grąžinti, priimto dėl trečiosios valstybės piliečio, kuriam taikomas šis straipsnis, vykdymas nesustabdomas, išskyrus atvejus, kai kyla pavojus, kad bus pažeistas negrąžinimo principas.

17 straipsnis
Grąžinimas į trečiąją valstybę, su kuria sudarytas susitarimas ar tvarka

1. Dėl neteisėtai esančių trečiųjų valstybių piliečių grąžinimo, kaip tai suprantama pagal 4 straipsnio pirmos pastraipos 3 punkto g papunktį, turi būti sudarytas susitarimas ar tvarka su trečiąja valstybe. Toks susitarimas ar tvarka su trečiąja valstybe gali būti sudarytas tik tuo atveju, jei laikomasi tarptautinių žmogaus teisių standartų ir principų pagal tarptautinę teisę, įskaitant negrąžinimo principą.
2. Pagal 1 dalį sudarytu susitarimu ar tvarka nustatoma:
   a. procedūros, taikomos neteisėtai esančių trečiųjų valstybių piliečių perkėlimui iš valstybių narių teritorijos į 1 dalyje nurodytą trečiąją valstybę;
   b. trečiosios valstybės piliečio buvimo 1 dalyje nurodytoje trečiojoje valstybėje sąlygos, įskaitant atitinkamas valstybės narės ir tos trečiosios valstybės pareigas ir atsakomybę;
   c. kai taikytina, tolesnio grąžinimo į kilmės valstybę arba į kitą valstybę, į kurią trečiosios valstybės pilietis savanoriškai nusprendžia grįžti, sąlygos ir pasekmės, jei tai neįmanoma;
   d. 1 dalies antrame sakinyje nurodytos trečiosios valstybės pareigos;
   e. nepriklausoma įstaiga ar mechanizmas veiksmingam susitarimo ar tvarkos taikymui stebėti;
   f. pasekmės, kurios kils pažeidus susitarimą ar tvarką arba įvykus reikšmingam pasikeitimui, darančiam neigiamą poveikį padėčiai trečiojoje valstybėje.
3. Prieš sudarydamos susitarimą ar tvarką pagal 1 dalį, valstybės narės praneša Komisijai ir kitoms valstybėms narėms.
4. Nelydimi nepilnamečiai ir šeimos su nepilnamečiais negali būti grąžinami į 1 dalyje nurodytą trečiąją valstybę.

5 SKIRSNIS
NEPILNAMEČIŲ GRĄŽINIMAS

18 straipsnis
Vaiko interesai

Taikant šio reglamento nuostatas pirmiausia atsižvelgiama į vaiko interesus.

19 straipsnis
Nepilnamečių amžiaus įvertinimas

Jeigu, remiantis trečiosios valstybės piliečio pareiškimais, turimais dokumentiniais įrodymais ar kitais atitinkamais požymiais, kyla abejonių, ar trečiosios valstybės pilietis tikrai yra nepilnametis, kompetentinga institucija gali nurodyti, kad kvalifikuoti specialistai atliktų daugiadalykį, įskaitant psichosocialinį, įvertinimą, kad būtų nustatytas trečiosios valstybės piliečio amžius. Tokiam įvertinimui pagal analogiją taikomas Reglamento (ES) 2024/1348 25 straipsnis.

20 straipsnis
Nelydimų nepilnamečių grąžinimas

1. Prieš priimant sprendimą grąžinti nelydimą nepilnametį, atitinkamos įstaigos, kurios nėra grąžinimo vykdymą užtikrinančios įstaigos, turi suteikti pagalbą atsižvelgdamos į vaiko interesus.
2. Atstovas arba asmuo, parengtas užtikrinti vaiko interesus, paskiriamas atstovauti nelydimam nepilnamečiui, jam padėti ir, kai taikytina, veikti jo vardu grąžinimo procese. Turi būti užtikrinama, kad paskirtas atstovas būtų tinkamai parengtas bendrauti vaikui tinkamu bei amžių atitinkančiu būdu ir kad jis kalbėtų ta kalba, kurią nepilnametis supranta. Tas asmuo turi būti asmuo, paskirtas veikti kaip atstovas pagal Direktyvą (ES) 2024/1346, jei tas asmuo buvo paskirtas pagal tos direktyvos 27 straipsnį.
3. Nelydimas nepilnametis išklausomas tiesiogiai arba per 2 dalyje nurodytą atstovą ar parengtą asmenį, be kita ko, nustatant vaiko interesus. Valstybės narės institucijos, prieš išsiųsdamos nelydimą nepilnametį iš tos valstybės narės teritorijos, įsitikina, kad jis bus grąžintas jo šeimos nariui, paskirtam globėjui ar kad jis bus tinkamai priimtas valstybėje, į kurią jis grąžinamas.

III skyrius
TREČIOSIOS VALSTYBĖS PILIEČIO PAREIGOS

21 straipsnis
Pareiga bendradarbiauti

1. Trečiųjų valstybių piliečiai privalo bendradarbiauti su valstybių narių kompetentingomis institucijomis visais grąžinimo ir readmisijos procedūrų etapais ir laikytis prievolės išvykti iš valstybių narių teritorijos. Trečiųjų valstybių piliečiai 5 straipsnio tikslais nepagrįstai nedelsdami teikia kompetentingoms institucijoms informaciją apie visus svarbius savo asmeninės padėties pasikeitimus.
2. Trečiųjų valstybių piliečiai:
   a. lieka valstybės narės, kompetentingos vykdyti trečiosios valstybės piliečio grąžinimo procedūrą, teritorijoje ir nesislepia pabėgdami į kitą valstybę narę;
   b. kompetentingų institucijų prašymu nepagrįstai nedelsdami pateikia visą turimą informaciją ir fizinius dokumentus, būtinus tapatybei nustatyti ar patikrinti arba kitaip susijusius su grąžinimo ir readmisijos procedūra;
   c. nenaikina tokių dokumentų ar kitaip jais nedisponuoja, nenaudoja slapyvardžių sukčiaudami, žodžiu ar raštu nepateikia kitos klaidingos informacijos arba kitaip apgaulingai netrukdo grąžinimo ar readmisijos procedūrai;
   d. pateikia paaiškinimą tuo atveju, kai neturi tapatybės ar kelionės dokumento;
   e. pateikia informaciją apie trečiąsias valstybes, per kurias vyko tranzitu;
   f. pateikia biometrinius duomenis, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1358[49] 2 straipsnio 1 dalies s punkte;

[49] 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1358 dėl sistemos EURODAC, skirtos biometriniams duomenims palyginti, sukūrimo siekiant veiksmingai taikyti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentus (ES) 2024/1351 ir (ES) 2024/1350 ir Tarybos direktyvą 2001/55/EB, siekiant nustatyti neteisėtai esančius trečiųjų valstybių piliečius arba asmenis be pilietybės,

g. pateikia tikslius kontaktinius duomenis, įskaitant dabartinę gyvenamąją vietą, adresą, telefono numerį, kuriuo su jais galima susisiekti, ir, kai yra, elektroninio pašto adresą;

h. nepagrįstai nedelsdami pateikia informaciją apie visus g punkte nurodytų kontaktinių duomenų pasikeitimus;

i. lieka pasiekiami pagal 23 straipsnį visais grąžinimo ir readmisijos procedūrų etapais, visų pirma atvyksta į išvykimo vietą kelionei grąžinimo tikslu;

j. pateikia visą reikiamą informaciją ir pareiškimus, susijusius su atitinkamų trečiųjų valstybių kompetentingoms institucijoms pateiktais prašymais gauti kelionės dokumentus, ir prireikus bendradarbiauja su šiomis trečiųjų valstybių institucijomis;

k. kai būtina, asmeniškai atvyksta į kompetentingas nacionalines ir trečiųjų valstybių institucijas tokių institucijų nurodytoje vietoje, kai tai būtina jo pilietybei nustatyti, arba, jei tai sudėtinga, prisijungia vaizdo konferencijos būdu;

l. kai to reikalauja kompetentingos institucijos, dalyvauja konsultacijose grąžinimo ir reintegracijos klausimais.

3. 2 dalies b punkte nurodytą informaciją ir fizinius dokumentus arba, jei jų nėra, jų kopijas, visų pirma sudaro trečiųjų valstybių piliečių pareiškimai ir visi jų turimi dokumentai, susiję su:

a. jų vardu, pavarde, gimimo data ir vieta, lytimi ir pilietybe ar pilietybėmis arba su tuo, kad trečiosios valstybės pilietis yra asmuo be pilietybės;

b. jų šeimos nariais ir kitais trečiosios valstybės piliečio asmens duomenimis, jei tai svarbu vykdant grąžinimo ar readmisijos procedūrą arba nustatant valstybę, į kurią grąžinama;

c. trečiųjų valstybių piliečių tapatybės ar kelionės dokumentų ir kitų jų pateiktų dokumentų, kurie, kompetentingos institucijos nuomone, yra svarbūs nustatant jų tapatybę, vykdant grąžinimo ar readmisijos procedūrą ir nustatant valstybę, į kurią grąžinama, rūšimi, numeriu, galiojimo laikotarpiu ir juos išdavusia valstybe;

d. bet kokiais kitos valstybės narės arba trečiosios valstybės išduotais leidimais gyventi ar kitais leidimais, suteikiančiais trečiųjų valstybių piliečiams teisę pasilikti;

e. bet kokiu kitos valstybės narės priimtu sprendimu grąžinti;

f. ankstesnės gyvenamosios vietos valstybe ar valstybėmis ir vieta ar vietomis, kelionės maršrutais ir kelionės dokumentais.

4. Kai kompetentingos institucijos nusprendžia saugoti bet kokį dokumentą, būtiną siekiant pasirengti grąžinimui, kaip nurodyta 2 dalies b punkte, jos užtikrina, kad trečiosios valstybės pilietis nedelsdamas gautų originalų kopijas arba, asmens pasirinkimu, jų elektroninius įrašus. Vykdydamos grąžinimą pagal 13 straipsnį, kompetentingos institucijos tokius dokumentus trečiosios valstybės piliečiui grąžina jam išvykstant arba jam atvykus į trečiąją valstybę.

---

ir dėl valstybių narių teisėsaugos institucijų ir Europolo teisėsaugos tikslais teikiamų prašymų palyginti duomenis su sistemos EURODAC duomenimis, ir kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) 2018/1240 ir (ES) 2019/818 ir kuriuo panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 603/2013, (OL L, 2024/1358, 2024 5 22, ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32024R1358).

5. Trečiosios valstybės pilietis priima visus kompetentingų institucijų pranešimus telefonu, elektroniniu paštu ar paštu, naudojant naujausius kontaktinius duomenis, kuriuos jis pats nurodė kompetentingoms institucijoms pagal 2 dalies g ir h punktus. Valstybės narės nacionalinėje teisėje nustato ryšio priemonę ir momentą, kada laikoma, kad trečiosios valstybės pilietis gavo pranešimą ir kada jam pranešta, arba tokios komunikacijos tikslu naudojasi Sąjungos sukurtomis ir (arba) remiamomis skaitmeninėmis sistemomis.

6. Trečiosios valstybės piliečio arba jo asmeninių daiktų krata gali būti atliekama, kai tai būtina ir tinkamai pagrįsta grąžinimo ar readmisijos procedūros tikslais ir nedarant poveikio jokiai kratai, atliekamai dėl saugumo priežasčių. Atliekant bet kokią trečiosios valstybės piliečio kratą pagal šį reglamentą gerbiamos pagrindinės teisės, visų pirma laikantis žmogaus orumo ir fizinės bei psichinės neliečiamybės principų, ir jai taikomos nacionalinėje teisėje numatytos apsaugos ir teisių gynimo priemonės.

22 straipsnis
Pasekmės, kai nevykdoma pareiga bendradarbiauti

Jei 21 straipsnio 2 dalies a–k punktuose nustatytos pareigos nevykdomos, valstybės narės numato galimybę, atlikus individualų vertinimą, trečiosios valstybės piliečiui taikyti šias veiksmingas, proporcingas ir atgrasomas priemones:

1) atsisakymą mokėti tam tikras išmokas ir pašalpas, skiriamas pagal valstybės narės teisę atitinkamiems trečiųjų valstybių piliečiams, arba jų sumažinimą, išskyrus atvejus, kai dėl to asmenys negalėtų patenkinti savo pagrindinių poreikių;

2) atsisakymą taikyti paskatas savanoriškam grįžimui skatinti pagal 13 straipsnį ar jų sumažinimą arba sumažintą paramą pagal grąžinimo ir reintegracijos programas pagal 46 straipsnio 3 dalį;

3) tapatybės ar kelionės dokumentų konfiskavimą su sąlyga, kad trečiosios valstybės piliečiui pateikiama jų kopija;

4) atsisakymą išduoti leidimą dirbti arba leidimo dirbti panaikinimą pagal nacionalinę teisę;

5) draudimo atvykti trukmės pratęsimą pagal 10 straipsnio 7 dalį;

6) pinigines baudas.

23 straipsnis
Pasiekiamumas vykdant grąžinimo procesą

1. Siekiant užtikrinti greitą, veiksmingą ir efektyvų grąžinimą, trečiųjų valstybių piliečiams grąžinimo procedūros laikotarpiu taikoma viena ar daugiau iš šių priemonių:

   a. priskyrimas valstybės narės teritorijoje esančiai geografinei vietovei, kurioje jie gali laisvai judėti;

   b. gyvenamoji vieta konkrečiu adresu;

   c. prisistatymas į kompetentingas institucijas nustatytu laiku arba pagrįstais intervalais.

2. 1 dalis taikoma tik tiek, kiek ji atitinka specialius pažeidžiamų asmenų poreikius ir vaiko interesus.

3. Gavusios prašymą, kompetentingos institucijos trečiosios valstybės piliečiui gali suteikti leidimą:

a. laikinai išvykti iš geografinės vietovės dėl tinkamai pagrįstų skubių ir rimtų šeiminių priežasčių arba dėl būtino medicininio gydymo, kurio toje geografinėje vietovėje nėra;

b. laikinai gyventi už pagal 1 dalies b punktą nustatytos vietos ribų;

c. laikinai nevykdyti pareigos prisistatyti.

4. Sprendimai dėl 3 dalies pirmoje pastraipoje išvardytų leidimų priimami objektyviai ir nešališkai, iš esmės vertinant konkretų atvejį, o jei toks leidimas nesuteikiamas, nurodomos priežastys.

5. Nereikalaujama, kad trečiosios valstybės pilietis prašytų leidimo dalyvauti susitikimuose su valdžios institucijomis ir teismais, jei to trečiosios valstybės piliečio dalyvavimas yra būtinas. Trečiosios valstybės pilietis apie tokius susitikimus praneša kompetentingoms institucijoms.

6. Pagal 1 dalies b ir c punktus priimami sprendimai parengiami raštu, yra proporcingi ir juose atsižvelgiama į konkrečias atitinkamo trečiosios valstybės piliečio aplinkybes.

IV skyrius
APSAUGOS PRIEMONĖS IR TEISIŲ GYNIMO PRIEMONĖS

1 SKIRSNIS
PROCEDŪRINĖS GARANTIJOS

24 straipsnis
Teisė į informaciją

1. Trečiųjų valstybių piliečiai, kuriems taikoma grąžinimo procedūra, nepagrįstai nedelsiant informuojami apie:

a. grąžinimo procedūros tikslą, trukmę ir etapus, taip pat gauna informaciją apie esamas teisių gynimo priemones ir terminus, per kuriuos galima jomis pasinaudoti;

b. trečiųjų valstybių piliečių teises ir pareigas grąžinimo procedūros metu, kaip nustatyta 21 ir 23 straipsniuose, pareigų nevykdymo pasekmes pagal 22 straipsnį, perspėjimo dėl asmens grąžinimo buvimą Šengeno informacinėje sistemoje ir kitos valstybės narės pagal 9 straipsnį priimto sprendimo grąžinti pripažinimą ir vykdymo užtikrinimą;

c. konsultavimą grąžinimo ir reintegracijos klausimais ir programas pagal 46 straipsnį;

d. jų procesines teises ir pareigas per visą grąžinimo procedūrą pagal šį reglamentą ir nacionalinę teisę, visų pirma teisę į teisinę pagalbą ir atstovavimą pagal 25 straipsnį.

2. Nepagrįstai nedelsiant informacija pateikiama paprastai ir suprantamai ta kalba, kurią trečiosios valstybės pilietis supranta arba, kaip pagrįstai manoma, turėtų suprasti, be kita ko, prireikus teikiant vertimo raštu ar žodžiu paslaugas. Ta informacija pateikiama standartiniuose informaciniuose lapuose popierine arba elektronine forma. Nepilnamečiams informacija pateikiama vaikui tinkamu bei amžių atitinkančiu būdu ir dalyvaujant tėvų pareigų turėtojui arba 20 straipsnio 2 dalyje nurodytam atstovui. Trečiosios valstybės piliečiui suteikiama galimybė patvirtinti, kad jis gavo informaciją.

25 straipsnis

Teisinė pagalba ir atstovavimas

1. Jei teisminei institucijai pagal 27 straipsnį pateiktas skundas arba prašymas atlikti peržiūrą, valstybės narės trečiosios valstybės piliečio prašymu užtikrina, kad prireikus būtų teikiamos nemokamos teisinės pagalbos ir atstovavimo paslaugos, siekiant užtikrinti teisę į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą.
2. Nelydimiems nepilnamečiams nemokamos teisinės pagalbos ir atstovavimo paslaugos suteikiamos automatiškai.
3. Teisinę pagalbą ir atstovavimą sudaro skundo arba prašymo atlikti peržiūrą rengimas, įskaitant bent procesinių dokumentų, kurių reikalaujama pagal nacionalinę teisę, parengimą ir, jei surengiamas teismo posėdis, dalyvavimą tame teismo posėdyje teisminėje institucijoje, kad būtų užtikrintas veiksmingas naudojimasis teise į gynybą. Tokia pagalba nedaro poveikio jokiai pagalbai, numatytai pagal Reglamentą (ES) 2024/1348.
4. Nemokamas teisinės pagalbos ir atstovavimo paslaugas teikia teisiniai patarėjai arba kiti tinkamą kvalifikaciją turintys asmenys, kurie pagal nacionalinę teisę pripažįstami ar gali užsiimti tokia veikla ir kurie neturi arba potencialiai negalėtų turėti konflikto su trečiosios valstybės piliečio interesais.
5. Valstybės narės gali nesuteikti nemokamos teisinės pagalbos ir neužtikrinti nemokamo teisinio atstovavimo apskundimo procedūros metu, kai:
   a. trečiosios valstybės pilietis laikomas turinčiu pakankamai išteklių teisinei pagalbai ir atstovavimui savo lėšomis užsitikrinti;
   b. laikoma, kad nėra realios tikimybės, jog skundas bus patenkintas, arba laikoma, kad skundas yra piktnaudžiaujamojo pobūdžio;
   c. skundas arba peržiūra yra antro arba aukštesnio laipsnio skundas, kaip numatyta pagal nacionalinę teisę, įskaitant pakartotinį svarstymą arba skundų peržiūrą;
   d. trečiosios valstybės piliečiui jau padeda arba jam jau atstovauja patarėjas teisės klausimais.
6. Nemokamos teisinės pagalbos ir atstovavimo prašantis trečiosios valstybės pilietis atskleidžia savo finansinę padėtį.
7. Valstybės narės, laikydamosi teisės į veiksmingą teisinę gynybą esmės, išskyrus nelydimiems nepilnamečiams teikiamą pagalbą, gali:
   a. nustatyti piniginius ar laiko apribojimus, susijusius su nemokamų teisinės pagalbos ir atstovavimo paslaugų teikimu, jei tokie apribojimai nėra savavališki ir nepagrįstai neriboja galimybės gauti nemokamas teisinės pagalbos bei atstovavimo paslaugas ir netrukdo naudotis teise į gynybą;
   b. prašyti visiškai arba iš dalies atlyginti visas patirtas išlaidas, kai trečiosios valstybės piliečio finansinė padėtis grąžinimo procedūros metu pagerėjo arba kai sprendimas suteikti nemokamas teisinės pagalbos ir atstovavimo paslaugas buvo priimtas remiantis trečiosios valstybės piliečio pateikta klaidinga informacija;
   c. nustatyti, kad su teisine pagalba susijusiais klausimais mokesčių ir kitų išlaidų ir kompensacijų atžvilgiu trečiųjų valstybių piliečiams būtų taikomos tokios pačios, o ne palankesnės sąlygos, nei paprastai taikomos jų piliečiams.

8. Valstybės narės nustato specialias procedūrines taisykles, reglamentuojančias prašymų dėl nemokamos teisinės pagalbos ir atstovavimo pateikimo ir nagrinėjimo būdą, arba taiko esamas taisykles, nustatytas panašaus pobūdžio nacionaliniams prašymams, su sąlyga, kad dėl tų taisyklių galimybė pasinaudoti nemokama teisine pagalba ir atstovavimu nėra pernelyg apsunkinama arba netampa neįmanoma.

9. Jei sprendimą neteikti nemokamos teisinės pagalbos ir neužtikrinti nemokamo atstovavimo priima institucija, kuri nėra teisminė institucija, tuo pagrindu, kad laikoma, kad nėra realios tikimybės, jog skundas bus patenkintas, arba laikoma, kad skundas yra piktnaudžiaujamojo pobūdžio, prašytojas turi teisę į veiksmingą teisinę gynybą teisminėje institucijoje dėl to sprendimo. Tuo tikslu prašytojas turi teisę prašyti nemokamos teisinės pagalbos ir atstovavimo.

10. Valstybės narės gali numatyti nemokamą teisinę pagalbą ir atstovavimą administracinės procedūros metu pagal nacionalinę teisę.

2 SKIRSNIS
TEISIŲ GYNIMO PRIEMONĖS

26 straipsnis
Teisė į veiksmingą teisinę gynybą

1. Atitinkamam trečiosios valstybės piliečiui suteikiama veiksminga teisių gynimo priemonė, kad jis galėtų apskųsti 7 straipsnyje, 10 straipsnyje ir 12 straipsnio 2 dalyje nurodytus sprendimus kompetentingoje teisminėje institucijoje.

2. Taikant veiksmingą teisių gynimo priemonę numatomas išsamus ir *ex nunc* faktinių ir teisinių aplinkybių nagrinėjimas.

3. Valstybės narės užtikrina, kad trečiosios valstybės piliečio prašymu arba *ex officio* kompetentinga teisminė institucija patikrintų, ar laikomasi iš negrąžinimo principo kylančių reikalavimų.

27 straipsnis
Skundas kompetentingai teisminei institucijai

1. Siekdamos užtikrinti teisę į veiksmingą teisinę gynybą pagal 26 straipsnį, valstybės narės savo nacionalinėje teisėje nustato pagrįstus terminus, per kuriuos kompetentinga pirmosios instancijos teisminė institucija turi išnagrinėti 7 straipsnyje, 10 straipsnyje ir 12 straipsnio 2 dalyje nurodytus sprendimus, numatydamos tinkamą ir išsamų skundo nagrinėjimą. Terminas, per kurį galima pateikti skundą pirmosios instancijos teisminei institucijai, neviršija 14 dienų.

2. 1 dalyje nurodyti terminai pradedami skaičiuoti nuo tos dienos, kai trečiosios valstybės piliečiui pranešama apie bet kurį iš 7 straipsnyje, 10 straipsnyje ir 12 straipsnio 2 dalyje nurodytų sprendimų, arba nuo kitos dienos, kuri turi būti nustatyta nacionalinėje teisėje, visų pirma, kai atitinkamas trečiosios valstybės pilietis pasislėpė.

3. Kai sprendimas grąžinti grindžiamas tuo pačiu aktu, kaip ir sprendimas neleisti teisėtai pasilikti arba nutraukti teisėtą buvimą, arba priimamas tame pačiame akte, sprendimo grąžinti apskundimo terminai gali būti nacionalinėje teisėje nustatyti terminai, per kuriuos galima apskųsti sprendimą, kuriuo nutraukiamas teisėtas buvimas arba atsisakoma leisti teisėtai pasilikti.

4. Kai draudimas atvykti priimamas kartu su sprendimu grąžinti, kaip nurodyta 7 straipsnyje, jis apskundžiamas kartu su tuo sprendimu grąžinti toje pačioje teisminėje institucijoje per tą patį teismo procesą ir per tuos pačius terminus. Jei draudimas atvykti priimamas atskirai nuo sprendimo grąžinti arba yra vienintelis skųstinas sprendimas, jis gali būti apskųstas atskirai. Tokio atskiro teismo proceso pradžios terminai yra tokie patys, kokie nustatyti tuo atveju, kai draudimas atvykti apskundžiamas kartu su sprendimu grąžinti.

5. Jei dokumentai nepateikiami tinkamu laiku, kaip nustatė kompetentinga teisminė institucija, tuo atveju, kai vertimą raštu turi pateikti prašytojas, arba kai dokumentai nepateikiami laiku, kad teisminė institucija galėtų užtikrinti jų vertimą raštu, tuo atveju, kai vertimą raštu užtikrina kompetentinga teisminė institucija, teisminė institucija gali atsisakyti atsižvelgti į tuos dokumentus.

28 straipsnis
Stabdomasis poveikis

1. Pagal 7 straipsnį, 10 straipsnį ir 12 straipsnio 2 dalį priimtų sprendimų vykdymas sustabdomas tol, kol pasibaigia terminas, per kurį jie gali pasinaudoti teise į veiksmingą teisinę gynybą 27 straipsnyje nurodytoje pirmosios instancijos teisminėje institucijoje.

2. Trečiųjų valstybių piliečiams suteikiama teisė pateikti prašymą sustabdyti sprendimo grąžinti vykdymą nepasibaigus terminui, per kurį jie gali pasinaudoti teise į veiksmingą teisinę gynybą 27 straipsnyje nurodytoje pirmosios instancijos teisminėje institucijoje. Teisminė institucija, išnagrinėjusi faktines ir teisines aplinkybes, yra įgaliota nuspręsti, ar sprendimo grąžinti vykdymas turėtų būti sustabdytas, kol paaiškės pasinaudojimo teisių gynimo priemone baigtis. Sprendimo grąžinti vykdymas sustabdomas, jei kyla pavojus, kad bus pažeistas negrąžinimo principas.

3. Jei dėl pirmojo ar paskesnio sprendimo pateikiamas dar vienas skundas, sprendimo grąžinti vykdymas nesustabdomas, išskyrus atvejus, kai trečiosios valstybės pilietis prašo sustabdyti sprendimo vykdymą ir kompetentinga teisminė institucija nusprendžia tą prašymą patenkinti, tinkamai atsižvelgdama į konkrečias konkretaus atvejo aplinkybes.

4. Sprendimas dėl prašymo sustabdyti sprendimo grąžinti vykdymą priimamas per 48 valandas. Bylose, susijusiose su sudėtingais faktiniais ar teisiniais klausimais, šis terminas gali būti viršijamas.

V skyrius
PASISLĖPIMO PREVENCIJA IR SULAIKYMAS

29 straipsnis
Sulaikymo pagrindai

1. Valstybės narės gali sulaikyti trečiosios valstybės pilietį pagal šį reglamentą, remdamosi individualiu kiekvieno atvejo vertinimu ir tik tiek, kiek sulaikymas yra proporcingas.

2. Valstybės narės gali sulaikyti trečiosios valstybės pilietį tik tam, kad būtų pasirengta grąžinimui arba įvykdytas išsiuntimas.

3. Trečiosios valstybės pilietis gali būti sulaikytas tik dėl vieno ar kelių iš šių sulaikymo pagrindų:

   a. kyla pasislėpimo pavojus, nustatytas pagal 30 straipsnį;

b. trečiosios valstybės pilietis vengia pasirengimo grąžinimui ar išsiuntimo proceso arba jiems trukdo;

c. trečiosios valstybės pilietis kelia saugumo riziką pagal 16 straipsnį;

d. siekiama nustatyti arba patikrinti jo tapatybę arba pilietybę;

e. nesilaikoma priemonių, kurių nurodyta imtis pagal 31 straipsnį.

4. Tie sulaikymo pagrindai nustatomi nacionalinėje teisėje.

5. Sprendimą dėl sulaikymo priima administracinės ar teisminės institucijos. Sprendimas dėl sulaikymo priimamas rašytiniu sprendimu, kuriame nurodomos faktinės ir teisinės priežastys, kuriomis jis grindžiamas, taip pat informacija apie galimas teisių gynimo priemones. Apie sprendimą trečiosios valstybės piliečiui pranešama ta kalba, kurią jis supranta arba, kaip pagrįstai manoma, turėtų suprasti.

6. Sulaikydamos trečiosios valstybės pilietį pagal 2 dalį, valstybės narės atsižvelgia į visus matomus požymius, pareiškimus ar elgesį, susijusius su trečiosios valstybės piliečiu arba jo padarytus ar pademonstruotus, iš kurių matyti, kad jis yra pažeidžiamas asmuo.

30 straipsnis
Pasislėpimo pavojus

1. Jei neįrodyta priešingai, konkrečiu atveju kyla pasislėpimo pavojus, kai tenkinamas vienas iš šių kriterijų:

a. trečiosios valstybės pilietis be leidimo persikėlė į kitos valstybės narės ar kitų valstybių narių teritoriją, be kita ko, po tranzito per trečiąją valstybę, arba bando tai padaryti;

b. trečiosios valstybės piliečiui taikomas sprendimas grąžinti arba sprendimas dėl vykdymo užtikrinimo, kurį priėmė kita valstybė narė nei ta, kurios teritorijoje asmuo šiuo metu yra neteisėtai, be kita ko, kaip nustatyta pagal perspėjimus, įvestus į Šengeno informacinę sistemą pagal Reglamentą (ES) 2018/1860;

c. nesilaikoma priemonių pagal 23 straipsnį.

2. 1 dalyje nenumatytais atvejais pasislėpimo pavojus nustatomas remiantis bendru konkrečių konkretaus atvejo aplinkybių vertinimu ir kai tenkinamas vienas iš šių kriterijų, susijusių su atitinkamu trečiosios valstybės piliečiu:

a. gyvenamosios vietos, nuolatinės gyvenamosios vietos arba patikimo adreso neturėjimas;

b. aiškiai išreikštas ketinimas nesilaikyti su grąžinimu susijusių priemonių, taikomų pagal šį reglamentą, arba veiksmai, kuriais aiškiai parodomas ketinimas nesilaikyti tokių priemonių;

c. pareigų pagal sprendimą grąžinti nevykdymas iki tos dienos, iki kurios trečiosios valstybės pilietis turi išvykti iš valstybių narių teritorijos, kaip nustatyta 13 straipsnyje;

d. pareigos bendradarbiauti su valstybių narių kompetentingomis institucijomis visais šiame reglamente nustatytų procedūrų etapais, kaip nurodyta 21 straipsnio 2 dalies a–k punktuose, nevykdymas;

e. kai artėjant išvykimui yra rimtų priežasčių manyti, kad trečiosios valstybės pilietis ketina pažeisti 21 straipsnio 2 dalies l punkte nustatytą pareigą bendradarbiauti;

f. netikrų ar suklastotų tapatybės ar kelionės dokumentų, leidimų gyventi ar vizų arba dokumentų, kuriais pagrindžiamos atvykimo sąlygos, naudojimas, naikinimas ar kitoks disponavimas jais, naudojant slapyvardžius sukčiaujant, žodžiu ar raštu pateikiant kitą klaidingą informaciją arba kitaip apgaulingai trukdant grąžinimo ar readmisijos procedūrai;

g. smurtinis priešinimasis grąžinimo procedūrai;

h. pakartotinis atvykimas į Sąjungą pažeidžiant galiojantį draudimą atvykti.

31 straipsnis
Sulaikymui alternatyvios priemonės

1. Valstybės narės nacionalinėje teisėje numato sulaikymui alternatyvias priemones. Tokios priemonės nustatomos atsižvelgiant į asmenines atitinkamo trečiosios valstybės piliečio aplinkybes, įskaitant bet kokį pažeidžiamumą, ir yra proporcingos pasislėpimo pavojaus lygiui, įvertintam pagal 30 straipsnį.
2. Tuo tikslu valstybės narės numato bet kurią iš šių priemonių:

   a. pareigą reguliariai, ne rečiau kaip kas 3 dienas, atsižvelgiant į asmenines aplinkybes, prisistatyti į kompetentingas institucijas;

   b. pareigą perduoti tapatybės ar kelionės dokumentus kompetentingoms institucijoms;

   c. pareigą gyventi kompetentingų institucijų paskirtoje vietoje;

   d. atitinkamo piniginio užstato pateikimą;

   e. elektroninės stebėsenos, įskaitant nacionalinėje teisėje numatytas garantijas ir procedūras, naudojimą.
3. Sprendime taikyti 2 dalyje nurodytas priemones nurodomos atitinkamos faktinės ir teisinės priežastys.
4. Trečiųjų valstybių piliečiams pranešama apie bet kokį sprendimą taikyti šio straipsnio 2 dalyje nurodytas priemones ir jie informuojami apie to sprendimo nesilaikymo pasekmes, be kita ko, pagal 29 straipsnio 3 dalies e punktą, ir apie šio straipsnio 5 dalyje nurodytas teisių gynimo priemones.
5. Valstybės narės užtikrina, kad pagal šio straipsnio 2dalį priimtus sprendimus atitinkamo asmens prašymu arba *ex officio* teisminė institucija peržiūrėtų greitai ir ne vėliau kaip per du mėnesius.

32 straipsnis
Sulaikymo laikotarpis

1. Sulaikymas trunka kuo trumpesnį laikotarpį ir tol, kol tenkinamos 29 straipsnyje nustatytos sąlygos, ir jis yra būtinas siekiant užtikrinti sėkmingą grąžinimą.
2. Paaiškėjus, kad 29 straipsnyje nustatytos sąlygos nebetenkinamos, sulaikymas nebelaikomas pagrįstu ir trečiosios valstybės pilietis paleidžiamas. Toks paleidimas netrukdo taikyti pasislėpimo pavojaus prevencijos priemonių pagal 31 straipsnį.
3. Sulaikymas konkrečioje valstybėje narėje neviršija 12 mėnesių. Sulaikymas gali būti pratęstas ne ilgesniam kaip dar 12 mėnesių laikotarpiui konkrečioje valstybėje narėje, jei tikėtina, kad grąžinimo procedūra truks ilgiau dėl to, kad atitinkamas trečiosios valstybės

pilietis nebendradarbiauja arba vėluojama gauti reikiamus dokumentus iš trečiųjų valstybių.

4. Pasibaigus ilgiausiam sulaikymo laikotarpiui pagal 3 dalį nedraudžiama taikyti priemonių pagal 31 straipsnį.

33 straipsnis
Sprendimų dėl sulaikymo peržiūra

1. Sulaikymas peržiūrimas reguliariai ir ne rečiau kaip kas tris mėnesius atitinkamo trečiosios valstybės piliečio prašymu arba *ex officio*.
2. Nelydimų nepilnamečių sulaikymas reguliariai ir ne rečiau kaip kas tris mėnesius peržiūrimas *ex officio*.
3. Jei administracinės institucijos nurodo asmenį sulaikyti arba pratęsia sulaikymo trukmę, valstybės narės užtikrina, kad būtų galima atlikti visų proceso metu pateiktų svarbių faktų, įrodymų ir pareiškimų teisminę peržiūrą, nustatydamos, kad:
   a. bet kokia sulaikymo teisėtumo teisminė peržiūra turi būti užbaigta kuo greičiau po sulaikymo pradžios ir ne vėliau kaip per 15 dienų po sulaikymo pradžios, arba
   b. atitinkamam trečiosios valstybės piliečiui turi būti suteikta teisė imtis procesinių veiksmų, kuriais būtų atlikta sulaikymo teisėtumo teisminė peržiūra kuo skubiau po atitinkamų procesinių veiksmų pradžios ir ne vėliau kaip per 15 dienų po jų pradžios. Tokiais atvejais valstybės narės iš karto po sulaikymo praneša atitinkamam trečiosios valstybės piliečiui apie galimybę imtis tokių procesinių veiksmų.

34 straipsnis
Sulaikymo sąlygos

1. Paprastai asmenys sulaikomi specializuotuose centruose, įskaitant specialius kitų įstaigų padalinius. Jei valstybė narė negali numatyti sulaikymo tokiuose centruose ir turi naudotis įkalinimo įstaigų patalpomis, trečiųjų valstybių piliečiai atskiriami nuo kalinių.
2. Sulaikyti trečiųjų valstybių piliečiai turi turėti galimybę patekti į lauko erdvę.
3. Sulaikytiems trečiųjų valstybių piliečiams paprašius, jiems suteikiama galimybė per pagrįstą laikotarpį susisiekti su teisiniais atstovais, šeimos nariais ir kompetentingomis konsulinėmis įstaigomis.
4. Ypatingas dėmesys skiriamas sulaikytų pažeidžiamų asmenų specialiems poreikiams ir jiems užtikrinamos specialios apgyvendinimo sąlygos. Sulaikytiems trečiųjų valstybių piliečiams teikiama neatidėliotina medicininė pagalba ir užtikrinamas būtinas ligos gydymas.
5. Teisiniai atstovai, šeimos nariai, kompetentingos konsulinės įstaigos ir atitinkamos ir kompetentingos nacionalinės, tarptautinės ir nevyriausybinės organizacijos ir įstaigos turi turėti galimybę apsilankyti bet kuriame sulaikymo centre, bendrauti su trečiųjų valstybių piliečiais bei juos aplankyti sąlygomis, kuriomis gerbiamas privatumas. Tokiems vizitams gali reikėti gauti leidimą.
6. Sulaikytiems trečiųjų valstybių piliečiams aiškiu ir suprantamu būdu kalba, kurią jie supranta, raštu teikiama informacija apie sulaikymo centre taikomas taisykles bei jų teises ir pareigas. Tokia informacija apima informaciją apie nacionalinėje teisėje numatytą jų teisę susisiekti su 3 ir 5 dalyse nurodytais asmenimis ar įstaigomis.

35 straipsnis
Nepilnamečių ir šeimų sulaikymo sąlygos

1. Nelydimi nepilnamečiai ir šeimos, kuriose yra nepilnamečių, sulaikomi tik kraštutiniu atveju ir kuo trumpesniam laikui, taip pat atsižvelgiant į vaiko interesus.

2. Sulaikytos šeimos ir nelydimi nepilnamečiai, rengiantis jų grąžinimui, apgyvendinami atskirai, užtikrinant atitinkamą privatumą. Darbuotojai turi būti tinkamai parengti, o patalpos – pritaikytos atsižvelgiant į jų amžiaus ir lyties asmenų poreikius, įskaitant tinkamą higieną, maistą, sveikatos priežiūros paslaugas ir kitą infrastruktūrą.

3. Sulaikyti nepilnamečiai turi turėti galimybę užsiimti laisvalaikio veikla, įskaitant pagal jų amžių jiems tinkamus žaidimus ir pramogas, ir turi turėti galimybę mokytis formatu, kuris yra tinkamiausias atsižvelgiant į jų sulaikymo trukmę.

VI skyrius
READMISIJA

36 straipsnis
Readmisijos procedūra

1. Priėmus vykdytiną sprendimą grąžinti ir neatsižvelgiant į 28 straipsnį, kompetentingos institucijos, kai taikytina, padedant FRONTEX, sistemingai ir nepagrįstai nedelsdamos inicijuoja readmisijos procedūrą.

2. Jei kelionės dokumentą reikia gauti iš trečiųjų valstybių institucijų, kompetentingos institucijos pateikia readmisijos prašymą. Toks readmisijos prašymas atitinkamai apima prašymą patvirtinti pilietybę ir prašymą išduoti kelionės dokumentą. Readmisijos prašymai pateikiami nedelsiant ir, jei įmanoma, naudojant standartinę formą pagal 6 dalį.

3. Kompetentingos institucijos prašymą išduoti kelionės dokumentą gali pateikti atskirai, jei tai pageidautina dėl teisinių ar praktinių priežasčių, be kita ko, dėl išduodamo kelionės dokumento galiojimo trukmės ir tuo atveju, jei trečiosios valstybės pilietis nėra pasiekiamas, kad galėtų gauti kelionės dokumentą iš karto po pilietybės patvirtinimo. Laikantis taikytinos readmisijos priemonės ir Reglamento (ES) 2016/1953[50], kai taikytina, naudojamas Europos kelionės dokumentas grąžinamiems asmenims.

4. Atitinkama kompetentinga institucija į Šengeno informacinę sistemą įkelia informaciją apie prašymo patvirtinti pilietybę nagrinėjimo rezultatą ir gautą kelionės dokumentą. Tokia informacija ir kelionės dokumentas paprašius pateikiami kitų valstybių narių kompetentingoms institucijoms.

5. Valstybės narės gali sudaryti tinkamus susitarimus, kad palengvintų tapatybės nustatymo pokalbių būdu organizavimą kitoje valstybėje narėje, be kita ko, 44 straipsnio įgyvendinimo tikslais.

6. Komisijai pagal 49 straipsnio 2 dalį suteikiami įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatoma standartinė forma, naudotina teikiant 2 dalyje nurodytus readmisijos prašymus. Tokioje standartinėje formoje nustatoma:

---

[50] 2016 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/1953 dėl Europos kelionės dokumento neteisėtai esantiems trečiųjų šalių piliečiams grąžinti nustatymo, kuriuo panaikinama 1994 m. lapkričio 30 d. Tarybos rekomendacija, (OL L 311, 2016 11 17, p. 13, ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32016R1953).

a. readmisijos prašymų formatas;

b. readmisijos prašymo, įskaitant prašymą patvirtinti pilietybę ir prašymą išduoti kelionės dokumentą, elementai.

7. Readmisijos procedūrą trečiosiose valstybėse padeda vykdyti specialūs Sąjungos grąžinimo ryšių palaikymo pareigūnai, finansuojami Sąjungos lėšomis. Tokie ryšių palaikymo pareigūnai yra Sąjungos delegacijų struktūros dalis ir glaudžiai koordinuoja veiksmus su Komisija, kad būtų įgyvendinti atitinkami Sąjungos politikos prioritetai.

37 straipsnis
Bendravimas su nepripažintais trečiųjų valstybių subjektais

1. Kompetentingos institucijos prireikus gali susisiekti su nepripažintais trečiųjų valstybių subjektais, atsakingais už vieną ar kelis readmisijos procedūros etapus.

2. Toks bendravimas apima tik tai, kas būtina readmisijos procedūrai atlikti, ir nereiškia atitinkamų subjektų diplomatinio pripažinimo.

VII skyrius
DALIJIMASIS ASMENS DUOMENIMIS IR JŲ PERDAVIMAS

38 straipsnis
Valstybių narių dalijimasis informacija

1. Įgyvendindamos šį reglamentą valstybės narės naudojasi visomis tinkamomis bendradarbiavimo ir keitimosi informacija priemonėmis.

2. Keitimasis informacija vykdomas valstybės narės prašymu ir gali vykti tik tarp valstybių narių kompetentingų institucijų.

3. Valstybės narės, gavusios prašymą, perduoda viena kitai informaciją apie asmenį, kuriam taikomas šis reglamentas, kad galėtų vykdyti grąžinimo procedūrą, readmisijos procedūrą ir teikti reintegracijos pagalbą.

4. Jei 3 dalyje nurodyta informacija galima keistis per Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/818[51] 4 straipsnio 15 punkte nurodytas ES informacines sistemas arba teikiant papildomą informaciją pagal Reglamentą (ES) 2018/1860, tokia informacija keičiamasi tik tomis priemonėmis.

5. Prašomi duomenys turi būti tinkami, aktualūs, tikslūs, apsiriboti tik tuo, kas būtina numatytam tikslui pasiekti, ir juose turi būti nurodyti pagrindai, kuriais jie grindžiami.

6. 3 dalyje nurodytoje informacijoje visų pirma pateikiama:

a. informacija, būtina trečiosios valstybės piliečio tapatybei nustatyti ir, kai taikytina, jo šeimos narių, giminaičių ir kitų šeimos ryšiais susijusių asmenų tapatybei nustatyti, visų pirma pavardė (-ės); vardas (-ai); atitinkamais atvejais – ankstesnis (-i) vardas (-ai) bei pavardė (-ės) ir kitas (-i) vardas (-ai) bei pavardė (-ės) (slapyvardis (-džiai), pseudonimas (-ai)); gimimo data, vieta ir valstybė; lytis;

[51] 2019 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/818 dėl ES informacinių sistemų policijos ir teisminio bendradarbiavimo, prieglobsčio ir migracijos srityje sąveikumo sistemos sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2018/1726, (ES) 2018/1862 ir (ES) 2019/816, (OL L 135, 2019 5 22, ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32019R0818).

b. informacija, susijusi su trečiosios valstybės piliečio biometriniais duomenimis, paimtais pagal Reglamentą (ES) 2024/1358, visų pirma veido atvaizdas (-ai); daktiloskopiniai duomenys; biometrinių duomenų paėmimo data; kilmės valstybės narės naudojamas sistemos EURODAC registracijos numeris;

c. informacija, susijusi su trečiosios valstybės piliečio pilietybe ir kelionės dokumentu (-ais), visų pirma esama (-os) pilietybė (-ės) ir ankstesnė (-ės) pilietybė (-ės); kelionės dokumento rūšis, numeris ir jį išdavusi valstybė; kelionės dokumento (-ų) išdavimo data ir galiojimo pabaigos data;

d. informacija, susijusi su trečiosios valstybės piliečio gyvenamosiomis vietomis, kelionių maršrutais, kalbomis, kuriomis jis kalba, ir kontaktiniais duomenimis (elektroniniu (-iais) pašto adresu (-ais) ir telefono numeriu (-ais));

e. informacija apie valstybės narės arba trečiosios valstybės išduotus teisę gyventi šalyje patvirtinančius dokumentus ar vizas;

f. informacija, susijusi su trečiosios valstybės piliečio grąžinimo operacija, visų pirma informacija apie skrydį; kita informacija apie kelionę; žyma, ar trečiosios valstybės pilietis yra ypač pavojingas asmuo, kuriam vykdant grąžinimo operaciją reikia specialių priemonių; su palyda susijusi informacija;

g. informacija, susijusi su trečiosios valstybės piliečio reintegracija, visų pirma šeimos sudėtis, santuokinė padėtis, šeimos narių kontaktinė informacija valstybėje, į kurią grąžinama, darbo patirtis, išsilavinimo lygis, diplomai;

h. dėl trečiosios valstybės piliečio priimto sprendimo grąžinti motyvai;

i. informacija apie tai, ar trečiosios valstybės pilietis buvo sulaikytas ar jam taikytos sulaikymo alternatyvos;

j. informacija, susijusi su nuosprendžių registru arba trečiosios valstybės piliečio keliama grėsme viešajai tvarkai, visuomenės saugumui ar nacionaliniam saugumui;

k. informacija apie trečiosios valstybės piliečio pažeidžiamumą, sveikatą ir medicininius poreikius.

7. Prašomoji valstybė narė privalo atsakyti kuo greičiau ir ne vėliau kaip per tris savaites.

8. Informacija, kuria buvo pasikeista, gali būti naudojama tik 3 dalyje nustatytiems tikslams. Kiekvienoje valstybėje narėje tokia informacija, atsižvelgiant į jos rūšį ir ją gaunančios institucijos įgaliojimus, gali būti perduodama tik institucijoms arba teisminėms institucijoms, kurioms patikėta vykdyti grąžinimo procedūrą, readmisijos procedūrą arba teikti reintegracijos pagalbą.

39 straipsnis

Su trečiųjų valstybių piliečiais susijusių duomenų perdavimas trečiosioms valstybėms readmisijos ir reintegracijos tikslais

1. Nedarant poveikio 40 ir 41 straipsniams, 38 straipsnio 6 dalies a–h punktuose nurodytus duomenis kompetentinga institucija ir, kai taikytina, FRONTEX gali tvarkyti ir perduoti trečiosios valstybės kompetentingai institucijai, jei trečiosios valstybės pilietis, kurio asmens duomenys perduodami, informuotas, kad jo asmens duomenimis gali būti dalijamasi su trečiosios valstybės institucijomis, jei tai būtina readmisijos procedūros vykdymo tikslais.

2. Nedarant poveikio 40 ir 41 straipsniams, 38 straipsnio 6 dalies a, c, f ir g punktuose nurodytus duomenis kompetentinga institucija ir, kai taikytina, FRONTEX gali tvarkyti

ir perduoti trečiosioms šalims, kompetentingoms teikti reintegracijos pagalbą, jei trečiosios valstybės pilietis, kurio asmens duomenys perduodami, informuotas, kad jo asmens duomenimis gali būti dalijamasi su trečiosiomis šalimis, kompetentingomis teikti reintegracijos pagalbą, jei tai būtina reintegracijos pagalbos teikimo tikslais.

3. Valstybės narės ir FRONTEX, perduodančios asmens duomenis pagal 1 arba 2 dalį, užtikrina, kad toks perdavimas atitiktų atitinkamai Reglamento (ES) 2016/679 V skyrių ir Reglamento (ES) 2018/1725 V skyrių.

4. Kai perdavimas atliekamas pagal 1 arba 2 dalį, toks perdavimas dokumentuojamas ir, gavus prašymą, tie dokumentai pateikiami kompetentingai priežiūros institucijai, įsteigtai pagal Reglamento (ES) 2016/679 51 straipsnio 1 dalį ir Reglamento (ES) 2018/1725 52 straipsnio 1 dalį, įskaitant perdavimo datą bei laiką ir informaciją apie gaunančiosios trečiosios valstybės kompetentingą instituciją.

40 straipsnis

Su trečiųjų valstybių piliečių apkaltinamaisiais nuosprendžiais susijusių duomenų perdavimas trečiosioms valstybėms readmisijos ir reintegracijos tikslais

1. Duomenis, susijusius su vienu ar keliais trečiosios valstybės piliečio apkaltinamaisiais nuosprendžiais, kompetentinga institucija ir, kai taikytina, FRONTEX konkrečiais atvejais gali tvarkyti ir perduoti trečiosios valstybės kompetentingai institucijai, jei tenkinamos šios sąlygos:

   a. trečiosios valstybės pilietis, kurio asmens duomenys perduodami, per pastaruosius 25 metus buvo nuteistas už teroristinį nusikaltimą arba per pastaruosius 15 metų – už bet kurią kitą nusikalstamą veiką, nurodytą Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/1240[52] priede, jei pagal apkaltinamąjį nuosprendį priėmusios valstybės narės nacionalinę teisę už jį baudžiama laisvės atėmimo bausme arba priimamas sprendimas dėl įkalinimo, kurio ilgiausia trukmė – bent treji metai;

   b. perduoti duomenis yra būtina 36 straipsnyje nurodytos readmisijos procedūros vykdymo tikslais;

   c. trečiosios valstybės pilietis, kurio asmens duomenys perduodami, informuotas, kad jo asmens duomenimis gali būti dalijamasi su trečiosios valstybės valdžios institucijomis readmisijos procedūros vykdymo tikslais;

   d. prieš perdavimą kompetentinga institucija ir, kai taikytina, FRONTEX įsitikino, kad perduodant duomenis nekyla pavojus, jog bus pažeistas negrąžinimo principas;

   e. prieš perdavimą kompetentinga institucija ir, kai taikytina, FRONTEX įsitikino, kad perduodant duomenis nekyla pavojus, jog bus pažeistas Chartijos 50 straipsnis.

2. Duomenis, susijusius su vienu ar keliais trečiosios valstybės piliečio apkaltinamaisiais nuosprendžiais, kompetentinga institucija ir, kai taikytina, FRONTEX konkrečiais atvejais gali tvarkyti ir perduoti trečiajai šaliai, kompetentingai teikti reintegracijos pagalbą, jei tenkinamos šios sąlygos:

   a. trečiosios valstybės pilietis, kurio asmens duomenys perduodami, per pastaruosius 25 metus buvo nuteistas už teroristinį nusikaltimą arba per pastaruosius 15 metų –

[52] 2018 m. rugsėjo 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1240, kuriuo sukuriama Europos kelionių informacijos ir leidimų sistema (ETIAS) ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1077/2011, (ES) Nr. 515/2014, (ES) 2016/399, (ES) 2016/1624 ir (ES) 2017/2226, (OL L 236, 2018 9 19, p. 1, ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32018R1240).

už bet kurią kitą nusikalstamą veiką, nurodytą Reglamento (ES) 2018/1240 priede, jei pagal apkaltinamąjį nuosprendį priėmusios valstybės narės nacionalinę teisę už jį baudžiama laisvės atėmimo bausme arba priimamas sprendimas dėl įkalinimo, kurio ilgiausia trukmė – bent treji metai;

b. perduoti duomenis yra būtina 46 straipsnyje nurodytos konkrečiam asmeniui pritaikytos nepiniginės reintegracijos pagalbos teikimo tikslais;

c. trečiosios valstybės pilietis, kurio asmens duomenys perduodami, informuotas, kad jo asmens duomenimis gali būti dalijamasi su trečiąja šalimi, kompetentinga teikti reintegracijos pagalbą, konkrečiam asmeniui pritaikytos nepiniginės reintegracijos pagalbos teikimo tikslais;

d. prieš perdavimą kompetentinga institucija ir, kai taikytina, FRONTEX įsitikino, kad perduodant duomenis nekyla pavojus, jog bus pažeistas negrąžinimo principas.

3. Valstybės narės ir FRONTEX, perduodančios asmens duomenis pagal 1 arba 2 dalį, užtikrina, kad toks perdavimas atitiktų atitinkamai Reglamento (ES) 2016/679 V skyrių ir Reglamento (ES) 2018/1725 V skyrių.

4. Kai perdavimas atliekamas pagal 1 arba 2 dalį, toks perdavimas dokumentuojamas ir, gavus prašymą, tie dokumentai pateikiami kompetentingai priežiūros institucijai, įsteigtai pagal Reglamento (ES) 2016/679 51 straipsnio 1 dalį ir Reglamento (ES) 2018/1725 52 straipsnio 1 dalį, įskaitant perdavimo datą bei laiką, informaciją apie gaunančiosios trečiosios valstybės kompetentingą instituciją, įrodymą, kad perdavimas atitinka 1 arba 2 dalyje nustatytas sąlygas, ir perduodamus asmens duomenis.

41 straipsnis

Trečiųjų valstybių piliečių sveikatos duomenų perdavimas trečiosioms valstybėms grąžinimo operacijos vykdymo ir reintegracijos tikslais

1. Duomenis, susijusius su medicinos pagalba, kuri turi būti teikiama trečiųjų valstybių piliečiams grąžinimo operacijos metu, kompetentinga institucija ir, kai taikytina, FRONTEX konkrečiais atvejais gali tvarkyti ir perduoti trečiosios valstybės kompetentingai institucijai, jei tenkinamos šios sąlygos:

a. perduoti duomenis yra būtina grąžinimo operacijos vykdymo tikslais;

b. trečiosios valstybės pilietis, kurio asmens duomenys perduodami, informuotas, kad jo asmens duomenimis gali būti dalijamasi su trečiosios valstybės valdžios institucijomis grąžinimo operacijos vykdymo tikslais;

c. prieš perdavimą kompetentinga institucija ir, kai taikytina, FRONTEX įsitikino, kad perduodant duomenis nekyla pavojus, jog bus pažeistas negrąžinimo principas.

2. Duomenis, susijusius su trečiųjų valstybių piliečių sveikata, kompetentinga institucija ir taikytina, FRONTEX konkrečiais atvejais gali tvarkyti ir perduoti trečiajai šaliai, kompetentingai teikti reintegracijos pagalbą, jei tenkinamos šios sąlygos:

a. perduoti duomenis yra būtina siekiant teikti 46 straipsnyje nurodytą reintegracijos pagalbą, pritaikytą prie trečiosios valstybės piliečio medicininių poreikių;

b. trečiosios valstybės pilietis, kurio asmens duomenys perduodami, informuotas, kad jo asmens duomenimis gali būti dalijamasi su trečiąja šalimi, kompetentinga teikti reintegracijos pagalbą, kad tokia pagalba būtų pritaikyta prie jo medicininių poreikių, ir sutiko su tokiu perdavimu.

3. Valstybės narės ir FRONTEX, perduodančios asmens duomenis pagal 1arba 2 dalį, užtikrina, kad toks perdavimas atitiktų atitinkamai Reglamento (ES) 2016/679 V skyrių ir Reglamento (ES) 2018/1725 V skyrių.

4. Kai perdavimas atliekamas pagal 1 arba 2 dalį, toks perdavimas dokumentuojamas ir, gavus prašymą, tie dokumentai pateikiami kompetentingai priežiūros institucijai, įsteigtai pagal Reglamento (ES) 2016/679 51 straipsnio 1 dalį ir Reglamento (ES) 2018/1725 52 straipsnio 1 dalį, įskaitant perdavimo datą bei laiką, informaciją apie gaunančiosios trečiosios valstybės kompetentingą instituciją, įrodymą, kad perdavimas atitinka 1 arba 2 dalyje nustatytas sąlygas, ir perduodamus asmens duomenis.

VIII skyrius
BENDRA GRĄŽINIMO SISTEMA

42 straipsnis
Bendros grąžinimo sistemos sudedamosios dalys

1. Bendrą grąžinimo sistemą pagal šį reglamentą sudaro:

   a. bendra trečiųjų valstybių piliečių, neturinčių teisės būti Sąjungoje, grąžinimo procedūra, įskaitant bendrą readmisijos procedūrą, kuri yra neatsiejama jos dalis;

   b. sprendimų grąžinti pripažinimo ir vykdymo užtikrinimo valstybėse narėse sistema;

   c. šiam reglamentui įgyvendinti būtini ištekliai ir pakankamas kompetentingų darbuotojų skaičius valstybėse narėse, be kita ko, sulaikymo tikslais;

   d. skaitmeninės sistemos, skirtos trečiųjų valstybių piliečių grąžinimui, readmisijai ir reintegracijai valdyti;

   e. valstybių narių bendradarbiavimas;

   f. Sąjungos įstaigos, tarnybos ir agentūros, teikiančios paramą pagal 43 straipsnio 4 dalį savo atitinkamose kompetencijos srityse.

2. Sąjunga ir valstybės narės nustato bendrus prioritetus grąžinimo, readmisijos ir reintegracijos srityje ir užtikrina būtinus tolesnius veiksmus, atsižvelgdamos į Europos prieglobsčio ir migracijos valdymo strategiją, priimtą pagal Reglamento (ES) 2024/1351 8 straipsnį, grąžinimo pasienio procedūros įgyvendinimą pagal Reglamentą (ES) 2024/1351, trečiųjų valstybių bendradarbiavimo su valstybėmis narėmis readmisijos srityje lygio vertinimą pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) 810/2009[53] 25a straipsnį ir Sąjungos readmisijos priemones bei visus kitus Sąjungos dokumentus, susijusius su bendradarbiavimu readmisijos srityje.

3. Sąjunga ir valstybės narės užtikrina lojalų kompetentingų institucijų ir Sąjungos bei valstybių narių bendradarbiavimą ir glaudų jų veiksmų koordinavimą, taip pat vidaus ir išorės sudedamųjų dalių sinergiją, atsižvelgdamos į jų bendrą interesą užtikrinti veiksmingą Sąjungos prieglobsčio ir migracijos valdymo politikos veikimą.

[53] 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 810/2009, nustatantis Bendrijos vizų kodeksą (Vizų kodeksas), (OL L 243, 2009 9 15, p. 1, ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32009R0810).

43 straipsnis

Kompetentingos institucijos ir ištekliai

1. Kiekviena valstybė narė pagal nacionalinę teisę paskiria kompetentingas institucijas, atsakingas už šiame reglamente nustatytų pareigų vykdymą.
2. Kiekviena valstybė narė skiria reikiamus išteklius kompetentingoms institucijoms, įskaitant tinkamai parengtus darbuotojus, kurie buvo supažindinti su šiame reglamente nustatytų pareigų vykdymu.
3. Valstybės narės užtikrina pakankamą sulaikymo pajėgumų lygį, atsižvelgdamos į faktinius poreikius ir per ateinančius 12 mėnesių numatomą grąžinamų asmenų skaičių, visų pirma gerai parengtų sistemų ir nenumatytų atvejų planavimo pagal Reglamento (ES) 2024/1351 7 straipsnį tikslais.
4. Valstybėms narėms gali padėti kitos valstybės narės kompetentingos institucijos pagal 44 straipsnį ir atitinkami Sąjungos agentūrų darbuotojai, be kita ko, pagal 45 straipsnį.

44 straipsnis

Valstybių narių bendradarbiavimas

1. Pagal 43 straipsnį paskirtų kompetentingų institucijų bendradarbiavimas ir pagalba viena kitai vykdomi siekiant:
   a. leisti vykti tranzitu per jų teritoriją siekiant padėti įvykdyti kitos valstybės narės sprendimą grąžinti arba gauti kelionės dokumentus;
   b. teikti logistinę, finansinę ar kitokią materialinę ar nepiniginę pagalbą;
   c. vesti arba remti politinį dialogą ir keitimąsi informacija su trečiųjų valstybių valdžios institucijomis siekiant palengvinti readmisiją;
   d. susisiekti su trečiųjų valstybių kompetentingomis institucijomis, siekiant patikrinti trečiųjų valstybių piliečių tapatybę ir gauti galiojantį kelionės dokumentą;
   e. prašančiosios valstybės narės vardu organizuoti praktinę grąžinimo vykdymo užtikrinimo tvarką;
   f. padėti vykdyti 8 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytą perdavimą;
   g. padėti trečiosios valstybės piliečiui išvykti į valstybę narę, kurioje jis turi teisę būti pagal 8 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą.

45 straipsnis

FRONTEX parama

1. Valstybės narės gali prašyti, kad jų kompetentingoms institucijoms padėtų FRONTEX siunčiami arba remiami ekspertai, įskaitant grąžinimo ryšių palaikymo pareigūnus ir kitus ryšių palaikymo pareigūnus, pagal Reglamentą (ES) 2019/1896.
2. Valstybės narės teikia FRONTEX atitinkamą informaciją apie planuojamus FRONTEX paramos poreikius, kad būtų galima tinkamai planuoti Agentūros paramą, laikantis Sąjungos prioritetų grąžinimo, readmisijos ir reintegracijos srityje, įgyvendinant grąžinimo pasienio procedūrą pagal Reglamentą (ES) 2024/1349, Europos prieglobsčio ir migracijos strategiją pagal Reglamento (ES) 2024/1351 8 straipsnį ir prioritetus, susijusius su reguliariu bendradarbiavimo readmisijos srityje vertinimu pagal Reglamento (EB) Nr. 810/2009 25a straipsnį.

46 straipsnis

Parama grąžinimui ir reintegracijai

1. Valstybės narės sukuria konsultavimo grąžinimo ir reintegracijos klausimais struktūras, kad trečiųjų valstybių piliečiams kuo ankstesniame grąžinimo proceso etape būtų teikiama informacija ir rekomendacijos dėl grąžinimo ir reintegracijos galimybių, įskaitant 3 dalyje nurodytas programas. Konsultavimas grąžinimo ir reintegracijos klausimais gali būti derinamas su kitomis konsultacijomis vykdant kitas migracijos procedūras valstybėje narėje.
2. Valstybės narės užtikrina, kad informacija apie grąžinimą ir reintegraciją taip pat būtų teikiama prieš priimant sprendimą grąžinti, visų pirma tais atvejais, kai taikomas Reglamento (ES) 2024/1348 37 straipsnis.
3. Valstybės narės sukuria nacionalines programas, skirtas grąžinimui ir reintegracijai remti, ir paprastai naudojasi Sąjungos teikiamomis programomis. Nacionalines programas ir Sąjungos teikiamą reintegracijos pagalbą sudaro trečiosios valstybės piliečiui teikiama logistinė, finansinė ir kita materialinė ar nepiniginė pagalba arba paskatos, įskaitant reintegracijos valstybėje, į kurią grąžinama, pagalbą.
4. Reintegracijos pagalba nėra individuali teisė ir nėra būtina readmisijos procedūros sąlyga.
5. Pagal grąžinimo ir reintegracijos programas teikiama pagalba priklauso nuo trečiosios valstybės piliečio bendradarbiavimo ir pareigų vykdymo lygio ir ilgainiui gali būti sumažinama. Nustatant grąžinimo ir reintegracijos pagalbos rūšį ir mastą, kai taikytina, atsižvelgiama į šiuos kriterijus:
   a. atitinkamo trečiosios valstybės piliečio bendradarbiavimą grąžinimo ir readmisijos procedūros metu, kaip numatyta 21 straipsnyje;
   b. ar trečiosios valstybės pilietis grįžta savanoriškai arba yra išsiunčiamas;
   c. ar trečiosios valstybės pilietis yra trečiosios valstybės, įtrauktos į Reglamento (ES) 2018/1806 II priedo sąrašą, pilietis;
   d. ar trečiosios valstybės pilietis buvo nuteistas už nusikalstamą veiką;
   e. ar trečiosios valstybės pilietis turi specialių poreikių dėl to, kad yra pažeidžiamas asmuo, nepilnametis, nelydimas nepilnametis ar šeimos narys.
6. Šiame straipsnyje nurodyta pagalba neteikiama trečiųjų valstybių piliečiams, kurie jau pasinaudojo kita ar tokia pačia valstybės narės arba Sąjungos teikiama parama. Sąjunga, valstybės narės ir FRONTEX užtikrina reintegracijos pagalbos nuoseklumą ir koordinavimą.

IX skyrius
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

47 straipsnis

Nepaprastoji padėtis

1. Tais atvejais, kai dėl išskirtinai didelio trečiųjų valstybių piliečių, kurie turi būti grąžinti, skaičiaus atsiranda nenumatyta didelė našta valstybės narės sulaikymo centrams arba jos administracinių ar teisminių institucijų darbuotojams, tokia valstybė narė, kol tęsiasi išskirtinė padėtis, gali nuspręsti, kad būtų numatyti ilgesni negu 33 straipsnio 3 dalyje nustatyti teisminės peržiūros laikotarpiai ir būtų imamasi skubių su sulaikymo sąlygomis

susijusių priemonių, kuriomis nukrypstama nuo 34 straipsnio 1 dalyje ir 35 straipsnio 2 dalyje nustatytų sąlygų.

2. Jei atitinkama valstybė narė imasi tokių išskirtinių priemonių, ji nedelsdama apie tai informuoja Komisiją. Ji taip pat informuoja Komisiją, kai tik nebelieka priežasčių taikyti šias išskirtines priemones.

3. Šio straipsnio nuostatos nesuteikia galimybės valstybėms narėms nukrypti nuo jų bendros pareigos imtis visų būtinų bendro ar specialaus pobūdžio priemonių, kad būtų užtikrintas pagal šį reglamentą numatytas jų pareigų vykdymas.

48 straipsnis
Statistika

1. Nedarant poveikio Europos Parlamento ir Tarybos reglamentui (EB) Nr. 862/2007[54], valstybės narės kas ketvirtį teikia Komisijai (Eurostatui) šiuos duomenis:

   a. trečiųjų valstybių piliečių, kuriems taikomi kitos valstybės narės priimti pripažinti sprendimai grąžinti, skaičių;

   b. trečiųjų valstybių piliečių, kuriems taikomos sulaikymui alternatyvios priemonės, skaičių;

   c. trečiųjų valstybių piliečių, kuriems taikomas sulaikymas, skaičių.

2. Teikiami duomenys suskirstomi pagal amžių, lytį ir pilietybę. Duomenys turi būti susiję su vieno ketvirčio ataskaitiniu laikotarpiu. Valstybės narės pateikia Komisijai (Eurostatui) trijų kalendorinių mėnesių, sudarančių vieną ketvirtį, duomenis per du mėnesius nuo kiekvieno ketvirčio pabaigos. Pirmasis ataskaitinis laikotarpis yra [antrasis ketvirtis po šio reglamento taikymo pradžios].

3. Valstybės narės kas mėnesį pateikia FRONTEX šiuos duomenis ir su kiekviena trečiąja valstybe susijusius atitinkamus duomenų rinkinius:

   a. pateiktų readmisijos prašymų skaičių;

   b. prašymų patvirtinti pilietybę skaičių ir teigiamų bei neigiamų atsakymų į prašymus patvirtinti pilietybę skaičių;

   c. prašymų išduoti kelionės dokumentus skaičių, trečiųjų valstybių valdžios institucijų išduotų kelionės dokumentų skaičių ir neigiamų atsakymų į prašymą išduoti kelionės dokumentus skaičių;

   d. reintegracijos pagalbos gavėjų skaičių pagal trečiąsias valstybes.

   FRONTEX suteikia Komisijai prieigą prie šioje dalyje nurodytų duomenų.

4. 1 ir 3 dalyse nurodyti duomenys, suskirstyti pagal valstybes nares, gali būti perduodami trečiosioms valstybėms readmisijos principo įgyvendinimo ir laikymosi stebėsenos tikslais, be kita ko, taikant Sąjungos readmisijos priemones.

---

54 2007 m. liepos 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 862/2007 dėl Bendrijos migracijos statistikos ir tarptautinės apsaugos statistikos ir panaikinantis Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 311/76 dėl statistinių duomenų rinkimo apie darbuotojus užsieniečius (OL L 199, 2007 7 31, p. 23, ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32007R0862).

49 straipsnis
Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis. Kai komitetas nuomonės nepateikia, Komisija įgyvendinimo akto projekto nepriima ir yra taikoma Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnio 4 dalies trečia pastraipa.

50 straipsnis
Ataskaitų teikimas

1. Ne vėliau kaip [data], o vėliau kas penkerius metus Komisija teikia atskaitas Europos Parlamentui ir Tarybai dėl šio reglamento taikymo valstybėse narėse ir, kai tinkama, pasiūlo pakeitimų.
2. Valstybės narės Komisijos prašymu jai pateikia ataskaitai parengti reikalingą informaciją ne vėliau nei likus devyniems mėnesiams iki termino pabaigos.

51 straipsnis
Panaikinimas

1. Valstybių narių, kurioms šis reglamentas yra privalomas, atžvilgiu Direktyva 2008/115/EB panaikinama. Direktyva 2001/40/EB ir Tarybos sprendimas 2004/191/EB panaikinami nuo 9 straipsnio 2 dalyje nurodyto įgyvendinimo sprendimo paskelbimo valstybėse narėse, kurioms šis reglamentas yra privalomas.
2. Nuorodos į panaikintas direktyvas laikomos nuorodomis į šį reglamentą ir skaitomos pagal priede pateiktą atitikties lentelę.

52 straipsnis
Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Strasbūre

Europos Parlamento vardu	*Tarybos vardu*
Pirmininkas / Pirmininkė	*Pirmininkas / Pirmininkė*

TEISĖS AKTO PASIŪLYMO TEISINIO BEI FINANSINIO POVEIKIO IR SKAITMENINIŲ ASPEKTŲ PAŽYMA

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA 3
1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas 3
1.2. Atitinkama politikos sritis (-ys) 3
1.3. Tikslas (-ai) 3
1.3.1. Bendrasis tikslas (-ai) 3
1.3.2. Konkretus tikslas (-ai) 3
1.3.3. Numatomas rezultatas (-ai) ir poveikis 3
1.3.4. Veiklos rezultatų rodikliai 3
1.4. Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su: 4
1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas 4
1.5.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradžios tvarkaraštį 4
1.5.2. ES dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame skirsnyje „ES dalyvavimo pridėtinė vertė“ – ES veiksmais užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmais. 4
1.5.3. Panašios patirties išvados 4
1.5.4. Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis 5
1.5.5. Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant perskirstymo mastą 5
1.6. Pasiūlymo (iniciatyvos) ir jo (jos) finansinio poveikio trukmė 6
1.7. Planuojamas biudžeto vykdymo metodas (-ai) 6
2. VALDYMO PRIEMONĖS 8
2.1. Stebėsenos ir atskaitomybės taisyklės 8
2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os) 8
2.2.1. Biudžeto vykdymo metodo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ų), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas 8
2.2.2. Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą vidaus kontrolės sistemą (-as) 8
2.2.3. Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės išlaidų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą) 8
2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės 9
3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS 10
3.1. Atitinkama daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės) 10
3.2. Numatomas pasiūlymo finansinis poveikis asignavimams 12

3.2.1. Numatomo poveikio veiklos asignavimams santrauka 12
3.2.1.1. Patvirtinto biudžeto asignavimai 12
3.2.1.2. Išorės asignuotųjų pajamų asignavimai 17
3.2.2. Numatomas veiklos asignavimais finansuojamas atliktas darbas 22
3.2.3. Numatomo poveikio administraciniams asignavimams santrauka 24
3.2.3.1. Patvirtinto biudžeto asignavimai 24
3.2.3.2. Išorės asignuotųjų pajamų asignavimai 24
3.2.3.3. Iš viso asignavimų 24
3.2.4. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai 25
3.2.4.1. Finansuojami iš patvirtinto biudžeto 25
3.2.4.2. Finansuojami išorės asignuotosiomis pajamomis 26
3.2.4.3. Visi žmogiškųjų išteklių poreikiai 26
3.2.5. Numatomo poveikio su skaitmeninėmis technologijomis susijusioms investicijoms apžvalga 28
3.2.6. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa 28
3.2.7. Trečiųjų šalių įnašai 28
3.3. Numatomas poveikis pajamoms 29
4. SKAITMENINIAI ASPEKTAI 29
4.1. Skaitmeninės svarbos reikalavimai 30
4.2. Duomenys 30
4.3. Skaitmeniniai sprendimai 31
4.4. Sąveikumo vertinimas 31
4.5. Skaitmeninio įgyvendinimo rėmimo priemonės 32

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO, kuriuo nustatoma bendra neteisėtai Europos Sąjungoje esančių trečiųjų valstybių piliečių grąžinimo sistema.

1.2. Atitinkama politikos sritis (-ys)

Migracija

1.3. Tikslas (-ai)

1.3.1. Bendrasis tikslas (-ai)

Bendrasis šio pasiūlymo tikslas – padidinti grąžinimo proceso veiksmingumą, valstybėms narėms nustatant aiškias, šiuolaikiškas, supaprastintas ir bendras veiksmingo grąžinimo valdymo taisykles, ir padaryti procesą aiškesnį tiek kompetentingoms institucijoms, tiek atitinkamam trečiosios valstybės piliečiui.

1.3.2. Konkretus tikslas (-ai)

1 konkretus tikslas

Sukurti vienodesnį požiūrį į valstybių narių grąžinimo taisykles, atsisakyti skirtingos praktikos sukuriant bendrą ES grąžinimo sistemą ir išvengti, kad trečiųjų valstybių piliečiai galėtų apeiti grąžinimo taisykles.

2 konkretus tikslas

Supaprastinti grąžinimo procedūrą, užtikrinti, kad grąžinimo taisyklės būtų taikomos lengvai ir veiksmingai, kartu didinant aiškumą, be kita ko, dėl procedūrinių garantijų.

3 konkretus tikslas

Skatinti atitinkamų trečiųjų valstybių piliečių bendradarbiavimą derinant pareigas, paskatas bendradarbiauti ir pasekmes nebendradarbiavimo atveju.

1.3.3. Numatomas rezultatas (-ai) ir poveikis

Nurodyti poveikį, kurį pasiūlymas (iniciatyva) turėtų padaryti tiksliniams gavėjams (tikslinėms grupėms).

Patobulinta teisinė struktūra, skirta grąžinimo procesams paspartinti ir racionalizuoti, kartu apsaugant pagrindines teises. Pasiūlymu siekiama padidinti procedūrinį veiksmingumą nustatant bendras taisykles ir supaprastinti procedūras, taip pat palengvinti kitų valstybių narių priimtų sprendimų grąžinti pripažinimą ir vykdymo užtikrinimą, skatinant didesnį įgyvendinimo nuoseklumą ir aiškumą. Tikimasi, kad grąžinimo procesas paspartės, o galutinis rezultatas bus didesnis grąžinamų asmenų skaičius.

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS, kuriuo nustatoma bendra neteisėtai Europos Sąjungoje esančių trečiųjų valstybių piliečių grąžinimo sistema, atitinka politinius raginimus laikytis naujo požiūrio į grąžinimo valdymą ES.

Juo bus užtikrinta, kad visose valstybėse narėse būtų nuosekliai įgyvendinamos nuostatos dėl pagrindinių naujovių, pavyzdžiui, pareigos bendradarbiauti, pasislėpimo pavojaus vertinimo, sulaikymo ir sulaikymo alternatyvų. Nors

trumpuoju laikotarpiu tam reikės pritaikyti kai kurių valstybių narių praktiką, tikimasi, kad ilgainiui gerokai padidės veiksmingumas, nes taisyklės bus aiškesnės.

Iniciatyvoje numatoma, kad pagrindiniai valstybių narių sprendimų grąžinti elementai turi būti įtraukti į bendrą formą, vadinamą „Europos grąžinimo orderiu“, kad būtų remiamas sprendimų grąžinti pripažinimas ir siunčiamas aiškus signalas trečiųjų valstybių piliečiams bei padedama spręsti antrinio judėjimo problemą.

Trečiųjų valstybių piliečiams nustatytos pareigos bus nuoseklios visose valstybėse narėse, o tai padės pašalinti kai kuriuos dabartinės sistemos iškraipymus, kai trečiųjų valstybių piliečiai išnaudoja valstybių narių skirtumus. Tikimasi, kad reglamentas bus labiau suderintos grąžinimo sistemos ES lygmeniu pagrindas, tiesiogiai taikomas ir skirtas valstybėms narėms, Sąjungai, agentūroms ir trečiųjų valstybių piliečiams. Pasiūlymu bus sudarytos palankesnės sąlygos darniau ir strategiškiau naudotis FRONTEX parama grąžinimo srityje, pavyzdžiui, vykdant bendras grąžinimo operacijas. Šia iniciatyva nustatomas bendras procedūrinis požiūris į readmisijos prašymų teikimą ir didinamas požiūrio į trečiųjų valstybių readmisiją skaidrumas ir koordinavimas. Pasiūlyme numatoma galimybė naudoti standartinę readmisijos prašymo formą, kurioje nurodomas readmisijos prašymo formatas ir esminiai elementai, visų pirma prašymas patvirtinti pilietybę ir prašymas išduoti kelionės dokumentus. Taip bus skatinamas nuoseklus požiūris į trečiųjų valstybių valdžios institucijų bendradarbiavimą, taip prisidedant prie palankesnių sąlygų duomenų rinkimui sudarymo ir jo kokybės gerinimo, suteikiant geresnių įrodymų sprendimų priėmimui. Reglamentu siekiama padėti įgyvendinti Paktą. Taip bus pasiekta dvejopo tikslo: nustatyti bendras ES grąžinimo taisykles ir valstybėms narėms suteikti tam tikrą lankstumą. Tai leis prisitaikyti prie nacionalinių realijų ir nacionalinių migracijos valdymo aplinkybių, visų pirma kiek tai susiję su pareiga bendradarbiauti, nebendradarbiavimo pasekmėmis, sulaikymui alternatyvių priemonių pasirinkimu ir sąlygomis, taip pat procedūriniais proceso aspektais, įskaitant apskundimą.

Šiuo pasiūlymu visapusiškai gerbiamas žmogaus orumas, teisė į gyvybę, kankinimo ir nežmoniško ar žeminančio elgesio arba baudimo uždraudimas, teisė į laisvę ir saugumą, teisė į asmens duomenų apsaugą, taip pat apsaugą išsiuntimo atveju, visų pirma negrąžinimo principas ir apsauga nuo kolektyvinio išsiuntimo, nediskriminavimas ir teisė į veiksmingą teisinę gynybą.

Teisė į laisvę ir judėjimo laisvė yra apsaugomos, nes sulaikymas pateisinamas tik konkrečiais reglamente aiškiai apibrėžtais pagrindais. Reglamente taip pat apibrėžiamas sulaikymo alternatyvų naudojimas, turint omenyje, kad sulaikymo alternatyvos yra mažiau invazinės nei sulaikymas, tačiau vis dėlto apima laisvės apribojimus.

Šiame reglamente numatyta, kad grąžinimo procese tinkamai atsižvelgiama į pažeidžiamų asmenų, įskaitant nepilnamečius, poreikius. Reglamentu užtikrinama, kad taikant šį reglamentą pirmiausia būtų atsižvelgiama į vaiko interesus. Grąžinimo procese nepilnamečiams taikomos specialios taisyklės, visų pirma susijusios su sulaikymo sąlygomis. Be to, šiuo reglamentu į grąžinimo procedūrą taip pat įtrauktos kai kurios pagrindinės naujų Pakto teisės aktų naujovės, visų pirma susijusios su nepilnamečių amžiaus įvertinimu ir atstovo, kuris teiktų pagalbą nelydimam nepilnamečiui, paskyrimo praktika.

1.3.4. Veiklos rezultatų rodikliai

Nurodyti pažangos ir laimėjimų stebėsenos rodiklius.

Ne vėliau kaip [data], o vėliau kas penkerius metus Komisija teikia atskaitas Europos Parlamentui ir Tarybai dėl šio reglamento taikymo valstybėse narėse.

Remiantis toliau nurodytais pagrindiniais rodikliais bus galima stebėti, kaip įgyvendinami konkretūs tikslai ir kokie yra jų rezultatai.

1 konkretus tikslas. Sukurti vienodesnį požiūrį į valstybių narių grąžinimo taisykles, įveikti skirtingą praktiką bei aiškinimo poreikį sukuriant bendrą ES grąžinimo sistemą ir išvengti trečiųjų valstybių piliečiai galėtų apeiti grąžinimo

- trečiųjų valstybių piliečių, kuriems taikomi kitos valstybės narės priimti pripažinti sprendimai grąžinti, skaičius;

- metinė bendrų grąžinimo operacijų dalis, palyginti su visomis grąžinimo operacijomis, vykdomomis surengiant užsakomuosius skrydžius padedant FRONTEX.

2 konkretus tikslas. Supaprastinti grąžinimo procedūrą, užtikrinti, kad grąžinimo taisyklės būtų taikomos lengvai ir veiksmingai, kartu atnaujinant ir patobulinant sąvokų apibrėžtis ir didinant aiškumą, be kita ko, dėl procedūrinių garantijų.

- statistiniai duomenys apie padidėjusius grąžinimo rodiklius.

3 konkretus tikslas. Skatinti atitinkamų trečiųjų valstybių piliečių bendradarbiavimą derinant pareigas, paskatas bendradarbiauti ir pasekmes nebendradarbiavimo atveju.

- metiniai duomenys apie veiksmingą grąžinimą (suskirstyti pagal priverstinį grąžinimą ir savanorišką grįžimą);

- trečiųjų valstybių piliečių, kuriems taikomos sulaikymui alternatyvios priemonės, skaičius;

- trečiųjų valstybių piliečių, kuriems taikomas sulaikymas, skaičius.

1.4. Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su:

☒ nauju veiksmu

☐ nauju veiksmu, kai bus įgyvendintas bandomasis projektas ir (arba) atlikti parengiamieji veiksmai[55]

☐ esamo veiksmo galiojimo pratęsimu

☐ vieno ar daugiau veiksmų sujungimu arba nukreipimu į kitą (naują) veiksmą

1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas

1.5.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradžios tvarkaraštį

Teisėkūros institucijoms priėmus pasiūlymą (galimas tikslinis terminas – 2026 m.), teisėkūros iniciatyvai įgyvendinti reikalingos ES ir nacionalinio lygmenų techninės ir procedūrinės priemonės, kurios turėtų būti pradėtos taikyti įsigaliojus teisės aktui.

Reglamentui įgyvendinti per 3–6 mėnesius nuo reglamento taikymo pradžios dienos reikės priimti du įgyvendinimo aktus: vieną, kuriuo nustatoma bendra Europos

[55] Kaip nurodyta Finansinio reglamento 58 straipsnio 2 dalies a arba b punkte.

grąžinimo orderio forma, ir kitą, kuriuo nustatoma standartinė forma, naudotina teikiant readmisijos prašymus.

Valstybės narės teikia FRONTEX būtiną informaciją apie planuojamus paramos poreikius, siekiant užtikrinti, kad FRONTEX galėtų strategiškai planuoti savo paramą.

Atitinkami FRONTEX ištekliai, visų pirma žmogiškieji ir finansiniai ištekliai, ilgainiui turėtų būti didinami, atsižvelgiant į įgaliojimų stiprinimą ir didėjantį paramos grąžinimui poreikį. Pradėjus taikyti šią iniciatyvą, vykdoma veikla bus plėtojama laipsniškai, atsižvelgiant į numatomą laipsnišką FRONTEX paslaugų bei vykdomos veiklos paklausos didėjimą, taip pat į laiką, kurio reikia naujiems ištekliams panaudoti.

1.5.2. *ES dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame skirsnyje „ES dalyvavimo pridėtinė vertė“ – ES veiksmais užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmais.*

Priežastys imtis ES lygmens veiksmų (*ex ante*)

Saugus ir orus trečiųjų valstybių piliečių, neturinčių teisės pasilikti, grąžinimas yra esminis ES visapusiško požiūrio į prieglobstį ir migraciją elementas. Veiksmingas grąžinimas yra labai svarbus siekiant išsaugoti migracijos ir prieglobsčio politikos patikimumą. ES lygmeniu grąžinimo politika reglamentuojama Direktyva 2008/115/EB[56] (toliau – Grąžinimo direktyva). Šiuo metu grąžinimo veiksmingumui ir efektyvumui kenkia keletas iššūkių, pradedant neveiksmingomis nacionalinio lygmens procedūromis ir baigiant nepakankamu trečiųjų valstybių bendradarbiavimu priimant savo piliečius atgal. Nepaisant didelių pastangų politiniu ir praktiniu lygmenimis, šiuo metu grąžinimas gerokai atsilieka nuo patenkinamo įgyvendinimo lygio: tik apie 20 % trečiųjų valstybių piliečių, kuriems nurodyta išvykti iš Sąjungos, iš tikrųjų išvyksta.

Šiuo reglamentu siekiama visoms valstybėms narėms nustatyti sklandžias ir veiksmingas procedūras ir išvengti trečiųjų valstybių piliečių judėjimo iš vienos valstybės narės į kitą siekiant sutrukdyti grąžinimo procesui.

Naujoms procedūroms būtų taikomos tos pačios taisyklės, neatsižvelgiant į tai, kuri valstybė narė jas taiko, kad būtų užtikrintas jų veiksmingumas, taip pat jų aiškumas ir teisinis užtikrintumas asmenims.

Valstybės narės atskirai negali nustatyti bendrų taisyklių, kuriomis būtų mažinamos neteisėto judėjimo tarp jų paskatos. Todėl valstybės narės negali pakankamai įgyvendinti šio pasiūlymo tikslų – dėl šio reglamento apimties ir poveikio juos galima geriau pasiekti Sąjungos lygmeniu. Todėl, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje įtvirtinto subsidiarumo principo, Sąjunga turi imtis veiksmų ir gali patvirtinti priemones.

Numatoma sukurti ES pridėtinė vertė (*ex post*)

[56] Direktyva 2008/115/EB dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse.

Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO, kuriuo nustatoma bendra neteisėtai Europos Sąjungoje esančių trečiųjų valstybių piliečių grąžinimo sistema, atitiks politinius raginimus laikytis naujo požiūrio į grąžinimo valdymą ES.

Jame pristatoma atnaujinta teisinė sistema, kuria atnaujinami 2008 m. priimti grąžinimo teisės aktai, jie suderinami su pokyčiais migracijos srityje, įskaitant Migracijos ir prieglobsčio paktą, ir pritaikomi prie šiandienos poreikių ir iššūkių. Juo siekiama supaprastinti grąžinimo procesą ir padidinti jo veiksmingumą, kartu užtikrinant visapusišką pagrindinių teisių laikymąsi, taip sustiprinant ES įsipareigojimą vykdyti subalansuotą ir patikimą migracijos politiką. Pasiūlymu siekiama valstybėms narėms suteikti reikiamų priemonių, kad būtų užtikrintas veiksmingas trečiųjų valstybių piliečių, neturinčių teisėtos teisės pasilikti Sąjungoje, grąžinimas, visapusiškai išnaudojant ES lygmens bendradarbiavimo galimybes. Taip pat būtų suderintos būtiniausios paveiktų trečiųjų valstybių piliečių teisių apsaugos priemonės, taip skatinant didesnį tarpusavio pasitikėjimą valstybių narių grąžinimo sistemomis. Grąžinamų asmenų pagrindinės teisės užtikrinamos taikant aiškias procedūrines garantijas, užtikrinant, kad sprendimai grąžinti būtų tikrinami, įskaitant apskundimo teisę ir negrąžinimo principo laikymąsi, deramą dėmesį skiriant pažeidžiamiems asmenims ir vaiko interesams. Tikimasi, kad priėmus pasiūlymą grąžinimo procesas paspartės, o galutinis rezultatas bus didesnis grąžinamų asmenų skaičius.

1.5.3. Panašios patirties išvados

Nuo tada, kai 2008 m. buvo priimta Grąžinimo direktyva, laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė ir Sąjungos migracijos politika buvo iš esmės reformuotos – nuo minimaliųjų standartų nustatymo pereinama prie didesnio nuoseklumo ir veiklos praktikos visoje ES. Reaguojant į tai, 2018 m. pasiūlymu peržiūrėti Grąžinimo direktyvą[57] siekta atnaujinti teisinę sistemą ir padidinti veiksmingumą. Tačiau, nors 2019 m. Taryba pasiekė dalinį bendrą požiūrį[58], vidinės diskusijos Europos Parlamente nepadėjo susitarti dėl pozicijos[59], o derybos didžiąją dalį paskutinės Komisijos kadencijos buvo sustabdytos.

2020 m. rugsėjo mėn. Komisija pateikė pasiūlymą dėl Migracijos ir prieglobsčio pakto[60]. Vienas iš pagrindinių Pakto tikslų – sukurti bendrą ES grąžinimo sistemą, kuri užtikrintų veiksmingą grąžinimą visapusiškai gerbiant pagrindines teises. 2024 m. gegužės 14 d. priimtas teisės aktas dėl Pakto. Vienas iš pagrindinių Pakto

57 Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl bendrų neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse (nauja redakcija), COM(2018) 634 *final*.

58 Europos Sąjungos Taryba (2019), Migracijos politika. Taryba pritarė dalinei derybinei pozicijai dėl Grąžinimo direktyvos, Europos Sąjungos Taryba, Briuselis, https://www.consilium.europa.eu/en/press/2019/06/07/migration-policy-council-agrees-partial-negotiating-position-on-return-directive.

59 Europos Parlamentas, pasiūlymas dėl Grąžinimo direktyvos išdėstymo nauja redakcija, Teisėkūros darbo tvarkaraštis, Europos Parlamentas, Briuselis, https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-a-new-era-for-european-defence-and-security/file-proposal-for-a-recast-of-the-return-directive.

60 Europos Komisija (2020), Migracijos ir prieglobsčio paktas, Europos Komisija, Briuselis, https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum_lt.

tikslų – sukurti bendrą ES grąžinimo sistemą, kuri užtikrintų veiksmingą grąžinimą visapusiškai gerbiant pagrindines teises.

1.5.4. Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis

2024 m. spalio mėn. Europos Vadovų Taryba paragino Komisiją skubiai pateikti naują pasiūlymą dėl grąžinimo.

2024–2029 m. pirmininkės U. von der Leyen politinėse gairėse paskelbta, kad bus pateiktas naujas pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl grąžinimo.

Pasiūlyme atsižvelgiama į Migracijos ir prieglobsčio paktą, kuriame pripažįstama, kad grąžinimas yra esminė visapusiško požiūrio į migraciją dalis.

ES ir valstybių narių lygmeniu reikalingos investicijos dera su 2021–2027 m. daugiamete finansine programa. ES ir valstybių narių lygmenimis reikalingos investicijos yra tinkamos finansuoti iš Prieglobsčio ir migracijos fondo (PMIF) 2021–2027 m. daugiametės finansinės programos (DFP) laikotarpiu. Finansavimas po 2027 m. bus svarstomas derantis dėl kitos DFP.

1.5.5. Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant perskirstymo mastą

Pagal dabartinę DFP valstybių narių lygmeniu reikalingos investicijos gali būti įvykdytos perskirstant esamą PMIF programą. Išlaidos po 2027 m. yra orientacinės ir nedaro išankstinio poveikio biudžetui, kuris šiai iniciatyvai bus skiriamas pagal būsimą DFP. Tačiau pasiūlymu taip pat bus kuriama sinergija su Sąjungos agentūrų veikla, visų pirma su Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra. Pastaraisiais metais pastebima eksponentinio valstybių narių poreikio, susijusio su FRONTEX pagalba grąžinimo srityje, augimo tendencija, dėl kurios kasmet didinamas biudžetas, viršijant iš pradžių numatytą lygį. Kadangi pasiūlymu bus gerokai padidintas FRONTEX veiklos grąžinimo srityje lygis, pasiūlymas turi būti paremtas finansinių ir žmogiškųjų išteklių pastiprinimu. Asignavimai, kurių reikia šiam padidinimui finansuoti, nebuvo planuojami skiriant FRONTEX asignavimus pagal DFP, nes tai naujas pasiūlymas, kurio sumos pasiūlymo pateikimo metu nebuvo žinomos. Siūloma prireikus 2025, 2026 ir 2027 m. padidinti FRONTEX grąžinimo biudžetą, atliekant vidinį FRONTEX biudžeto išteklių paskirstymą, atsižvelgiantį į faktinį panaudojimą. Finansavimas po 2027 m. bus svarstomas derantis dėl kitos DFP.

1.6 Pasiūlymo (iniciatyvos) ir jo (jos) finansinio poveikio trukmė

☐ **trukmė ribota**

– ☐ galioja nuo MMMM [MM DD] iki MMMM [MM DD],

– ☐ įsipareigojimų asignavimų finansinis poveikis nuo MMMM iki MMMM, o mokėjimų asignavimų – nuo MMMM iki MMMM;

☒ **trukmė neribota**

– įgyvendinimo pradinis laikotarpis – nuo MMMM iki MMMM,

– vėliau – visuotinis taikymas.

1.7. Planuojamas biudžeto vykdymo metodas (-ai)[61]

☒ **Tiesioginis valdymas**, vykdomas Komisijos

– ☐ padalinių, įskaitant Sąjungos delegacijų darbuotojus;

– ☐ vykdomųjų įstaigų

☒ **Pasidalijamasis valdymas** kartu su valstybėmis narėmis

☒ **Netiesioginis valdymas**, biudžeto įgyvendinimo užduotis pavedant:

– ☐ trečiosioms valstybėms arba jų paskirtoms įstaigoms;

– ☐ tarptautinėms organizacijoms ir jų agentūroms (nurodyti);

– ☐ Europos investicijų bankui ir Europos investicijų fondui;

– ☒ įstaigoms, nurodytoms Finansinio reglamento 70 ir 71 straipsniuose;

– ☐ viešosios teisės reglamentuojamoms įstaigoms;

– ☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja privatinė teisė ir kurioms pavesta teikti viešąsias paslaugas, tiek, kiek joms užtikrinamos pakankamos finansinės garantijos;

– ☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja valstybės narės privatinė teisė, kurioms pavesta įgyvendinti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę ir kurioms užtikrinamos pakankamos finansinės garantijos;

– ☐ atitinkamame pagrindiniame akte nurodytoms įstaigoms ar asmenims, kuriems pavesta vykdyti konkrečius veiksmus bendros užsienio ir saugumo politikos srityje pagal Europos Sąjungos sutarties V antraštinę dalį;

– ☐ valstybėje narėje įsteigtoms įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja valstybės narės privatinė teisė arba Sąjungos teisė ir kurioms pagal konkrečių sektorių taisykles gali būti patikėtas Sąjungos lėšų arba biudžeto garantijų įgyvendinimas tiek, kiek tokias įstaigas kontroliuoja viešosios teisės reglamentuojamos įstaigos arba įstaigos, kurių veiklą reglamentuoja privatinė teisė ir kurioms pavesta teikti viešąsias paslaugas, ir joms kontrolės įstaigos suteikia tinkamas finansines garantijas solidariosios atsakomybės forma arba lygiavertes finansines garantijas, kurios kiekvienam veiksmui gali būti apribotos iki didžiausios Sąjungos paramos sumos.

[61] Informacija apie biudžeto valdymo būdus ir nuorodos į Finansinį reglamentą pateikiamos svetainėje „BudgWeb“ https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx.

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Stebėsenos ir atskaitomybės taisyklės

Specify frequency and conditions.

Reglamento įgyvendinimas ir veikimas bus periodiškai peržiūrimi ir vertinami teikiant ataskaitas.

Remdamasi iš struktūrinių procesų surinktais statistiniais duomenimis bei informacija ir šiame reglamente numatytais skaidrumo mechanizmais, Komisija turėtų atlikti šio reglamento vertinimą per penkerius metus nuo jo įsigaliojimo dienos, o po to – kas penkerius metus. Komisija praneš apie vertinimo rezultatus Europos Parlamentui ir Tarybai.

Pagal tiesioginį ir netiesioginį valdymą vykdomas finansavimas bus įgyvendinamas taikant PMIF teminę priemonę, kuriai taip pat taikomas PMF bendras stebėsenos ir vertinimo mechanizmas. Siekiant iš susitarimų dėl dotacijų ir įnašų naudos gavėjų gauti rodiklius tokiu pačiu tempu, kaip ir pasidalijamojo valdymo atveju, bus nustatyti supaprastinti šablonai ir taisyklės, kad būtų užtikrintas palyginamų duomenų pateikimas. Tais atvejais, kai Sąjungos įnašas bus teikiamas taikant pasidalijamąjį valdymą, taikomos šios taisyklės: valstybių narių pagal pasidalijamojo valdymo principą įgyvendinamam finansavimui bus taikomos taisyklės, nustatytos 2021 m. birželio 24 d. Reglamente (ES) 2021/1060 (toliau – Bendrųjų nuostatų reglamentas), Reglamente 2018/2016 (toliau – Finansinis reglamentas) ir 2021 m. liepos 7 d. Reglamente (ES) 2021/1147, kuriuo nustatomas Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas (toliau – PMIF reglamentas). Pagal Bendrųjų nuostatų reglamentą kiekviena valstybė narė jau yra sukūrusi savo programos valdymo ir kontrolės sistemą, taip užtikrindamos stebėsenos sistemos kokybę ir patikimumą. Todėl pasidalijamojo valdymo tikslais nustatyta nuosekli ir veiksminga ataskaitų teikimo, stebėsenos ir vertinimo sistema. Valstybės narės turi suburti stebėsenos komitetą, kuriame gali dalyvauti Komisija, vykdydama patariamąją funkciją. Stebėsenos komitetai peržiūrės visus klausimus, darančius poveikį pažangai siekiant programos tikslų. Vidaus reikalų fondų atveju valstybės narės Komisijai teikia metines programos įgyvendinimo rezultatų ir pažangos siekiant tarpinių ir siektinų reikšmių ataskaitas. Šiose ataskaitoje taip pat turėtų būti nurodomos problemos, darančios poveikį programos rezultatams, ir aprašoma, kokių veiksmų imtasi joms spręsti.

Kalbant apie FRONTEX, pasiūlymo stebėsena ir ataskaitų teikimas bus vykdomi laikantis Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų reglamente[62] ir Finansiniame reglamente[63] išdėstytų principų ir bendro požiūrio į decentralizuotas agentūras. Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra kasmet Komisijai, Europos Parlamentui ir Tarybai turi nusiųsti bendrąjį programavimo dokumentą, apimantį daugiametę ir metinę darbo programas ir išteklių programavimą. Šiame dokumente išdėstomi tikslai, numatomi rezultatai ir veiklos rezultatų rodikliai tikslų įgyvendinimo pažangai ir rezultatams stebėti. FRONTEX taip pat privalo valdybai

62 2019 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1896 dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų, kuriuo panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1052/2013 ir (ES) 2016/1624.

63 Europolas: https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/decision_of_the_europol_management_board_on_the_adoption_of_the_financial_regulation_applicable_to_europol_.pdf

pateikti konsoliduotąją metinę veiklos ataskaitą. Šioje ataskaitoje visų pirma pateikiama informacija apie pasiektus tikslus ir rezultatus, išdėstytus bendrajame programavimo dokumente. Ši ataskaita taip pat turi būti siunčiama Komisijai, Europos Parlamentui ir Tarybai.

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os)

2.2.1. Biudžeto vykdymo metodo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ų), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas

Kontrolės strategija bus grindžiama Finansiniu reglamentu ir Bendrųjų nuostatų reglamentu. Pagal teminę priemonę taikant tiesioginį ir netiesioginį valdymą įgyvendinamos dalies valdymo ir kontrolės sistema bus grindžiama įgyvendinant dabartinę DFP įgyta patirtimi.

Dėl pasidalijamojo valdymo Bendrųjų nuostatų reglamente remiamasi 2014–2020 m. programavimo laikotarpiui sukurta valdymo ir kontrolės strategija, bet įvedama priemonių, kuriomis siekiama supaprastinti įgyvendinimą ir sumažinti kontrolės naštą tiek paramos gavėjų, tiek valstybių narių lygmeniu.

Dalis šio pasiūlymo bus įgyvendinama naudojant Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros biudžetą, taikant netiesioginį valdymą.

Vadovaujantis patikimo finansų valdymo principu, Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros biudžetas vykdomas laikantis veiksmingos ir efektyvios vidaus kontrolės standartų. Todėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra privalo įgyvendinti tinkamą kontrolės strategiją, kurią koordinuotų atitinkami kontrolės grandinės dalyviai.

Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros, kaip decentralizuotos agentūros, *ex post* kontrolė konkrečiai gali apimti:

- Komisijos vidaus audito tarnybos atliekamą vidaus auditą;

- Europos Audito Rūmų metines ataskaitas, pateikiant patikinimo pareiškimą dėl metinių ataskaitų patikimumo ir dėl jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo;

- Europos Parlamento pateikiamą metinį biudžeto įvykdymo patvirtinimą;

- galimus OLAF atliekamus tyrimus, kuriais siekiama užtikrinti, visų pirma, kad agentūroms skirti ištekliai būtų tinkamai panaudojami.

Būdamas Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros partneris, Migracijos ir vidaus reikalų GD įgyvendins savo decentralizuotų agentūrų kontrolės strategiją, kad užtikrintų patikimą ataskaitų teikimą pagal savo metinę veiklos ataskaitą (MVA). Nors decentralizuotos agentūros yra visiškai atsakingos už savo biudžeto vykdymą, Migracijos ir vidaus reikalų GD atsakingas už reguliarų biudžeto valdymo institucijos nustatytų metinių įnašų mokėjimą.

Galiausiai dar vieną Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros kontrolės ir atskaitomybės lygmenį užtikrina Europos ombudsmenas.

2.2.2. Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą vidaus kontrolės sistemą (-as)

Taikant pasidalijamojo valdymo principą, bendra rizika, susijusi su dabartinių programų įgyvendinimu, yra susijusi su tuo, kad valstybės narės nepakankamai panaudos fondo lėšas, ir su galimomis klaidomis dėl taisyklių sudėtingumo ir

valdymo bei kontrolės sistemų trūkumų. BNR projektu supaprastinama reglamentavimo sistema, suderinant įvairių fondų, kurių parama įgyvendinama pagal pasidalijamojo valdymo principą, taisykles ir valdymo bei kontrolės sistemas. Pagal jį taip pat supaprastinami kontrolės reikalavimai (pvz., rizika grindžiami valdymo patikrinimai, galimybė taikyti proporcingas kontrolės priemones pagal nacionalines procedūras, audito darbo apribojimai, susiję su laiku ir (arba) konkrečiais veiksmais).

Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros vykdomam biudžetui reikalaujama taikyti vidaus kontrolės sistemą, grindžiamą Europos Komisijos vidaus kontrolės sistema. Bendrajame programavimo dokumente turi būti pateikiama informacija apie vidaus kontrolės sistemas, o konsoliduotoje metinėje veiklos ataskaitoje turi būti informacijos apie vidaus kontrolės sistemų, įskaitant rizikos vertinimą, efektyvumą ir veiksmingumą.

Be to, Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas ir FRONTEX duomenų apsaugos pareigūnas (nepriklausoma funkcija, tiesiogiai pavaldi Valdančiajai tarybai) prižiūri, kaip FRONTEX tvarko asmens duomenis.

Galiausiai Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros partneris Migracijos ir vidaus reikalų GD atlieka metinį rizikos vertinimą, siekdamas nustatyti ir įvertinti galimą riziką, susijusią su agentūrų veikla. Ataskaita apie riziką, kuri laikoma didele, kasmet pateikiama Migracijos ir vidaus reikalų GD valdymo plane, prie kurio pridedamas veiksmų planas, kuriame nurodomi rizikos mažinimo veiksmai.

Veiklos lygmeniu nustatoma tokia rizika:

- dėl didėjančių valstybių narių veiklos poreikių suvaržyti veiklos ištekliai;

- veiklos poreikius atitinkančių pakankamų finansinių ir žmogiškųjų išteklių stoka.

2.2.3. Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės išlaidų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą)

Kalbant apie pasidalijamojo valdymo dalį, numatoma, kad kontrolės išlaidos valstybėse narėse gali padidėti. Tikimasi, kad BNR projekte pateikiamas rizika grindžiamas valdymo ir kontrolės metodas bei sustiprinta paskata taikyti supaprastinto išlaidų apmokėjimo tvarką sumažins kontrolės išlaidas valstybėms narėms. Dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros Komisija teikia duomenis apie vadinamąjį kontrolės išlaidų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykį. 2023 m. Migracijos ir vidaus reikalų GD metinėje veiklos ataskaitoje nurodyta, kad šis santykis yra 0,08 % netiesioginio valdymo įgaliotųjų subjektų ir decentralizuotų agentūrų, įskaitant Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūrą, atveju.

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

Migracijos ir vidaus reikalų GD toliau taikys savo Kovos su sukčiavimu strategiją, vadovaudamasis Komisijos kovos su sukčiavimu strategija (KKSS), siekdamas, be kita ko, užtikrinti, kad jo vidaus kovos su sukčiavimu kontrolė būtų visapusiškai suderinta su KKSS ir kad taikant jo sukčiavimo rizikos valdymo metodą būtų galima nustatyti sukčiavimo rizikos sritis ir tinkamus sprendimo būdus.

Pasidalijamojo valdymo atveju valstybės narės užtikrina Komisijai pateiktoje savo ataskaitoje įtrauktų išlaidų teisėtumą ir tvarkingumą. Šiomis aplinkybėmis valstybės

narės imsis visų reikiamų veiksmų, kad užkirstų kelią pažeidimams, juos nustatytų ir ištaisytų.

Netiesioginio valdymo atveju taikomos priemonės, susijusios su kova su sukčiavimu, korupcija ir kita neteisėta veikla, išdėstytos, *inter alia*, Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų reglamento 117 straipsnyje. FRONTEX visų pirma dalyvauja Europos kovos su sukčiavimu tarnybos sukčiavimo prevencijos veikloje ir, vadovaudamasis vidaus kovos su sukčiavimu strategija, nedelsdamas informuoja Komisiją apie įtariamo sukčiavimo ir kitų finansinių pažeidimų atvejus.

Be to, remdamasis OLAF pateikta metodika, partneris Migracijos ir vidaus reikalų GD, yra parengęs ir įgyvendinęs savo kovos su sukčiavimu strategiją. Decentralizuotos agentūros, įskaitant Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūrą, patenka į šios strategijos taikymo sritį.

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

3.1. Atitinkama daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės)

- Dabartinės biudžeto eilutės

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijas ir biudžeto eilutes nurodyti eilės tvarka.

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Numeris	DA / NDA[64]	ELPA šalių[65]	valstybių kandidačių ir potencialių kandidačių [66]	kitų trečiųjų valstybių	kitų asignuotųjų pajamų
4	10 01 01 00	DA / NDA	NE	NE	NE	NE
4	10 02 01 00	DA / NDA	NE	NE	NE	NE
4	11 10 01 00	DA / NDA	NE	NE	NE	NE

64 DA – diferencijuotieji asignavimai, NDA – nediferencijuotieji asignavimai.
65 ELPA: Europos laisvosios prekybos asociacija.
66 Valstybių kandidačių ir, kai taikoma, Vakarų Balkanų potencialių kandidačių.

3.2. Numatomas pasiūlymo finansinis poveikis asignavimams

3.2.1. Numatomo poveikio veiklos asignavimams santrauka

– ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai nenaudojami

– ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai naudojami taip:

3.2.1.1. Patvirtinto biudžeto asignavimai

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija		4				
HOME GD			Metai **2025**	Metai **2026**	Metai **2027**	**IŠ VISO DFP 2021–2027**
Veiklos asignavimai						
10 02 01 00	Įsipareigojimai	(1a)	0,000	75,044	122,240	**197,284**
	Mokėjimai	(2a)	0,000	8,005	8,514	**16,519**
Administracinio pobūdžio asignavimai, finansuojami iš konkrečių programų paketo lėšų						
10 01 01 00		(3)	**0,000**	**0,832**	**1,610**	**2,442**
IŠ VISO asignavimų HOME DG	Įsipareigojimai	= 1a + 1b + 3	**0,000**	**75,876**	**123,850**	**199,726**
	Mokėjimai	= 2a + 2b + 3	**0,000**	**8,837**	**10,124**	**18,961**

Agentūra: Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra (FRONTEX)	Metai **2025**	Metai **2026**	Metai **2027**	**IŠ VISO 2021–2027**
Biudžeto eilutė: 11 10 01 00 / ES biudžeto įnašas agentūrai	0,148	0,599	1,124	1,871

Siūloma prireikus 2025, 2026 ir 2027 m. padidinti FRONTEX grąžinimo biudžetą, atliekant vidinį FRONTEX biudžeto išteklių paskirstymą, atsižvelgiant į faktinį panaudojimą. Vidinis perskirstymas gali būti kompensuojamas sumažinant šios PMIF programos / biudžeto eilutės paketą: 10 02 01 00 šiais metais 2025–2027.

			Metai	Metai	Metai	**IŠ VISO DFP 2021–2027**
			2025	**2026**	**2027**	
IŠ VISO veiklos asignavimų (įskaitant įnašą decentralizuotai agentūrai)	Įsipareigojimai	(4)	0,148	75,643	123,364	**199,155**
	Mokėjimai	(5)	0,148	8,604	9,637	**18,390**
IŠ VISO administracinio pobūdžio asignavimų, finansuojamų konkrečių programų rinkinio lėšomis		(6)	0,000	0,832	1,610	**2,442**
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos **4 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ**	Įsipareigojimai	=4+6	**0,148**	**76,475**	**124,974**	**201,597**
	Mokėjimai	=5+6	**0,148**	**9,436**	**11,247**	**20,832**
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos **1–6 išlaidų kategorijas (orientacinė suma)**	Įsipareigojimai	=4+6	**0,148**	**76,475**	**124,974**	**201,597**
	Mokėjimai	=5+6	**0,148**	**9,436**	**11,247**	**20,832**

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	**7**	„Administracinės išlaidos“			
HOME GD		Metai	Metai	Metai	**IŠ VISO**

		2025	2026	2027	DFP 2021–2027
Žmogiškieji ištekliai		0,958	1,146	1,334	**3,438**
Kitos administracinės išlaidos		0,000	0,000	0,000	**0,000**
IŠ VISO HOME GD	Asignavimai	**0,958**	**1,146**	**1,334**	**3,438**
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	(Iš viso įsipareigojimų = Iš viso mokėjimų)	**0,958**	**1,146**	**1,334**	**3,438**

		Metai 2025	Metai 2026	Metai 2027	IŠ VISO DFP 2021–2027
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 1–7 IŠLAIDŲ KATEGORIJAS	Įsipareigojimai	**1,106**	**77,621**	**126,308**	**205,035**
	Mokėjimai	**1,106**	**10,582**	**12,581**	**24,270**

3.2.2. Numatomas veiklos asignavimais finansuojamas atliktas darbas (not to be completed for decentralised agencies)

Įsipareigojimų asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Nurodyti tikslus ir atliktus darbus			**Metai**		**Metai**		**Metai**		**IŠ VISO 2021–2027**	
ò			**2025**		**2026**		**2027**			
	ATLIKTI DARBAI									
	Rūšis	Vidutinės sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos	Skaičius	Sąnaudos
1 KONKRETUS TIKSLAS *Stiprinti **europinį grąžinimo valdymo aspektą ir supaprastinti grąžinimo procesą bei padidinti jo veiksmingumą***										
- Nustatyti bendrą Europos grąžinimo orderio formą						0,087			**0**	**0,087**
- Nustatyti standartinę readmisijos prašymų formą						0,087				**0,087**
1 konkretaus tikslo tarpinė suma			**0**	**0,000**	**0**	**0,174**	**0**	**0,000**	**0**	**0,174**
2 KONKRETUS TIKSLAS Supaprastinti grąžinimo procedūrą										
- Didesnis priverstinio grąžinimo atvejų skaičius						17,070		34,140	**0**	**51,210**
2 konkretaus tikslo tarpinė suma			**0**	**0,000**	**0**	**17,070**	**0**	**34,140**	**0**	**51,210**
3 KONKRETUS TIKSLAS Skatinti grąžinamo asmens bendradarbiavimą										
- Savanoriško grįžimo paskatos						2,800		5,600	**0**	**8,400**

- Sulaikymo pajėgumai				55,000		82,500	**0**	**137,500**
3 konkretaus tikslo tarpinė suma	**0**	**0,000**	**0**	**57,800**	**0**	**88,100**	**0**	**145,900**
IŠ VISO	**0**	**0,000**	**0**	**75,044**	**0**	**122,240**	**0**	**197,284**

3.2.3. Numatomo poveikio administraciniams asignavimams santrauka

– ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimų nenaudojama

– ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimai naudojami taip:

3.2.3.1. Patvirtinto biudžeto asignavimai

PATVIRTINTI ASIGNAVIMAI	Metai **2025**	Metai **2026**	Metai **2027**	**IŠ VISO 2021–2027**
7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA				
Žmogiškieji ištekliai	0,958	1,146	1,334	**3,438**
Kitos administracinės išlaidos	0,000	0,000	0,000	**0,000**
7 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma	**0,958**	**1,146**	**1,334**	**3,438**
Neįtraukta į 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ				
Žmogiškieji ištekliai	0,000	0,805	1,610	**2,415**
Kitos administracinio pobūdžio išlaidos	0,000	0,027	0,000	**0,027**
Tarpinė suma, neįtraukta į 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	**0,000**	**0,832**	**1,610**	**2,442**
IŠ VISO	**0,958**	**1,978**	**2,944**	**5,880**

Žmogiškųjų išteklių ir kitų administracinio pobūdžio išlaidų asignavimų poreikiai bus tenkinami iš GD asignavimų, jau paskirtų veiksmui valdyti ir (arba) perskirstytų generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

3.2.4. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai

– ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškųjų išteklių nenaudojama.

– ☒ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji ištekliai naudojami taip:

3.2.4.1. Finansuojami iš patvirtinto biudžeto

Sąmatą surašyti etatų vienetais[67]

PATVIRTINTI ASIGNAVIMAI	Metai **2025**	Metai **2026**	Metai **2027**
• Etatų plano etatai (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)			
20 01 02 01 (Būstinė ir Komisijos atstovybės)	4	5	6
20 01 02 03 (ES Delegacijos)	0	0	0
01 01 01 01 (Netiesioginiai moksliniai tyrimai)	0	0	0
01 01 01 11 (Tiesioginiai moksliniai tyrimai)	0	0	0
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)	0	0	0

[67] Lentelėje nurodykite, kiek etato ekvivalentų iš nurodyto skaičiaus jau paskirti veiksmui valdyti ir (arba) kuriuos galima perskirstyti jūsų generaliniame direktorate ir kokie yra jūsų grynieji poreikiai.

• Išorės darbuotojai (etato ekvivalentais)				
20 02 01 (AC, END finansuojami iš bendrojo biudžeto)		2	2	2
20 02 03 (AC, AL, END ir JPD ES atstovybėse)		0	0	0
Administracinės paramos eilutė [XX.01.YY.YY]	- būstinėje	0	0	0
	- ES delegacijose	0	5	10
01 01 01 02 (AC, END – netiesioginiai moksliniai tyrimai)		0	0	0
01 01 01 12 (AC, END – tiesioginiai moksliniai tyrimai)		0	0	0
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti) – 7 išlaidų kategorija		0	0	0
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti) – neįtraukta į 7 išlaidų kategoriją		0	0	0
IŠ VISO		**6**	**12**	**18**

Iniciatyvai reikalingus žmogiškuosius išteklius sudaro 6 AD pareigūnai ir 12 išorės darbuotojų (10 AC ir 2 SNE).

Šiuo metu Migracijos ir vidaus reikalų GD dirba 4 AD pareigūnai ir 2 išorės darbuotojai (SNE) (etato ekvivalentai), susiję su šiuo pasiūlymu dėl teisėkūros procedūra priimamo akto grąžinimo klausimais. Kaip jau minėta ir paaiškinta Migracijos ir vidaus reikalų GD pateiktame 2026 m. BP, reikalingi dar 3 AD pareigūnai siekiant tęsti derybas ir imtis tolesnių veiksmų, susijusių su šios naujos iniciatyvos ir būsimos naujos grąžinimo, readmisijos ir reintegracijos proceso skaitmenizacijos ekosistemos įgyvendinimu. Iš trijų AD, kurių prašoma 2026 m. BP, 2 AD pareigūnai yra reikalingi, kad padėtų vesti derybas ir (arba) atlikti parengiamuosius darbus prieš įsigaliojant reglamentui, parengti įgyvendinimo ir (arba) deleguotuosius aktus, ir jie buvo paminėti šio pasiūlymo teisinio bei finansinio poveikio ir skaitmeninių aspektų pažymoje. Migracijos ir vidaus reikalų GD savo pareiškime paaiškino, kodėl šiuo metu vidinis perskirstymas nėra įmanomas (Migracijos ir vidaus reikalų GD jais pasinaudojo, kiek įmanoma, siekdamas suderinti prioritetus su reikiamais darbuotojais kitose darbo srityse). Dėl šio pasiūlymo taip pat reikia, kad į ES delegacijas trečiosiose valstybėse būtų išsiųsti dar 10 AC, kurių negalima perskirstyti Migracijos ir vidaus reikalų GD viduje ir kurie turi būti papildomai paskirti Migracijos ir vidaus reikalų GD, be metinių asignavimų.

Pasiūlymui įgyvendinti reikalingi darbuotojai (etato ekvivalentais):

	Dabartiniai Komisijos tarnybų darbuotojai	**Papildomi darbuotojai***			
		bus finansuojami pagal 7 išlaidų kategoriją arba iš mokslinių tyrimų	**bus finansuojami iš BA eilutės**	**bus finansuojami iš mokesčių**	**išimtiniais atvejais iš Komisijos perskirstymo rezervo, nukreipus iš organizacinio valdymo tarybos***
Etatų plano pareigybės	4		netaikoma		2
Išorės darbuotojai (CA, SNE, INT)	2		10 AC		

Vykdytinų užduočių aprašymas, kai užduotis vykdo:

Pareigūnai ir laikinieji darbuotojai	- 2 darbuotojai: parama deryboms dėl pasiūlymo dėl teisėkūros procedūra priimamo akto Europos Parlamente ir Taryboje - 1 darbuotojas: deleguotųjų ir įgyvendinimo aktų rengimas ir derybos - 2 darbuotojai: parama valstybėms narėms ir FRONTEX užtikrinant įgyvendinimą - 1 darbuotojas: vadovo parengimas
Išorės darbuotojai	- 1 SNE: parama deryboms dėl pasiūlymo dėl teisėkūros procedūra priimamo akto Europos Parlamente ir Taryboje - 1 SNE: deleguotųjų ir įgyvendinimo aktų rengimas ir derybos, vadovo rengimas ir parama valstybėms narėms ir FRONTEX užtikrinant įgyvendinimą - 10 AC: parama valstybėms narėms ir FRONTEX įgyvendinant readmisiją trečiosiose valstybėse

3.2.5. Numatomo poveikio su skaitmeninėmis technologijomis susijusioms investicijoms apžvalga

Compulsory: the best estimate of the digital technology-related investments entailed by the proposal/initiative should be included in the table below.

Exceptionally, when required for the implementation of the proposal/initiative, the appropriations under Heading 7 should be presented in the designated line.

The appropriations under Headings 1-6 should be reflected as "Policy IT expenditure on operational programmes". This expenditure refers to the operational budget to be used to re-use/ buy/ develop IT platforms/ tools directly linked to the implementation of the initiative and their associated investments (e.g. licences, studies, data storage etc). The information provided in this table should be consistent with details presented under Section 4 "Digital dimensions".

IŠ VISO skaitmeninių ir IT asignavimų	Metai **2024**	Metai **2025**	Metai **2026**	Metai **2027**	**IŠ VISO DFP 2021–2027**
7 IŠLAIDŲ KATEGORIJA					
IT išlaidos (organizacijos)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
7 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
Neįtraukta į 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ					
Politikos priemonių IT išlaidos veiklos programoms	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Tarpinė suma, neįtraukta į 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
IŠ VISO	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**

3.2.6. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa

Pasiūlymas (iniciatyva)

– ☒ Galima visiškai finansuoti perskirstant asignavimą atitinkamoje daugiametės finansinės programos (DFP) išlaidų kategorijoje.

PMIF ir FRONTEX dengiamos išlaidos bus finansuojamos pagal esamą DFP.

– ☐ Reikia panaudoti nepaskirstytą maržą pagal atitinkamą DFP išlaidų kategoriją ir (arba) specialias priemones, kaip apibrėžta DFP reglamente.

Explain what is required, specifying the headings and budget lines concerned, the corresponding amounts, and the instruments proposed to be used.

– ☐ Reikia persvarstyti DFP.

Explain what is required, specifying the headings and budget lines concerned and the corresponding amounts.

3.2.7. Trečiųjų šalių įnašai

Pasiūlyme (iniciatyvoje):

– ☒ nenumatyta bendro su trečiosiomis šalimis finansavimo

– ☐ numatytas trečiųjų šalių bendras finansavimas apskaičiuojamas taip:

Asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	2024 metai	**2025** metai	**2026** metai	**2027** metai	Iš viso
Nurodyti bendrą finansavimą teikiančią įstaigą					
IŠ VISO bendrai finansuojamų asignavimų					

3.2.8 Numatomi žmogiškieji ištekliai ir decentralizuotoje agentūroje reikalingų asignavimų panaudojimas

Personalo poreikiai (etatų vienetais):

Agentūra: Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra (FRONTEX)	Metai **2025**	Metai **2026**	Metai **2027**
Laikinieji darbuotojai (AD lygio)	2	4	7
Laikinieji darbuotojai (AST lygio)	0	1	1
Laikinieji darbuotojai (AD + AST), tarpinė suma	*2*	*5*	*8*
Sutartininkai	0	1	1
Deleguotieji nacionaliniai ekspertai	0	1	2
Sutartininkų ir DNE tarpinis skaičius	*0*	*2*	*3*
IŠ VISO darbuotojų	**2**	**7**	**11**

Iš ES biudžeto įnašo dengiami asignavimai, mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Agentūra: Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra (FRONTEX)	Metai **2025**	Metai **2026**	Metai **2027**	**IŠ VISO 2021–2027**
1 antraštinė dalis. Personalo išlaidos	0,148	0,599	1,124	**1,871**
2 antraštinė dalis. Infrastruktūra ir veiklos išlaidos				**0,000**
3 antraštinė dalis. Veiklos išlaidos				**0,000**
IŠ VISO iš ES biudžeto lėšų dengiamų asignavimų	**0,148**	**0,599**	**1,124**	**1,871**

Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti decentralizuotoje agentūroje reikalingų žmogiškųjų išteklių ir asignavimų (mln. EUR) apžvalga (santrauka)

Agentūra: Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra (FRONTEX)	Metai **2025**	Metai **2026**	Metai **2027**	**IŠ VISO 2021–2027**
Laikinieji darbuotojai (AD + AST)	**2**	**5**	**8**	
Sutartininkai	**0**	**1**	**1**	
Deleguotieji nacionaliniai ekspertai	**0**	**1**	**2**	
Iš viso darbuotojų	**2**	**7**	**11**	
Iš ES biudžeto lėšų dengiami asignavimai	0,148	0,599	1,124	**1,871**
Iš mokesčių dengiami asignavimai	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Bendrai finansuojami asignavimai (jei taikytina)	0,000	0,000	0,000	**0,000**
IŠ VISO asignavimų HOME DG	**0,148**	**0,599**	**1,124**	**1,871**

Siūloma prireikus 2025, 2026 ir 2027 m. padidinti FRONTEX grąžinimo biudžetą, atliekant vidinį FRONTEX biudžeto išteklių paskirstymą, atsižvelgiantį į faktinį panaudojimą. Finansavimas po 2027 m. bus svarstomas derantis dėl kitos DFP.

3.3. Numatomas poveikis pajamoms

– ☒ Pasiūlymas (iniciatyva) neturi finansinio poveikio pajamoms.

– ☐ Pasiūlymas (iniciatyva) turi finansinį poveikį:

  – ☐ nuosaviems ištekliams

  – ☐ kitoms pajamoms

  – ☐ nurodyti, jei pajamos priskirtos išlaidų eilutėms

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Biudžeto pajamų eilutė:	Einamųjų finansinių metų asignavimai	Pasiūlymo (iniciatyvos) poveikis[68]			
		Metai **2024**	Metai **2025**	Metai **2026**	Metai **2027**
..... straipsnis					

Asignuotųjų pajamų atveju nurodyti biudžeto išlaidų eilutę (-es), kuriai (-oms) daromas poveikis.

[…]

Kitos pastabos (pvz., poveikio pajamoms apskaičiavimo metodas (formulė) arba kita informacija).

[…]

4. SKAITMENINIAI ASPEKTAI

4.1. Skaitmeninės svarbos reikalavimai

Ši iniciatyva yra glaudžiai susijusi su kita atskira būsima iniciatyva dėl bylų valdymo skaitmenizacijos grąžinimo, readmisijos ir reintegracijos srityje (naujas bendras požiūris į grąžinimą). Šia atskira būsima iniciatyva bus nuodugniai sprendžiamas šia iniciatyva nustatytų procesų skaitmenizacijos klausimas.

Nuoroda į reikalavimą	**Reikalavimo aprašymas**	**Subjektas (-ai), kuriam (-iems) reikalavimas daro poveikį arba kuriam (kuriems) jis taikomas**	**Aukšto lygio procesai**	**Kategorijos**

[68] Tradiciniai nuosavi ištekliai (muitai, cukraus mokesčiai) turi būti nurodomi grynosiomis sumomis, t. y. iš bendros sumos atskaičius 20 % surinkimo sąnaudų.

42 straipsnio 1 dalies d punktas	Bendra Sąjungos grąžinimo sistema turi apimti skaitmenines trečiųjų valstybių piliečių grąžinimo, readmisijos ir reintegracijos valdymo sistemas.	Valstybės narės	Skaitmeninių sistemų kūrimas	Skaitmeninis sprendimas
7 straipsnio 7 dalis	Pareiga Šengeno informacinėje sistemoje pateikti Europos grąžinimo orderį, kuriame būtų nurodyti pagrindiniai sprendimo grąžinti elementai.	Valstybės narės	Duomenų įrašymas	Duomenys
21 straipsnio 5 dalis	Valstybės narės nacionalinėje teisėje turi nustatyti ryšio su trečiųjų valstybių piliečiais priemonę ir momentą, kada laikoma, kad trečiosios valstybės pilietis gavo pranešimą ir kada jam pranešta, arba tokios komunikacijos tikslu naudojasi ES sukurtomis ir (arba) remiamomis skaitmeninėmis sistemomis.	Valstybės narės	Pranešimas	Duomenys
36 straipsnio 4 dalis	Atitinkama kompetentinga institucija į Šengeno informacinę sistemą turi įkelti informaciją apie prašymo patvirtinti pilietybę nagrinėjimo rezultatą ir gautą kelionės dokumentą. Tokia informacija ir kelionės dokumentas paprašius turi būti pateikiami kitų valstybių narių kompetentingoms institucijoms.	Valstybės narės	Duomenų įrašymas	Duomenys

4.2. Duomenys

Duomenų rūšis	**Nuoroda į reikalavimą (-us)**	**Standartas ir (arba) specifikacija (jei taikytina)**

Duomenys, būtini šiai iniciatyvai, kuria siekiama sukurti bendrą ES neteisėtai esančių trečiųjų valstybių piliečių grąžinimo sistemą, taikyti.	42 straipsnio 1 dalies d punktas	n. d.
Bendra grąžinimo forma, kurioje yra pagrindiniai sprendimo grąžinti elementai (Europos grąžinimo orderis)	7 straipsnio 7 dalis	n. d.
Duomenys, kuriais dalijasi kompetentingos institucijos ir trečiųjų valstybių piliečiai.	21 straipsnio 5 dalis	n. d.
Informacija apie prašymo patvirtinti pilietybę nagrinėjimo rezultatą ir kelionės dokumentą.	36 straipsnio 4 dalis	n. d.

Suderinimas su Europos duomenų strategija

Atsižvelgiant į tvarkomų duomenų rūšį ir į tai, kad tokie duomenys bus tvarkomi labai konkrečiais tikslais, siūloma iniciatyva yra labai nedaug susijusi su tikslu sukurti tikrą bendrąją duomenų rinką, kuris yra pagrindinis Europos duomenų strategijos tikslas.

Suderinimas su Europos duomenų strategija

Atsižvelgiant į tvarkomų duomenų rūšį ir į tai, kad tokie duomenys bus tvarkomi labai konkrečiais tikslais, siūloma iniciatyva yra labai labai nedaug susijusi su tikslu sukurti tikrą bendrąją duomenų rinką, kuris yra pagrindinis Europos duomenų strategijos tikslas.

Suderinimas su vienkartinio duomenų pateikimo principu

Vienkartinio duomenų pateikimo principas bus vertinamas pateikiant atskirą iniciatyvą dėl bylų valdymo skaitmenizacijos grąžinimo, readmisijos ir reintegracijos srityje. Šia atskira iniciatyva bus sprendžiamas patikimų ir išsamių statistinių duomenų rengimo automatizavimo klausimas siekiant pagerinti politikos formavimą. Joje taip pat bus nagrinėjamas esamų ir būsimų skaitmeninių sistemų sąveikumo klausimas grąžinimo, readmisijos ir reintegracijos srityje.

Duomenų srautai

Duomenų rūšis	**Nuoroda (-os) į reikalavimą (-us)**	**Duomenis teikiantis subjektas**	**Duomenis gaunantis subjektas**	**Keitimosi duomenimis priežastis**	**Dažnumas (jei taikytina)**
Duomenys, būtini šiai iniciatyvai, kuria siekiama sukurti bendrą Sąjungos ES neteisėtai	42 straipsnio 1 dalies d punktas	Valstybės narės	Valstybės narės	Pareiga laikytis procedūrinių reikalavimų	n. d.

esančių trečiųjų valstybių piliečių grąžinimo sistemą, taikyti.					
Bendra grąžinimo forma, kurioje yra pagrindiniai sprendimo grąžinti elementai (Europos grąžinimo orderis).	7 straipsnio 7 dalis	Valstybės narės per Šengeno informacinę sistemą.	Valstybės narės per Šengeno informacinę sistemą.	Pareiga laikytis procedūrinių reikalavimų	n. d.
Duomenys, kuriais dalijasi kompetentingos institucijos ir trečiųjų valstybių piliečiai.	21 straipsnio 5 dalis	Valstybės narės	Trečiųjų valstybių piliečiai	Poreikis bendrauti su trečiųjų valstybių piliečiais	n. d.
Informacija apie prašymo patvirtinti pilietybę nagrinėjimo rezultatą ir kelionės dokumentą.	36 straipsnio 4 dalis	Valstybės narės per Šengeno informacinę sistemą.	Valstybės narės per Šengeno informacinę sistemą.	Pareiga laikytis procedūrinių reikalavimų	n. d.

4.3. Skaitmeniniai sprendimai

Skaitmeninis sprendimas	**Nuoroda (-os) į reikalavimą (-us)**	**Pagrindinės privalomos funkcijos**	**Atsakinga institucija**	**Kaip užtikrinamas prieinamumas?**	**Kaip atsižvelgiama į pakartotinio naudojimo galimybes?**	**DI technologijų naudojimas (jei taikytina)**
Skaitmeninės sistemos, skirtos trečiųjų valstybių piliečių grąžinimui, readmisijai ir reintegracijai valdyti.	42 straipsnio 1 dalies d punktas	Tokios sistemos turėtų būti naudojamos trečiųjų valstybių piliečių grąžinimui, readmisijai ir reintegracijai valdyti.	Valstybės narės	Tokios sistemos turėtų būti prieinamos valstybių narių kompetentingoms institucijoms.	Dalijimasis duomenimis ir pakartotinis jų naudojimas bus išsamiai aprašyti atskiroje iniciatyvoje dėl bylų valdymo skaitmenizacijos grąžinimo, readmisijos ir reintegracijos srityje.	n. d.

Skaitmeninės sistemos, skirtos trečiųjų valstybių piliečių grąžinimui, readmisijai ir reintegracijai valdyti.

Skaitmeninė ir (arba) sektorių politika (kai taikytina)	**Paaiškinimas, kaip užtikrinamas suderinimas**
DI aktas	n. d. – kai aktualu, paaiškinimas bus pateiktas atskiroje iniciatyvoje dėl bylų valdymo skaitmenizacijos grąžinimo, readmisijos ir reintegracijos srityje.
ES kibernetinio saugumo sistema	n. d. – kai aktualu, paaiškinimas bus pateiktas atskiroje iniciatyvoje dėl bylų valdymo skaitmenizacijos grąžinimo, readmisijos ir reintegracijos srityje.

eIDAS	n. d. – kai aktualu, paaiškinimas bus pateiktas atskiroje iniciatyvoje dėl bylų valdymo skaitmenizacijos grąžinimo, readmisijos ir reintegracijos srityje.
Bendrieji skaitmeniniai vartai ir IMI	n. d. – kai aktualu, paaiškinimas bus pateiktas atskiroje iniciatyvoje dėl bylų valdymo skaitmenizacijos grąžinimo, readmisijos ir reintegracijos srityje.
Kita	n. d. – kai aktualu, paaiškinimas bus pateiktas atskiroje iniciatyvoje dėl bylų valdymo skaitmenizacijos grąžinimo, readmisijos ir reintegracijos srityje.

4.4. Sąveikumo vertinimas

Skaitmeninė viešoji paslauga arba skaitmeninių viešųjų paslaugų kategorija	**Aprašymas**	**Nuoroda (-os) į reikalavimą (-us)**	**Europos sąveikumo sprendimas (-ai) (NETAIKYTINA)**	**Kitas (-i) sąveikumo sprendimas (-ai)**
Imigracijos paslaugos	Kompetentingos institucijos, atsakingos už grąžinimo taisyklių vykdymo užtikrinimą.	42 straipsnio 1 dalies d punktas, 7 straipsnio 7 dalis, 21 straipsnio 5 dalis, 36 straipsnio 4 dalis.	n. d.	Šioje iniciatyvoje nurodytos skaitmeninės bylų valdymo sistemos sąveikumas bus išsamiai aprašytas atskiroje iniciatyvoje dėl bylų valdymo skaitmenizacijos grąžinimo, readmisijos ir reintegracijos srityje.

1 skaitmeninė viešoji paslauga: skaitmeninės sistemos, skirtos trečiųjų valstybių piliečių grąžinimui, readmisijai ir reintegracijai valdyti.

Įvertinimas	**Priemonė (-s)**	**Galimos likusios kliūtys (jei taikytina)**
Suderinimas su esama skaitmenine ir sektorių politika. Šioje iniciatyvoje nurodytos skaitmeninės bylų valdymo sistemos sąveikumas	n. d.	n. d.

bus aprašytas atskiroje iniciatyvoje dėl skaitmenizacijos grąžinimo, readmisijos ir reintegracijos srityje.		
Organizacinės priemonės sklandžiam tarpvalstybinių skaitmeninių viešųjų paslaugų teikimui užtikrinti. Šioje iniciatyvoje nurodytos skaitmeninės bylų valdymo sistemos valdymas bus aprašytas atskiroje iniciatyvoje dėl skaitmenizacijos grąžinimo, readmisijos ir reintegracijos srityje.	n. d.	n. d.
Priemonės, kurių imtasi siekiant užtikrinti bendrą duomenų supratimą. Dalijimasis duomenimis ir jų pakartotinis naudojimas šioje iniciatyvoje nurodytoje skaitmeninėje bylų valdymo sistemoje bus aprašyti atskiroje iniciatyvoje dėl skaitmenizacijos grąžinimo, readmisijos ir reintegracijos srityje.	n. d.	n. d.
Bendrai sutartų atvirųjų techninių specifikacijų ir standartų naudojimas.	n. d.	n. d.

4.5. Skaitmeninio įgyvendinimo rėmimo priemonės

Komisijos ir kitų subjektų (pvz., ES agentūrų) vaidmuo bus aprašytas atskiroje iniciatyvoje dėl skaitmenizacijos grąžinimo, readmisijos ir reintegracijos srityje.